

สำนักงานกิจการยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

**การศึกษหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ
: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**

เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม
OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS
Engineered for Good Justice

โดย

อ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

ผศ.ดร.ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรกฎาคม ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งเป็นการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารและการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ซึ่งจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์ โดยในส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน สำหรับปัญหาการลักทรัพย์พบว่าหากพื้นที่ใดที่มีการระบาดของยาเสพติดหรือมีคดียาต่างด้าวอยู่เป็นจำนวนมาก ก็จะเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมประเภทนี้

2. ส่วนใหญ่มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว

3. ส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกลุ่มต่างๆ (กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน) กับกลุ่มตำรวจ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับชุมชนมากขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่รู้สึกรู้สีกว่ายังเข้ามาไม่ถึงชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย ดังนั้นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน ซึ่งแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการมีดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Social Bonds) เพราะเมื่อคนในชุมชนมีความผูกพัน มีข้อผูกมัด มีความเชื่อ มีการเข้าร่วม ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen คือ พลเมืองที่กระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม

ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

3.2 การให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น การเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดจนการให้ความรู้ด้านกฎหมายและการป้องกันอาชญากรรมแก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์สามารถนำความรู้ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้ จะต้องเน้นไปที่การเพิ่มความเข้มข้นในสร้างสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน เพื่อให้การผลักดันนโยบายการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนโดยตำรวจระดับผู้บริหาร การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงานชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน

3.3 อดีตที่ผ่านมากการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไร้เป้าหมายหรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นแต่ละกลุ่มควรมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การนำหน่วยงานอื่น ที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นเข้ามาเป็นแนวร่วมหรือตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (Volunteer Probation Officer) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติ มักเป็นคนที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การดำเนินการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นไปโดยง่าย

3.5 การให้ความรู้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (CPTED) เช่น การปรับสถานที่ให้โล่ง การจำกัดทางเข้าออก การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน การสร้างระบบการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ค
1. บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2. การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิด	
การทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร	4
2.2 สถาบันทางสังคม	6
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิด	7
2.4 ทฤษฎีสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม	9
2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไป	17
2.6 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม	20
2.7 ทฤษฎีความพันธะทางสังคม (Social Bond Theory)	21
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชน ในการป้องกันตนเอง	23
2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรม	24
2.10 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม	28
2.11 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน	31
2.12 งานวิจัยในต่างประเทศ	32
กรอบแนวคิด	38

สารบัญ

	หน้า
3. ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	39
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	39
3.3 กลุ่มตัวอย่าง	39
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
4. ผลการวิจัย	
4.1 สภาพทั่วไป	42
4.2 สภาพปัญหาอาชญากรรม	48
4.3 วิธีการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม	52
4.4 การมีส่วนร่วมกับกลุ่มอื่นๆ ในการป้องกันอาชญากรรม	55
5. การอภิปรายผลการศึกษา	
5.1 การสังเคราะห์ผลการศึกษา	59
5.2 กลไกเชื่อมโยงการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	63
5.3 แนวทางการป้องกันปัญหาอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ	71
6. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการวิจัย	86
6.2 ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	103
สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย	104
สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก	106
สรุปการสัมมนาวิพากษ์	108

บทความ

การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ

: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

อ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

ผศ.ดร.ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรกฎาคม ๒๕๕๒

สำนักงานกิจการยุติธรรม
OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS
Engineered for Good Justice

การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ: กรณีศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร (A Preliminary Study of Informal Crime Prevention: Case Study of
Communities in Bangkok Metropolitan)¹

อ.ดร. อุฬิษา เลิศโตมรสกุล²

ผศ.ดร.ชาญคณิต ก.สุริยะมณี³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่
รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็น
รูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมใน
ภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจาก
เอกสารและการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว
กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ซึ่งจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประชุมกลุ่มย่อยและการ
สัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์ โดยใน
ส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะเกิดขึ้นกับเด็กและ
เยาวชน สำหรับปัญหาการลักทรัพย์พบว่าหากพื้นที่ใดที่มีการระบาดของยาเสพติดหรือมีคดียา
ต่างด้าวอยู่เป็นจำนวนมาก ก็จะเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมประเภทนี้

2. ส่วนใหญ่มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชน
ที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่ม
อื่นๆมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการ
ป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว

3. ส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกลุ่มต่างๆ (กลุ่ม
ครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน) กับกลุ่มตำรวจ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1 บทความวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

2 อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3 ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับชุมชนมากขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังรู้สึกว่ายังเข้ามาไม่ถึงชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย ดังนั้น แนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัย ตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน ซึ่งแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการมีดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Social Bonds) เพราะเมื่อคนในชุมชนมีความผูกพัน มีข้อผูกมัด มีความเชื่อ มีการเข้าร่วม ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen คือ พลเมืองที่กระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

3.2 การให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น การเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดจนการให้ความรู้ด้านกฎหมายและการป้องกันอาชญากรรมแก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์สามารถนำความรู้ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้ จะต้องเน้นไปที่การเพิ่มความเข้มแข็งในสร้างสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน เพื่อให้การผลักดันนโยบายการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนโดยตำรวจระดับผู้บริหาร การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงานชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน

3.3 อติตที่ผ่านมากการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมที่ใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไม่มีเป้าหมายหรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นแต่ละกลุ่มควรจะมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การนำหน่วยงานอื่น ที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นเข้ามาเป็นแนวร่วมหรือตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (Volunteer Probation Officer) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติ มักเป็นคนที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือ

ชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นไปโดยง่าย

3.5 การให้ความรู้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (CPTED) เช่น การปรับสถานที่ให้โล่ง การจำกัดทางเข้าออก การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน การสร้างระบบการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม

บทนำ

จากข้อมูลสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่า การป้องกันอาชญากรรมโดยใช้ระบบกระบวนการยุติธรรม หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการ (Formal Crime Prevention) ที่ใช้มาตรการทางกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้จำนวนอาชญากรรมลดลงได้

การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Crime Prevention) เป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมที่เปิดโอกาสให้สถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่นๆ ที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและอาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในต่างประเทศได้นำวิธีการเหล่านี้ไปใช้จนสามารถป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง โดยให้มุ่งเน้นไปที่การประสานงานและความร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชน เพื่อที่จะดำเนินการและจัดการกับปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวนั้นมีให้ลูกกลามออกไป โดยมองว่าหากสังคมปล่อยให้หน้าที่การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นของตำรวจเพียงฝ่ายเดียวแล้ว การทำงานของตำรวจก็ยากที่จะประสบผลสำเร็จ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีนโยบายหรือแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการนำสถาบันต่างๆ เหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างจริงจังและเป็นระบบ เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนา การศึกษาวิจัย ครั้งจึงเป็นเป็นการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารและการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการศึกษาแนวทางในการนำสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษาและผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรูปแบบการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารและการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โดยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ เลือกจากเขตการปกครองที่มีสถิติคดีอาชญากรรมสูงซึ่งอาศัยข้อมูลทางสถิติคดีจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากเขตฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีฝั่งละ 1 เขต ซึ่งได้แก่เขตพระนครและเขตบางกอกน้อย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ซึ่งจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์ โดยในส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน สำหรับปัญหาการลักทรัพย์พบว่าหากพื้นที่ใดที่มีการระบาดของยาเสพติดหรือมีคดียาต่างตัวอยู่เป็นจำนวนมาก ก็จะเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมประเภทนี้

2. ส่วนใหญ่มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นๆมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว

3. ส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกลุ่มต่างๆ (กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน) กับกลุ่มตำรวจ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับชุมชนมากขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังรู้สึกว่ายังเข้ามาไม่ถึงชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย ดังนั้นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน ซึ่งแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการมีดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Bonds) เพราะเมื่อคนในชุมชนมีความผูกพัน มีข้อผูกมัด มีความเชื่อ มีการเข้าร่วม ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen คือ พลเมืองที่กระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

3.2 การให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น การเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดจนการให้ความรู้ด้านกฎหมายและการป้องกันอาชญากรรมแก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์สามารถนำความรู้ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้ จะต้องเน้นไปที่การเพิ่มความเข้มข้นในสร้างสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน เพื่อให้การผลักดันนโยบายการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนโดยตำรวจระดับผู้บริหาร การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงานชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน

3.3 อติดีที่ผ่านมากการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมมิใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไม่เป็นเป้าหมายหรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นแต่ละกลุ่มควรมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรม

ของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การนำหน่วยงานอื่น ที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นเข้ามาเป็นแนวร่วมหรือตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (Volunteer Probation Officer) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติ มักเป็นคนที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นไปโดยง่าย

3.5 การให้ความรู้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (CPTED) เช่น การปรับสถานที่ให้โล่ง การจำกัดทางเข้าออก การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน การสร้างระบบการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลทิพย์ คติการ. โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี2549 ในเขต

กรุงเทพมหานคร (ออนไลน์) <http://www.thaicvs.org> (กรกฎาคม 2552)

ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อ

พัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์.(2526). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : หลักทฤษฎี และ

มาตรการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.พทยา สายหู.(2522) ความเข้าใจ

เกี่ยวกับกลไกทางสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์.

พรชัย ชันดีและรัชชัย ปิตะนีละบุตรและอัศวิน วัฒนวิบูลย์ .(2543) ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาญา

วิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บุ๊คเน็ท .

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.(2550) การบริหารงานยุติธรรม กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร.ความเป็นมาของเมืองและการขยายตัวของเมือง.(ออนไลน์)

www.bma.go.th/info (ธันวาคม 2551)

สำนักงานเขตบางกอกน้อย.ข้อมูลทั่วไปของเขต .(ออนไลน์)

<http://203.155.220.239/subsite/index.php.001032> (ธันวาคม 2551)

สำนักงานเขตพระนคร.ข้อมูลทั่วไปของเขต .(ออนไลน์)

<http://203.155.220.239/subsite/index.php.001052> (ธันวาคม 2551)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.ข้อมูลสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม. (ออนไลน์) www.royalthaipolice.go.th
(ธันวาคม 2551)

สนทยา พลตรี . (2545) **หลักสังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่1 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอ เอส พริ้นติ้ง
เฮาส์.

ภาษาอังกฤษ

Agnew,Robert. (1991) **Wayward Youth** .NY: Viking.

Anderson A.F. and V.E. Gil . (1998) China's modernization and the decline of
communitarianism: The control of sex crimes and implications for the fate of informal
social control, **Journal of Contemporary Criminal Justice** 14 . pp 248–261.

Anderton, K.J. (1985) **The Effectiveness of Home Watch Schemes in Cheshire**. Chester,
UK: Cheshire Constabulary.

Bennett, S.F. and P.J. Lavrakas (1989) Community-Based Crime Prevention: An Assessment
of the Eisenhower Foundation's Neighborhood Program. **Crime and Delinquency** 35.
pp 345–364.

Brantingham and Faust .(1976) A Conceptual Model of Crime Prevention . **Crime
Delinquency** 22. pp 284-296

Cirel, P., P. Evans, D. McGillis, and D. Whitcomb. (1977) **Community Crime Prevention
Program, Seattle: An Exemplary Project**. Washington, D.C.: U.S. Government
Printing Office.

Clark, R. V. (2001), Effective Crime Prevention: Keeping Pace with New Development; in
UNODCCP, **Forum on Crime and Society**, Vol. 1, Number 1, February 2001, pp 17-
33.

Cloward, Richard A. and Ohlin,Lloyd E. (1961) **The Mask of Sanity** .St Louis, Mo: V Mosby.

- Curran, D.J. (1998) Economic reform, the floating population, and crime: The transition of social control in China, **Journal of Contemporary Criminal Justice** 14 . pp 262–280.
- Gottfredson ,Michel R and Travis Hirschi, (1990) . **A General Theory of Crime**. Stanford, CA Stanfor University Press.
- Hirschi, Travis. (1969). **Cause of Delinquency**. Los Angles, California: University of California Press.
- Jiao, A.Y. (2001) Police and culture: A comparison between China and the United States, **Police Quarterly** 4 . pp 156–185.
- Latessa, E.J. and L.F. Travis, L.F. (1986) **Evaluation of the College Hill Crime Prevention Program**. Cincinnati, Ohio: University of Cincinnati.
- Lewis, D.A., J.A. Grant, and D.P. Rosenbaum. (1988) **Social Construction of Reform: Crime Prevention and Community Organizations**. New Brunswick, New Jersey: Transaction Books.
- Jeffery,Ray.C (1971) **Crime Prevention Through Environmental Design**. Beverly Hills, CA :Sage Publications.
- Lu H. and E. Gunnison (2003) Power, corruption, and the legal process in China, **International Criminal Justice Review** 13. pp. 28–49.
- Lu H. and L. Zhang (2005) Death penalty in China: The law and the practice, **Journal of Criminal Justice** 33. pp 367–376.
- Matza,David (1988) **The current state of differential association theory**. Crime and Delinquency 34(3)
- Merton,Robert (1968) **Social Theory and Social Structure**. revise edition ,NY: Macmilan Publishing Company .
- National Crime Prevention Council. (2001) **The 2000 National Crime Prevention Survey: Are We Safe?** Washington, D.C.: National Crime Prevention Council.
- N. Masamba Sita, P. Eric Kibuka and M. Ssamula. **The Involvement of (Local) Communities in Crime Prevention: The Case of African Counties** (Online) www.unicri.it/wwk/related/pni/docs/2002/09_masamba_sita.doc (September 2008)
- Nye,F.Ivan (1972). **Length of the Y chosome in criminal males**. Clinical Genetics 3.
- Orcutt,James D. (1983). **Testosteroen ,aggressive,physical,and personality dimension in normal adolescent males**. Psychosomatic Medicine 42 .

- Reckless ,Walter C. (1973) **The Crime Problem** ,California :Goodyear Publishing Co.Inc.
- Reeder,W.W. (1963) **Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Family**.NY: Cornell University Press.
- Regoli, Robert M. and Hewitt, John D, (2000). **Delinquency in Society**. fourth edition. Boston Burr Ridge, IL: The McGraw-Hill Company .
- Ren X. (1997).**Tradition of the law and law of the tradition** , Westport, CT: Greenwood Press
- Rojek D.G. (1996) Changing directions of Chinese social control. In: C.B. Fields and R.H. Moore Jr., Editors, **Comparative criminal justice: Traditional and nontraditional systems of law and control**. Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Rojek D.G. (2001) Chinese social control: From shaming and reintegration to “getting rich is glorious.”. In: J. Liu, L. Zhang and S.F. Messner, Editors, **Crime and social control in a changing China**.Westport, CT: Greenwood Press.
- Rosenbaum, D.P., D.A. Lewis, and J.A. Grant. (1987) The Impact of Community Crime Prevention Programs in Chicago: Can Neighborhood Organizations Make a Difference. Final Report: Volume One. **Center for Urban Affairs and Policy Research**, Northwestern University.
- Sellin ,Thorsten (1938) **Introduction to Criminal Justice** ,NY: West Publishing Company .
- Shoemaker,Donald J. (1992) **Policing Domestic Violence: Experiment and Delemmas**. NY: The Free Press.
- Shaw, Clifford R and Mckay ,Henry D (1942) **The Jack Roller**. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Siegel, Larry J. (2006). **Criminology**. ninth edition. Toronto, Ontario: Thomson Wadsworth Inc.
- Siegel, Larry J. and Senna, Joseph (1997). **Juvenile Delinquency**. sixth edition. St.Paul, MN: West Publishing Company .
- Sims, L. (2001) Neighborhood Watch: Findings from the 2000 British Crime Survey, **Research Findings 150**. London: Home Office.
- Sutherland, Edwin H and Donald, Cressey R (1937) **The Professional Thief**. Chicago ,IL: University of Chicago Press.

Sutherland, Edwin H (1947) **Principle of Criminology** . fourth edition. Philadelphia ,PA: J .B. Lippincott.

Sutherland, Edwin H and Donald, Cressey R and Luckenbill ,David F (1978) **Criminology** . tenth edition. Philadelphia, PA: J .B. Lippincott.

Timothy, Crowe D.(2008).**Retail Crime, Security, and Loss prevention . An encyclopedia Reference.** Burlington, MA: Butterworth-heinemann.

Terrill, R.J. , (2003) **World criminal justice: A survey.** Cincinnati, OH: Anderson

Xiong (1999) **Criminal justice systems in China.** Beijing: China's Law Press.

สำนักงานกิจการยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ
: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

เสนอ

สำนักงานกิจการยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม

โดย

อ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

ผศ.ดร.ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรกฎาคม ๒๕๕๒

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ : กรณีศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่าในปี พ.ศ. 2547 มีการรับแจ้งคดี อุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รวม 123,169 คดี สามารถจับกุมได้ 46,785 คดี คิดเป็นร้อยละ 37.98 ในปี พ.ศ. 2548 มีการรับแจ้ง 131,604 คดี สามารถจับกุมได้ 48,751 คดี คิดเป็นร้อยละ 37.04 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 มีการรับแจ้ง 161,658 คดี สามารถจับกุมได้ 79,805 คดี คิดเป็นร้อยละ 49.36 ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้ระบบกระบวนการยุติธรรม หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการ (Formal Crime Prevention) ที่ใช้มาตรการทางกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้จำนวนอาชญากรรมลดลงได้

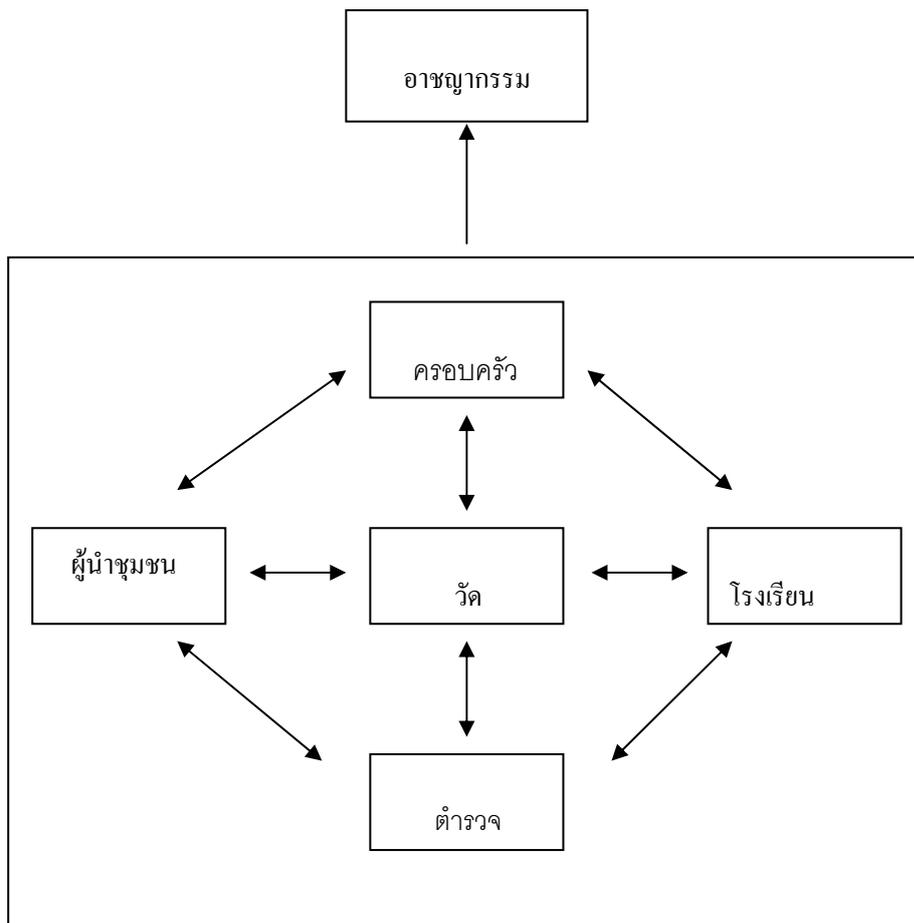
การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Crime Prevention) เป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมที่เปิดโอกาสให้สถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่น ๆ ที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและอาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในต่างประเทศได้นำวิธีการเหล่านี้ไปใช้จนสามารถป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง โดยให้มุ่งเน้นไปที่การประสานงานและความร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชน เพื่อที่จะดำเนินการและจัดการกับปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวนี้มิให้ลุกลามออกไป โดยมองว่าหากสังคมปล่อยให้หน้าที่การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นของตำรวจเพียงฝ่ายเดียวแล้ว การทำงานของตำรวจก็ยากที่จะประสบผลสำเร็จ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีนโยบายหรือแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการนำสถาบันต่างๆ เหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างจริงจังและเป็นระบบ เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนา การศึกษาวิจัยครั้งจึงเป็นเป็นการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารและการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ซึ่งจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์ โดยในส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน สำหรับปัญหาการลักทรัพย์พบว่าหากพื้นที่ใดที่มีการระบาดของยาเสพติดหรือมีคดียาเสพติดต่างตัวอยู่เป็นจำนวนมาก ก็จะเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมประเภทนี้

2. ส่วนใหญ่มองว่าการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นๆมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว

3. ส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกลุ่มต่างๆ (กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน) กับกลุ่มตำรวจ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับชุมชนมากขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังรู้สึกว่ายังเข้ามาไม่ถึงชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย ดังนั้นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน

ซึ่งแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการมีดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Social Bonds) เพราะเมื่อคนในชุมชนมีความผูกพัน มีข้อผูกมัด มีความเชื่อ มีการเข้าร่วม ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen คือ พลเมืองที่กระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

3.2 การให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น การเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดจนการให้ความรู้ด้านกฎหมายและการป้องกันอาชญากรรมแก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์สามารถนำความรู้ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้ จะต้องเน้นไปที่การเพิ่มความเข้มข้นในสร้างสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน เพื่อให้การผลักดันนโยบายการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนโดยตำรวจระดับผู้บริหาร การ

จัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงานชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน

3.3 อดีตที่ผ่านมาการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไม่มีเป้าหมายหรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นแต่ละกลุ่มควรมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การนำหน่วยงานอื่น ที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นเข้ามาเป็นแนวร่วมหรือตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (Volunteer Probation Officer) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติ มักเป็นผู้ที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การดำเนินการกิจกรรมต่างๆที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นไปโดยง่าย

3.5 การให้ความรู้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (CPTED) เช่น การปรับสถานที่ให้โล่ง การจำกัดทางเข้าออก การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน การสร้างระบบการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่าในปี พ.ศ. 2547 มีการรับแจ้งคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รวม 123,169 คดี สามารถจับกุมได้ 46,785 คดี คิดเป็นร้อยละ 37.98 ในปี พ.ศ. 2548 มีการรับแจ้ง 131,604 คดี สามารถจับกุมได้ 48,751 คดี คิดเป็นร้อยละ 37.04 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 มีการรับแจ้ง 161,658 คดี สามารถจับกุมได้ 79,805 คดี คิดเป็นร้อยละ 49.36 ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้ระบบกระบวนการยุติธรรม หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการ (Formal Crime Prevention) ที่ใช้มาตรการทางกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรมเพียงอย่างเดียว เช่น กฎหมายอาญาและการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่สามารถทำให้จำนวนอาชญากรรมลดลงได้ดังจะเห็นได้จากสถิติคดีดังกล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาวิธีการหรือวิธีการใหม่ๆ เพิ่มเติม เพื่อชะลอหรือยับยั้งการก่ออาชญากรรมของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Crime Prevention) เป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมที่เปิดโอกาสให้สถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่นๆ ที่มีโซ่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและอาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ซึ่งเกิดจากผู้อยู่ในแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) ของ Clarke และ แนวทางการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ของ Reckless มาประยุกต์ใช้ นอกจากนี้จากข้อมูลและการศึกษาวิจัยในต่างประเทศของพบว่าบุคคลในครอบครัว โรงเรียน ศาสนาและชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการก่ออาชญากรรมในระดับของบุคคล เช่น การศึกษาวิจัยของ Brantingham and Faust ได้มีการศึกษาจนค้นพบวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องกันควบคุมปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง โดยให้มุ่งเน้นไปที่การประสานงานและความร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชน เพื่อที่จะดำเนินการและจัดการกับปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวนี้มีให้หลุกลามออกไป โดยมองว่าหากสังคมปล่อยให้หน้าที่การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นของตำรวจเพียงฝ่ายเดียวแล้ว การทำงานของตำรวจก็ยากที่จะประสบผลสำเร็จ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์หรือแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการนำสถาบันต่างๆ เหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างจริงจังและเป็นระบบ เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีจุดมุ่งหมายในภาพรวมที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่างๆ

ภายในประเทศให้มีศักยภาพ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2551) ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม และแผนยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การควบคุมอาชญากรรมให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขของประชาชน ซึ่งเน้นการให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขอาชญากรรมและการกระทำผิด ทั้งของผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนในกิจกรรมประเภทต่างๆ ดังนั้นการศึกษาวิจัยการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จึงมีความสอดคล้องกับแผนดังกล่าวทั้งหมดอย่างชัดเจน เนื่องจากผลของการศึกษาวิจัยจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการต่อต้านอาชญากรรมที่นับวันจะมีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนับสนุนให้สถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ในโครงสร้างสังคมที่มีไซหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้พัฒนาตนเองจนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างเป็นระบบและมีรูปธรรมชัดเจน

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีไซหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการศึกษาแนวทางในการนำสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษาและผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันทางสังคม หมายถึง กระบวนการกลุ่มคนที่รวมกันแน่นนอน ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะกระทำต่อกัน ระหว่างกันและร่วมกัน และหมายรวมถึงแบบอย่างของการกระทำทางสังคมที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้โดยง่าย

การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การป้องกันอาชญากรรมโดยสถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่นๆ ที่มีไซหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม

เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและผู้นำชุมชน

กลุ่มครอบครัว หมายถึง บุคคลทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ฉันทน์สามี-ภรรยา บิดามารดา- บุตร ฉันทน์ผู้อุปการะ-ผู้รับอุปการะ หรือ มีความผูกพันทางสายโลหิต เช่น ญาติ พี่น้อง และต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในสถานที่เดียวกัน

กลุ่มศาสนา หมายถึง พระสงฆ์

กลุ่มสถาบันการศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กลุ่มผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลทั่วไปที่บุคคลในชุมชนให้การยอมรับนับถือว่าเป็นผู้นำ

กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หมายถึง ตำรวจที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.5.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ระดับผลผลิต - แนวทางที่ชัดเจนในการนำสถาบันครอบครัว โรงเรียน ศาสนาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

1.5.2 ระดับผลลัพธ์ - รัฐบาลสามารถนำแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นการไปเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจำนวนอาชญากรรมของประเทศลดลง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

2.1. ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร

2.1.1. ลักษณะทางกายภาพ

กรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในบริเวณภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย เป็นเมืองหลวงของประเทศ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,568.7 ตารางกิโลเมตร กรุงเทพมหานครเมื่อครั้งที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ของประเทศในรัชสมัยของพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก หรือ รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรีนั้น มีพื้นที่เมืองประมาณ 2,589 ไร่ (4.14 ตารางกิโลเมตร) เท่านั้น สำหรับจำนวนประชากรไม่มีหลักฐานชัดเจน โดยประชาชนอาศัยอยู่ในเขตกำแพงเมืองและริมแม่น้ำลำคลองใกล้เคียงกับกำแพงเมือง นอกนั้นเป็นที่ลุ่มและป่ากร้างว่างเปล่า ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ประชากรในเขตกำแพงเมืองเพิ่มมากขึ้น จึงโปรดให้ขยายเมืองออกไปอีกชั้นหนึ่ง ด้วยการขุดคลองผดุงกรุงเกษมเป็นคูเมืองชั้นนอก มีป้อมปราการตั้งอยู่เป็นระยะ เปลี่ยนระบบการสัญจรทางน้ำมาเป็นทางบก โดยการสร้างถนนเจริญกรุง บำรุงเมือง เพ็ญนคร ถนนสีลม ชุมชนได้ขยายมาทาง ทิศใต้ของเมือง มีการก่อสร้างอาคาร ร้านค้าตามแบบตะวันตก ซึ่งมีหลักฐานว่าในปี พ.ศ. 2443 นั้นพื้นที่เมืองมีประมาณ 8,330 ไร่ (13.32 ตารางกิโลเมตร) โดยมีประชากรประมาณ 600,000 คน และในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ทรงขยายเมืองออกไปทางทิศเหนือ ด้วยการสร้างพระราชวังดุสิต สวนและวังต่างๆ พระราชทานแก่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอหลายพระองค์ เช่น วังจันทร์เกษม สวนปารุสกวัน สวนจิตรลดา สวนอัมพร สวนสุนันทา ฯลฯ นอกจากนี้แล้วยังมีการสร้างถนน สะพาน สิ่งก่อสร้างต่างๆ ขุดคลองเพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งผลผลิตและการเพาะปลูก ตลอดจนการก่อสร้างเส้นทางรถไฟ และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การประปา ไปรษณีย์ ฯลฯ

หลังจากที่กรุงเทพมหานครได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นอย่างมากในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นต้นมานั้น เมืองได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งด้านพื้นที่เมืองและประชากร ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนประชาชนของกรุงเทพมหานคร เพิ่มจากจำนวน 1 ล้านคนแรกเป็น 2 ล้านคนในเวลาประมาณ 10 ปี จาก 2 ล้านคนเป็น 3 ล้านคนในเวลา 8 ปี จาก 3 ล้านคนเป็น 4 ล้านคนในเวลาประมาณ 7 ปี และ 4 ล้านคนเป็น 5 ล้านคนในเวลาประมาณ 5 ปีเท่านั้น ทั้งๆ ที่อัตราเพิ่มสุทธิของจำนวนประชากรลดลง แสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของกรุงเทพมหานครอย่างรวดเร็วนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการอพยพย้ายถิ่นของประชากร และจากการศึกษาของสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร โดยตรวจสอบจากภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ.ต่างๆ พบว่า ในปี พ.ศ. 2510 กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ชุมชน (Urbanized Area) ประมาณ 143.42 ตารางกิโลเมตร โดยเมืองได้ขยายตัวออกไปทางด้านทิศใต้ถึงสมุทรปราการ ทางด้านเหนือไปถึงจังหวัดนนทบุรี ด้านตะวันตกอยู่บริเวณเขตธนบุรีและพื้นที่ติดต่อกัน และทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ขยายตัวไปตามแนวถนน

สุขุมวิทและจากการศึกษาภาพถ่ายทางอากาศในปีต่อมาในช่วง ๆ ได้แก่ ปี พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2543 ได้พบว่าพื้นที่ความเป็นเมืองได้ขยายตัวออกไปรวดเร็วมาก เป็นจำนวน 347.39 , 585.54 และ 672.339 ตารางกิโลเมตรตามลำดับ โดยทิศทางการขยายตัวของเมืองได้ครอบคลุมจุดพื้นที่จังหวัดต่างๆ ในบริเวณปริมณฑลและอยู่ในแนวทางด้านตะวันออกและด้านเหนือของศูนย์กลางเมืองเดิม และเป็นการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมมาเป็นพื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม เพื่อให้บริการ ชุมชนโดยรอบพื้นที่ดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์)

2.1.2 ลักษณะทางสังคม

ในอดีตกรุงเทพมหานครยังไม่มีปัญหาสังคมไม่มากนัก แต่ด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจากการหลั่งไหลของคนชนบทและคนงานต่างด้าวที่เข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร ซึ่งคนสามารถหางานได้เป็นหลักเป็นแหล่ง ก็จะสามารถสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับตนเอง แต่ในทางตรงข้าม หากตกงานหรือไม่สามารถหางานได้ก็มักจะใช้ชีวิตดิ้นรนไปตามที่สาธารณะหรือสถานที่รกร้างต่างๆ อันนำมาซึ่งปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาคนร่อนเร่ ปัญหา ยาเสพติด นอกจากนี้ ด้วยความเจริญทางวัตถุหรือเทคโนโลยี ประกอบผู้ประกอบการมีเวลาให้กับเด็กและเยาวชนลดน้อยลง ทำให้บางครั้งเด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เช่น การใช้ของมีค่า หือ ราคาแพง การแข่งมอเตอร์ไซด์บนท้องถนน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วง (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์)

2.1.3 ลักษณะชุมชน

ในอดีตลักษณะของชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้น ทำให้แต่ละคนต้องพยายามแข่งขันและดิ้นรนเพื่อให้ตนเองอยู่รอด จนไม่สนใจบุคคลอื่นรอบข้าง สิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่ความห่างเหินกันระหว่างคนในชุมชน จนกระทั่งการช่วยเหลือซึ่งและกันระหว่างคนในชุมชนเป็นสิ่งที่หาได้ยากในสังคมปัจจุบัน

2.1.4 มาตรการทางสังคม

มาตรการทางสังคม คือ สิ่งที่ยกยอควบคุมให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศีลธรรมและกฎหมาย แต่ในปัจจุบันพบว่ามาตรการหลายอย่างได้ถูกลบเลือนไปตามกาลเวลา เนื่องจากคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นคุณค่า จะเหลือก็แต่เพียงกฎหมายที่คอยควบคุมมิให้บุคคลหนึ่งไปล่วงละเมิดสิทธิเสรีของบุคคลอื่น เพราะกฎหมายมีสภาพบังคับ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ แต่กฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถควบคุมสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายมีไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้กระทำผิดกฎหมายที่เพิ่มขึ้น

2.2 สถาบันทางสังคม (Social Institution)

สถาบันทางสังคม (Social Institution) หมายถึง กระบวนการกลุ่มคนที่รวมกันแน่นอน ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะกระทำต่อกัน ระหว่างกันและร่วมกัน และหมายรวมถึงแบบอย่างของการกระทำทางสังคมที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา (พัทยา สายหู, 2522:140)

สถาบันทางสังคมมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 8 ประการ (สนทยา พลศรี, 2545: 142) คือ

1. สมาชิก คือ กลุ่มคนทั้งคนที่เป็นผู้ดำเนินการและสมาชิกโดยทั่วไป
2. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งเกิดจากความต้องการของสมาชิก
3. บรรทัดฐานหรือระเบียบแบบแผนในการดำเนินงาน
4. สัญลักษณ์หรือสิ่งแทนเพื่อยึดเหนี่ยว เช่น ธง สี
5. กิจกรรมของสถาบัน
6. สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของสถาบัน
7. ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากกิจกรรมของสถาบัน
8. การยอมรับของสมาชิกและผู้คนในสังคม

สถาบันทางสังคมมีหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ เช่น ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของมนุษย์และสังคมมนุษย์ กำหนดรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลในสังคมเพื่อให้ความสังคมเป็นระเบียบระบบตามที่สังคมต้องการ ควบคุมรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลและความสัมพันธ์ทางสังคมให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (สนทยา พลศรี, 2545: 143)

ในปัจจุบันสถาบันทางสังคมมีหลายสถาบัน แต่สถาบันสังคมที่จัดเป็นสถาบันหลักของสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา ซึ่งแต่ละสถาบันมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวมีหน้าที่เลี้ยงดูและให้ความอบอุ่นทั้งร่างกายและจิตใจแก่สมาชิกใหม่อบรม สั่งสอนให้รู้จักกฎระเบียบของสังคม เคารพและยึดมั่นในกฎหมาย และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมนอกบ้านได้ นอกจากนี้ ยังต้องสอดส่อง ดูแล ตักเตือน และลงโทษเมื่อกระทำ ความผิด

- สถาบันศาสนา

สถาบันศาสนามีหน้าที่สั่งสอนให้คนทำความดี ละเว้นความชั่วมีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จนก่อให้เกิดศีลธรรมและจริยธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดแนวทางและนโยบายของสังคม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนให้อยู่ในศีลธรรม

- สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเปรียบเสมือนครอบครัวแห่งที่สองของเด็กและเยาวชน เนื่องจากสถาบันศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้ทางวิชาการเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาสติปัญญาแล้ว ยังต้องปลูกฝังระเบียบวินัยและจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน รวมทั้งจะต้องช่วยดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ ยังมีสถาบันที่มีความสำคัญเช่นกัน เช่น สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ ผู้นำชุมชนและตำรวจ ฯลฯ โดยในที่นี้จะกล่าวเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนของผู้ชุมชนและตำรวจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

- ผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนมีหน้าที่ประสานให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนการเป็นผู้แทนของชุมชนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อผลักดันนโยบายต่างๆ ที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

- ตำรวจ

ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมีอำนาจสอบสวนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิด

โคเฮนและเฟลสัน (Cohen and Felson) นักอาชญาวิทยาได้ให้ความหมายของปกติวิสัย (Routine Activity) คือ กิจกรรมหรือการกระทำใดของบุคคลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ เช่น การออกไปทำงานปล่อยให้บ้านไม่มีคนเฝ้า การสวมใส่เครื่องประดับที่มีราคาแพงหรือการออกไปนอกบ้านในเวลากลางคืน และหมายความรวมถึงลักษณะของบุคคลที่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่ายด้วย เช่น เพศหญิง อายุน้อยหรืออายุมาก ฯลฯ เนื่องจากผู้ก่อตั้งมีสมมติฐานว่าการเกิดอาชญากรรมนั้นเกิดจากการกระทำที่เป็นนิสัยประจำของเหยื่ออาชญากรรมนั่นเอง ตัวอย่างเช่น หากเหยื่อต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยไม่มีคนเฝ้าบ้านทุกวันผู้กระทำผิดก็จะมีโอกาสเข้าไปทำการลักทรัพย์ในบ้านได้ หรือหากเหยื่อชอบออกไปนอกบ้านในเวลากลางคืนคนเดียวบ่อยๆ ครั้ง หรือชอบใส่เครื่องประดับที่มีค่ามาก จะมีโอกาสถูกคนร้ายเข้าทำการชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ได้ เป็นต้น ซึ่งนิสัยของบุคคลที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมนั้นเป็นที่มาของชื่อทฤษฎีนี้ (พรชัย ขันดีและคณะ, 2543 : 26)

ทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน (Routine Activity Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด โดยกล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (Siegel and Senna, 1997: 92)

1) เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target)

เงื่อนไขประการแรกของการเกิดอาชญากรรมคือ เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม โดยเหยื่อหรือเป้าหมายสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ คน สิ่งของ และสถานที่ ซึ่งอะไรก็ตามที่เคยเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายมาแล้ว ก็สามารถกลับไปเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายได้อีก (Siegel and Senna, 1997: 94)

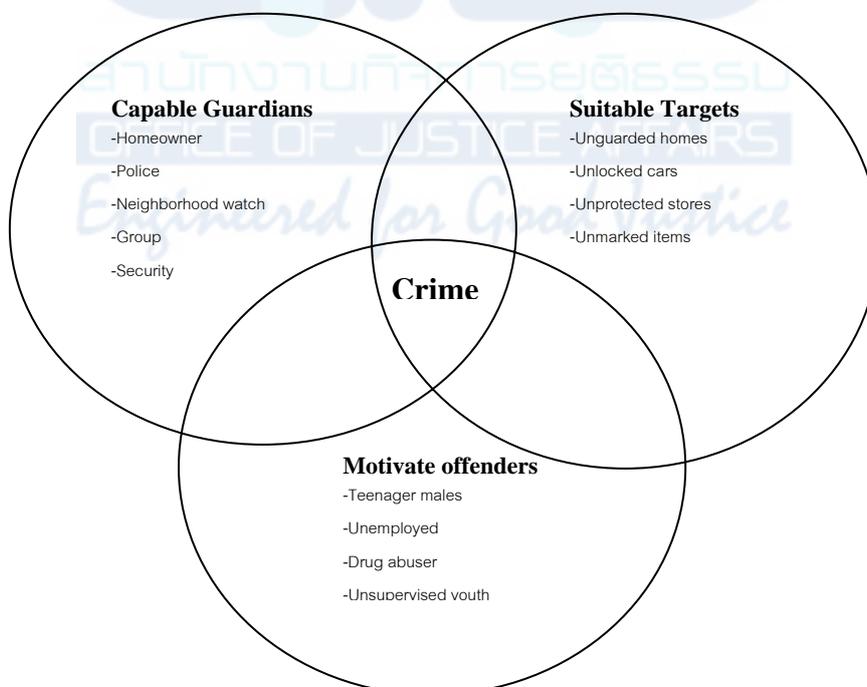
2) ความอ่อนแอของผู้ดูแล (Absence of a Capable Guardian)

เงื่อนไขประการที่สอง คือ ผู้ดูแลไม่อยู่หรือมีอยู่แต่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ดูแลก็คืออะไรก็ได้ที่สามารถยับยั้งไม่เกิดอาชญากรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคน แต่อาจจะเป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ได้ เช่น ตำรวจลาดตระเวน พนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อนบ้าน คนเฝ้าประตู กล้องโทรทัศน์วงจรปิด ๆ (Siegel and Senna, 1997: 93)

3) บุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders)

เงื่อนไขประการที่สาม คือ ตัวผู้กระทำความผิดซึ่งคิดว่าเหยื่อหรือเป้าหมายมีความเหมาะสม และผู้ดูแลอ่อนแอ และตัดสินใจที่จะกระทำความผิด ซึ่งตัวผู้กระทำความผิดมีเหตุผลหลายประการที่จะกระทำการไปเช่นนั้น เช่น ความยากจน ติดยาเสพติด เด็กหรือเยาวชนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ (Siegel and Senna, 1997: 94)

Routine Activity

ที่มา : Siegel and Senna, 1997: 94

2.4 ทฤษฎีสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม

ทฤษฎีความสัมพันธ์กับครอบครัวและพฤติกรรมอาชญากรรมของ อีแวน นายท์

ในปี ค.ศ.1958 อีแวน นายท์ ได้นำเสนอผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับครอบครัว ในฐานะแหล่งกำเนิดที่สำคัญของการควบคุมทางสังคมสำหรับเยาวชน นายท์ได้โต้แย้งว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลมาจาก “การไร้ประสิทธิภาพของการควบคุมทางสังคม” ซึ่งคำว่า การควบคุมทางสังคมมีความกว้างมากและแบ่งออกเป็นประเภทดังนี้ (พรชัย ชันดี และคณะ, 2543: 124)

1. การควบคุมโดยตรง (Direct Controls): มาจากวิธีการของกฎระเบียบและการลงโทษ ตลอดจนการให้รางวัลจากผู้ปกครอง (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543: 124)

2.การควบคุมภายใน (Internal Controls): จากความสำนึกของเยาวชน ที่ละวันไม่กระทำความผิดเนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่า อาจจะสร้างความทุกข์หรือความผิดหวังให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลใกล้ชิด (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543 : 124)

3.การควบคุมภายนอก (External Controls): มีแหล่งกำเนิดมาจากการให้ความรัก ความอบอุ่นของบิดามารดาเป็นเหตุให้เยาวชนเกิดความสำนึกในความผิด ซึ่งจะป้องกันไม่ให้เยาวชนไปประกอบอาชญากรรม (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543: 124)

นายท์ ได้ยอมรับว่า การควบคุมโดยตรง จะมาจากการลงโทษไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม ส่วนการควบคุมภายในและการควบคุมภายนอก มีต้นกำเนิดมาจากครอบครัว และนายท์ ได้นำเสนอว่า “หากความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอและไม่ชักช้า เราจะใช้การควบคุมโดยตรง การควบคุมภายใน และการควบคุมภายนอก ในระดับไม่มากนักในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์” (Nye,1972)

Self-control theory

ก๊อดแฟรสันและเฮอร์ชชี (Gottfredson and Hirschi) ได้พัฒนาทฤษฎีนี้จากทฤษฎี Social bond theory ของ Hirschi (1969) มาบูรณาการเข้ากับทฤษฎีทางด้าน Biosocial, psychology, routine activities และ Rational choice theories เพื่อให้มีทฤษฎีความสมบูรณ์และสามารถอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรมได้ดีมากยิ่งขึ้น Gottfredson และ Hirschi อธิบายว่าทฤษฎีสามารถที่จะนำมาอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรมของอาชญากรได้ทุกประเภท (All varieties of criminal behavior) ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมโดยทั่วไปเช่น การปล้นทรัพย์ การลักทรัพย์ การค้ายาเสพติด จนถึงอาชญากรปกขาว (White Collar Crime) หรือแม้แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ทฤษฎีนี้ก็สามารถอธิบายได้เช่นกัน (Gottfredson และ Hirschi, 1990: 90)

ก๊อดแฟรสันและเฮอร์ชชี (Gottfredson and Hirschi) ได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมว่ามาจากการควบคุมตนเองที่ต่ำ (Low Self-control) ซึ่งมีพัฒนาการมาตั้งแต่เด็ก ๆ (Early in Life) มีสาเหตุมาจากการที่ครอบครัวขาดความสามารถที่จะเลี้ยงดูเด็กให้ดี (Parental Rearing Practice) พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่ขาดการอบรมเลี้ยงดูการดูแลเอาใจใส่ ไม่คอย

สอดส่องดูแลความประพฤติ และเมื่อพบว่าเด็กกระทำผิดก็ไม่มี การลงโทษห้ามปราม (Parents fail to monitor, discipline and punish) และถ้าพ่อแม่ยังคงไม่ได้ สอดส่อง ดูแลและลงโทษ จนเมื่อถึง วัยอายุ 10 ขวบไปแล้ว ในที่สุด จะทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง (Lack of self control) ซึ่งการ ควบคุมตนเองที่ต่ำจะติดตัวเด็กไปจนโตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก กล่าวคือ บุคลิกภาพนี้จะติด ตัวเด็กไปและจะแฝงอยู่ไม่ได้กระทำผิดอะไร (Latent Trait) แต่พร้อมที่จะกระทำผิดได้ทุกเมื่อ โดยจะแสดงถึงให้เห็นในรูปของ Impulsive personality คือเป็นคนที่ไม่ยึดต่อความรู้สึกของคนอื่น ชอบใช้แรงกายมากกว่าการใช้ความคิด เป็นคนชอบเสี่ยง ขาดการมองการณ์ไกล ชอบใช้ภาษา กายมากกว่าภาษาพูด เน้นเหตุการณ์เฉพาะหน้า ขาดความขยันขันแข็ง (Gottfredson and Hirschi, 1990: 90)

ทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐาน (Anomie Theory)

ทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐานเป็นทฤษฎีของ Merton โดยได้อธิบาย สภาวะไร้บรรทัดฐาน (Anomie) ว่า หมายถึง สภาพสังคมที่ตกอยู่ในความสับสนเนื่องจากบรรทัดฐานต่าง ๆ อ่อนแอไร้ ประสิทธิภาพ ไม่สามารถควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมได้ เป็นภาวะที่คนในสังคมไม่ ยึดถือค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน โดยสภาวะเช่นนี้มักเกิดกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำหรือรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตในทุกด้านของคนใน สังคมต้องถูกกระทบกระเทือนหรือเปลี่ยนแปลงจนปรับตัวไม่ทัน จนไม่แน่ใจว่าการปฏิบัติตาม บรรทัดฐานจะเป็นผลดีแก่ตนหรือไม่ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน มองว่าบรรทัดฐานของสังคม ไม่มีความหมาย ไม่สามารถให้คุณค่าให้โทษได้อย่างแท้จริง (Regoli and Hewitt, 2000: 120)

Merton เสนอแนวคิดไว้ว่า โครงสร้างของสังคมได้กดดันให้คนบางคนมีความประพฤติที่ เบี่ยงเบนนอกกลุ่มนอกรทาง เขากล่าวว่า โครงสร้างของสังคมทุกสังคมจะมีอยู่ 2 ประการ (Merton, 1968) คือ

ประการแรก คือ เป้าหมาย (Cultural goals) ซึ่งทุก ๆ คนในสังคมต่างก็ปรารถนาที่จะได้ บรรลุถึง และเป้าหมายนี้ต้องมีค่าที่จะฝ่าฟันเพื่อให้ได้มา

ประการที่สอง คือ วิธีการ (Institutional Means) ที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดย สังคมรับรองแล้วว่าความประพฤติของเขาอยู่ในขอบเขตที่ไม่เบี่ยงเบน

อย่างไรก็ตาม หากใครไม่ปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องตาม กฎหมาย ถือได้ว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

Merton ซึ่งให้เห็นว่าแต่ละบุคคลมีวิธีการปรับตัวกับสถานการณ์ที่เขาประสบแตกต่างกัน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท (Merton, 1968)

1. ผู้ปฏิบัติตาม (Conformist) เป็นกลุ่มที่ยอมรับและยึดถือเป้าหมายและวิธีการที่สังคม เห็นว่าดีงามเหมาะสม มีค่านิยมและการปฏิบัติอยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมประเพณี พวกนี้ถือว่าเป็นคนส่วนใหญ่ทั่วไปในสังคมที่ทำตามกฎหมายและแนวทางที่สังคมยอมรับ เช่น อยากประสบความสำเร็จ ก็ต้องตั้งใจเรียน

2. พวกแหวกแนว (Innovation) เป็นผู้ที่มีความนิยมและเป้าหมายในชีวิตแบบเดียวกับพวกแรก แต่ไม่ยอมรับและไม่ทำตามวิธีการที่สังคมกำหนด และหันไปใช้วิธีการใหม่ เป็นพวกเบี่ยงเบนที่ทำผิดกฎหมายและศีลธรรม เช่น อยากรวย แต่ไม่ทำงานสุจริต กลับไปปล้นคนอื่น หรือค้ายาเสพติดแทน เป็นต้น

3. พวกเจ้าระเบียบ (Ritualist) เป็นพวกที่ปฏิเสธเป้าหมายที่คนทั่วไปปรารถนา โดยเห็นว่ามันเป็นสิ่งลวงตา เป็นกิเลส ไม่ควรแสวงหา และเป็นไปไม่ได้ที่ตนเองจะได้รับมา แต่ยอมรับวิธีการที่สังคมกำหนด คนกลุ่มนี้ขาดความทะเยอทะยาน ถึงแม้ต้องการความมั่นคงในชีวิต แต่กลัวการผิดหวัง และมักขาดความริเริ่มในการทำงาน เครื่องศีลธรรม ระเบียบ พยายามทำความดีเพื่อให้สังคมยอมรับ ไม่ทำผิดกฎกติกาของสังคม

4. พวกหนีโลก (Retreatist) เป็นคนที่ไม่ยอมรับวิธีการและเป้าหมายที่สังคมยอมรับ เป็นพวกสิ้นหวังในชีวิตและเลิกเป็นคนดีของสังคม อาจเป็นเพราะผิดหวังหรือล้มเหลวในชีวิต เดิมเป็นพวกที่ปฏิบัติตามวิธีการและเป้าหมายของสังคม แต่ไม่สามารถถึงเป้าหมายได้จึงแสดงออกด้วยการเป็นคนหนีโลก เช่น ติดยาเสพติด คนจรจัด ติดสุรา คนวิกลจริต เป็นต้น

5. พวกกบฏ (Rebelist) เป็นผู้ที่ไม่ยอมรับค่านิยมและวิธีการที่สังคมกำหนดและพยายามสร้างค่านิยมและวิธีการขึ้นมาใหม่แทน เช่น ปฏิเสธเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และหันไปหาค่านิยมใหม่ในเรื่องความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ และเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการปฏิวัติ เช่นพวกผู้ก่อการร้าย

ทฤษฎีวิวัฒนาการของ Cloward & Ohlin

ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีของ Merton และมีการนำเอาทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบและทฤษฎีการเรียนรู้ของ Sutherland มาประยุกต์ใช้ ด้วย โดยเน้นการปรับตัวของกลุ่มวัยรุ่นต่อความกดดันทางสังคม ที่เกิดจากการที่สังคมปิดกั้นไม่ให้วัยรุ่นเหล่านี้ที่มาจากครอบครัวชนชั้นล่าง ที่ขาดโอกาสในสังคมบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม และบุคคลเหล่านั้นต้องอยู่ในสถานะที่สามารถเรียนรู้วิธีการกระทำผิดซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะและความชำนาญของการกระทำผิดกฎหมาย กล่าวคือการกระทำผิดของเด็กจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยและมีผู้ใหญ่ให้เป็นตัวแบบให้เรียนรู้เทคนิคการกระทำผิด ซึ่งนำมาอธิบายถึงวิธีการและรูปแบบของการปรับตัวของแก๊งวัยรุ่น (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543: 99)

Cloward & Ohlin อธิบายถึงวิธีการและรูปแบบของการปรับตัวของเด็ก 3 รูปแบบ (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543: 100) คือ

1. วัฒนธรรมรองอาชญากรรม (Criminal Subculture) เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม คือการมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น เยาวชนกลุ่มนี้จะมาจากชุมชนที่มีสภาพสังคมที่มีรูปแบบอาชญากรรมให้เห็นเป็นตัวอย่าง ทำให้สามารถเรียนรู้และรับการถ่ายทอดจากผู้ใหญ่ ทำความผิดมาเพื่อให้ได้รับซึ่งทรัพย์สิน (Shoemaker, 1992)

2. วัฒนธรรมความขัดแย้ง (Conflict Subculture) จะแสดงออกโดยการต่อสู้ระหว่างแก๊งด้วยกัน สถานภาพหรือชื่อเสียงจะได้มาจากการเป็นบุคคลแข็งแรง ก้าวร้าว และมีความสามารถในการต่อสู้ เยาวชนกลุ่มนี้ไม่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการหาเงินทั้งทางสุจริตและทสุจริต จึงหันไปรวมกลุ่มกันและสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้รับการยอมรับก็คือ ความรุนแรงและความกล้าหาญในการต่อสู้ระหว่างแก๊งเยาวชนด้วยกัน (Cloward and Ohlin, 1961)

3. วัฒนธรรมการหลบหนี (Retreatist Subculture) จะเป็นพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนที่ติดยาหรือสุรา เยาวชนกลุ่มนี้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้วิธีการหาเงินโดยผิดกฎหมายอีกทั้งยังไม่มีความสามารถในการต่อสู้ จึงหลบหนีออกจากสังคมไปสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่คิดว่าเป็นโลกใหม่ โดยถือว่ากลุ่มนี้ล้มเหลวที่สุดเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น (Cloward and Ohlin, 1961)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของเอ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์

เอ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์ (Sutherland) ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงมากและได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยชิคาโกหลังจากมีผลงานทางอาชญาวิทยาเป็นจำนวนมาก ผลงานวิชาการที่ทำให้ชัทเธอร์แลนด์ได้รับชื่อเสียงมาก คือ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Associations Theory) ขโมยมืออาชีพ (Professional Theft) และอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White-collar Crime) โดยเฉพาะทฤษฎีการเรียนรู้นั้นได้รับความสนใจ และนำไปอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากนักอาชญาวิทยาเป็นจำนวนมาก (พรชัย ชันดี และคณะ, 2543 : 109)

ก่อนหน้าที่ชัทเธอร์แลนด์ จะพัฒนาทฤษฎีอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมขึ้นมา ในเวลานั้นการอธิบายอาชญากรรมใช้วิธีการนำหลายปัจจัย (Multiple-factor Approach) มาอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ คือ โรคจิต ครอบครัวยแตกแยก อายุชนชั้นทางสังคม การเป็นเยาวชน บิดามารดาติดแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด จึงพยายามพัฒนาทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่สามารถใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรมได้ครอบคลุมจนกระทั่งได้นำเสนอทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1942 ในหนังสือชื่อ “อาชญาวิทยา” (Criminology) โดยชัทเธอร์แลนด์ ได้นำเสนอว่า กระบวนการสำคัญเฉพาะเจาะจงที่พัฒนาพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์คือ การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากร และความเป็นพลเมืองดี นับได้ว่าเป็นทฤษฎีแนวโครงสร้างทางสังคม เนื่องจากว่าได้นั้นว่าสาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันนั้นมาจากสังคมที่ไร้ระเบียบและสังคมที่มีความขัดแย้งกัน (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543 : 110)

ในการพัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมา ชัทเธอร์แลนด์ ได้รับอิทธิพลจากงานศึกษาทางอาชญาวิทยา จำนวน 3 เรื่อง

1.ทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ ของ ชอร์และแมคเคย์ (Shaw & Mckay ,1942) ซึ่งเป็น การอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมในชุมชนเสื่อมโทรมของเมืองใหญ่ว่าเกิดจากการที่ ชุมชนขาดกลไกควบคุมทางสังคมและการเปิดโอกาสให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนสามารถเรียนรู้ พฤติกรรมอาชญากรรมได้

2.งานศึกษาของ ซิลลิน (Sellin, 1938) ได้นำเสนอว่า อาชญากรรมมีรากฐานมาจากความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรมของคนในสังคมซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นสาเหตุทำให้บุคคลมีความเชื่อหรือ ความเห็นแตกต่างกันในพฤติกรรมเดียวกัน

3.เรื่อง ขโมยมืออาชีพ (Professional Theft) เป็นผลงานศึกษาของ ชัทเธอร์แลนด์เอง (Sutherland, 1937) สรุปใจความสำคัญว่า บุคคลทุกคนไม่สามารถเป็นขโมยมืออาชีพได้ การที่จะ เป็นขโมยมืออาชีพบุคคลต้องได้รับการยอมรับให้เข้ากับกลุ่มมิจอาชีพก่อน แล้วจึงจะได้รับการ ปลูกฝังหรือสั่งสอนวิธีการในการลักทรัพย์ จะเห็นได้ว่างานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทฤษฎี การเรียนรู้ ที่บุคคลธรรมดาทุกคนสามารถเรียนรู้ได้หากมีโอกาส

ในหนังสืออาชญากรรมเล่มแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 ในปี ค.ศ.1947 ชัทเธอร์แลนด์ได้ นำเสนอ"ทฤษฎีการเรียนรู้" เติมรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 9 หลักการ เนื้อหาสาระ เกี่ยวกับกระบวนการระหว่างบุคคลซึ่งทำให้บุคคลได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมพฤติกรรมอาชญากรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ (Sutherland, 1947: p 6-7)

- 1.พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
- 2.พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นตาม กระบวนการติดต่อสื่อสาร
- 3.หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่ สนิทสนมใกล้ชิดกัน
- 4.เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้จะรวมถึง (1) เทคนิค ในการกระทำความผิดซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อน แต่บางครั้งก็ง่าย (2) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด...
- 5.ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย
- 6.หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันก็คือ บุคคลที่จะกลายเป็น ผู้กระทำความผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ ละเมิดกฎหมาย
- 7.การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลาการ ให้ความสำคัญ และความเข้มข้น ซึ่งหมายถึงความถี่ถึงลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหา สมาคม ระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

8. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรมและต่อต้านอาชญากรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน บุคคลลัทธิพิสัยก็เพื่อต้องการความมั่นคงในการเงินเช่นเดียวกันกับ กรรมกรที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงิน ความพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากแรงผลักดันและค่านิยมทั่วไป เช่น ความสุข การดิ้นรนเพื่อสถานะภาพทางสังคม แรงกระตุ้นจากเงิน หรือความผิวดหวัง ฯลฯ คงจะต้องพบกับความไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นการอธิบายได้ทั้งพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมถูกกฎหมาย

ตามทฤษฎีของซัทเธอร์แลนด์นำเสนอว่าพฤติกรรมอาชญากรรมไม่ได้มีสาเหตุโดยตรงมาจากพันธุกรรมหรือสภาพแวดล้อมทางสังคม หากแต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจากบุคคลใกล้ชิดโดยการติดต่อสื่อสารกันไม่ว่าจะเป็นทางวาจาหรือลักษณะท่าทาง แต่การเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเหมือนการเรียนรู้พฤติกรรมอื่นๆ จะเห็นได้ว่าจากหลักการข้อที่ 6 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย” คือ ลำพังเฉพาะการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะไม่เพียงพอทำให้บุคคลไปประกอบอาชญากรรมได้ บุคคลดังกล่าวจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจที่เห็นชอบด้วยกับพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายมากกว่าเห็นด้วยกับพฤติกรรมถูกกฎหมาย และสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความเห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมาย คือ วัฒนธรรมและค่านิยมที่มากับกระบวนการในการเรียนรู้พฤติกรรมผิดกฎหมายนั้น ซึ่งในที่นี้ หมายถึง แรงดลใจ แรงกระตุ้น การให้เหตุผล และทัศนคติของการประกอบอาชญากรรมนั้น (Sutherland, 1947)

ดังนั้นทฤษฎีนี้อาจอธิบายสาเหตุที่ทำให้พี่น้องสองคนที่ถูกเลี้ยงดูมาในสภาพแวดล้อมเหมือนกัน พี่น้องคนหนึ่งประกอบอาชีพสุจริตในขณะที่อีกคนหนึ่งหันเหไปประกอบอาชญากรรมซึ่งตามหลักการของทฤษฎีนี้จะอธิบายว่า สาเหตุที่พี่น้องสองคนนี้มีพฤติกรรมแตกต่างกันเนื่องจากทั้งสองคนมีความเห็นด้วยต่อพฤติกรรมละเมิดกฎหมายและพฤติกรรมถูกต้องตามกฎหมายแตกต่างกัน (พรชัย ชันดีและคณะ , 2543 : 111)

นอกจากนี้ในหลักการข้อที่ 7 ยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันว่าขึ้นอยู่กับความถี่ (Frequency) ระยะเวลา (Duration) การให้ความสำคัญ (Priority) และความเข้มข้น (Intensity) (พรชัย ชันดีและคณะ, 2543: 112)

ความถี่ หมายถึง การที่บุคคลมีประสบการณ์กับรูปแบบของพฤติกรรมอาชญากรรมบ่อยครั้ง

ระยะเวลา หมายถึง ช่วงเวลาที่ประสบการณ์กับพฤติกรรมผิดกฎหมาย “การให้ความสำคัญ” นั้นชัทเธอร์แลนด์ ได้แนะนำว่า การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมในวัยเด็กจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อบุคคลนั้น

ความเข้มข้น หมายถึง เป็นกรณีเกี่ยวกับชื่อเสียงหรือบารมีของต้นกำเนิดของพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายหรือหมายถึงความรักและความเคารพที่บุคคลมีต่อผู้ที่ถ่ายทอด หรือเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมอาชญากรรม

ชัทเธอร์แลนด์ เชื่อว่า “ความเข้มข้น” เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนทำให้บุคคลมีความเห็นด้วยกับพฤติกรรมอาชญากรรมนี้ (Orcutt, 1983) เป็นเหตุให้นักอาชญาวิทยาที่ทำการศึกษากฎหมายของชัทเธอร์แลนด์ได้ให้ความสำคัญกับ “ความเข้มข้น” มากที่สุด (Agnew, 1991)

สำหรับสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งทำให้กระบวนการคบหาสมาคมของบุคคลแตกต่างกันไป ชัทเธอร์แลนด์ได้เปลี่ยนแปลงคำว่า “สังคมไร้ระเบียบ” เป็น “องค์กรที่แตกต่างกันในสังคม” (Differential Social Organization) ประกอบด้วยองค์กรที่แตกต่างกันในด้านผลประโยชน์และวัตถุประสงค์เป็นจำนวนมาก บางองค์กรในสังคมมีค่านิยมที่ยึดถือหรือสนับสนุนพฤติกรรมอาชญากรรม บางองค์กรมีค่านิยมหรือแนวทางที่วางตนเป็นกลาง ในขณะที่บางองค์กรจะต่อต้านพฤติกรรมอาชญากรรม (Orcutt, 1983)

ดังนั้นบุคคลในสังคมจะมีโอกาสแตกต่างกันที่จะเรียนรู้ความเห็นด้วยกับพฤติกรรมอาชญากรรม หรือต่อต้านพฤติกรรมอาชญากรรม ทั้งนี้สืบเนื่องจากอยู่ในสภาพสังคมที่แตกต่างกันหรืออยู่ในองค์กรที่แตกต่างกันในสังคม จะเห็นได้ว่าหลักการนี้ได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจากแนวความคิดของนักสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ที่ว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสภาพเป็นสังคมไร้ระเบียบ จะมีการเรียนรู้หรือได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งปรากฏการณ์ลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในเขตชุมชนที่ 2 หรือโซนแห่งการเปลี่ยนแปลงตามหลักการแบ่งเขตเมืองในทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบของซอร์และแมคเคย์ (Shaw & McKay, 1969)

การเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ(พรชัย ขันดีและคณะ, 543 : 112) คือ

1.เนื้อหา หรือสาระสำคัญของสิ่งที่ถูกเรียนรู้ (Content of What is Learned) คือ เทคนิคพิเศษในการประกอบอาชญากรรม แรงดลใจที่เหมาะสม แรงกระตุ้น การอธิบายด้วยหลักเหตุผลทัศนคติ และการทำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับการฝ่าฝืนกฎหมาย สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในการรับรู้ซึ่งเป็นแนวคิดหรือความรู้สึกนึกคิด แต่ไม่ใช้การกระทำ

2.กระบวนการที่การเรียนรู้ได้เกิดขึ้น (Process by which the Learning takes place) โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการคบหาสมาคมกับกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากความใกล้ชิดเท่านั้น บุคคลอาจเข้าสู่หรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ได้เช่นกัน หากว่าได้มีโอกาสคบหาสมาคมกับต้นกำเนิดของพฤติกรรมอาชญากรรม

นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้อย่างแตกต่างกันตามความถี่ ,ระยะเวลา ,การให้ความสำคัญและความเข้มข้น ซึ่งชัทเธอร์แลนด์ได้ให้ความสำคัญกับ “ความเข้มข้น” ว่าน่าจะมีอิทธิพลมากที่สุดในการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม ดังนั้นตามทฤษฎีแล้วหากบุคคลได้มีการเรียนรู้ถึงการ

ยอมรับความเห็นกับพฤติกรรมละเมิดกฎหมายมากกว่าการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่ละเมิดกฎหมาย ในลักษณะที่บ่อยครั้ง เป็นเวลาค่อนข้างนาน ในระยะตอนต้นของช่วงชีวิต และมีต้นกำเนิดมาจากบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีชื่อเสียงแล้ว บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมละเมิดกฎหมายมากขึ้น (Sutherland, 1947)

ทฤษฎีของซัทเธอร์แลนด์ให้ความสำคัญกับตัวแปร “การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากร” โดยให้เหตุผลว่าความผูกพันกับเพื่อนจะสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และการส่งเสริมสนับสนุน ทั้งในด้านความพฤติกรรมและความเห็นด้วยกับพฤติกรรมดังกล่าว เยาวชนที่มีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นคนดี มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ดี และ ความเห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ถูกกฎหมาย ในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่มีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นอาชญากร จะมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมอาชญากรรมและเห็นด้วยกับพฤติกรรมอาชญากรรม และซัทเธอร์แลนด์ยังเสนอว่า “บุคคลจะเรียนรู้ทั้งพฤติกรรมและความเชื่อในอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคคล” เป็นเหตุให้มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมาก มุ่งเน้นไปที่การกระทำผิดของแก๊งเยาวชนที่มาจากครอบครัวของชนชั้นต่ำ โดยมีสมมุติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมว่าเกิดจาก การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่อยู่ในแก๊งซึ่งเป็นอาชญากร และในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทางสังคมของเยาวชนนั้นมีส่วนสนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมด้วย (Sutherland and Cressey and Luckenbill, 1978)

ซัทเธอร์แลนด์ได้นำเสนอปัจจัยมีข้อจำกัดของทฤษฎีการคบหาสมาคมฯ อยู่ 2 ประการ (Matsueda, 1988) คือ

- 1.โอกาสในการกระทำผิด คือ แม้ว่าบุคคลจะมีความเห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย แต่หากว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีโอกาสกระทำผิดกฎหมาย บุคคลนั้นก็อาจจะไม่ประกอบอาชญากรรม ซึ่งซัทเธอร์แลนด์ก็โต้แย้งว่า “บุคคลจะมองเห็นถึงการมีโอกาสนในการกระทำผิดไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะประกอบอาชญากรรมด้วย” ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงอธิบายว่า การที่บุคคลจะประกอบอาชญากรรมจะต้องเป็นบุคคลที่เรียนรู้และมีความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม

2. ทางเลือกพฤติกรรมอื่นนอกเหนือจากพฤติกรรมผิดกฎหมาย การตัดสินใจประกอบอาชญากรรมอาจขึ้นอยู่กับทางเลือกตามกฎหมายที่มีอยู่ หากบุคคลมีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าการประกอบอาชญากรรม บุคคลอาจจะไม่ตัดสินใจประกอบอาชญากรรมได้ แม้ว่าจะมีความเห็นด้วยกับการกระทำผิดกฎหมาย ซัทเธอร์แลนด์ก็อธิบายว่า ทางเลือกพฤติกรรมอื่นจะขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ ตัวอย่าง เช่น อาชญากรบางคนอาจเรียนรู้วิธีการโจรกรรมรถยนต์ และรู้ว่าเป็นหนทางเดียวที่จะหารายได้เลี้ยงตนเองจึงเลือกประกอบอาชญากรรม ในขณะที่บุคคลธรรมดาทั่วไปก็อาจเรียนรู้วิธีการโจรกรรมรถยนต์ เช่นเดียวกัน แต่ไม่เลือกที่จะประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้เนื่องจากมีทางเลือกอื่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2.5 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไป

Walter C. Reckless กล่าวว่า แนวทางการป้องกันอาชญากรรมประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้ (Reckless,1973)

- 1) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน
- 2) ประชาชนเคารพและยึดมั่นในกฎหมาย
- 3) กฎหมายจะต้องสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 4) ต้องมีการลงโทษอย่างจริงจังกับผู้กระทำผิดกฎหมาย
- 5) ครอบครัวทำหน้าที่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์
- 6) สถาบันการศึกษาจะต้องช่วยดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
- 7) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและชุมชนแออัดให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 8) บทบาทขององค์กรสงเคราะห์ในท้องถิ่น

แนวความคิดของ Brantingham และ Faust ในปี 1976 ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันปัญหาอาชญากรรม สามารถที่จะกระทำได้สามแนวทางด้วยกัน คล้ายๆ กับการป้องกันโรคหรือสุขภาพของคนเราการป้องกันเช่นว่านี้ คือ การป้องกันในขั้นแรก (Primary prevention) การป้องกันในระยะที่สอง (Secondary prevention) และ การป้องกันในขั้นที่สาม (Tertiary prevention) การป้องกันโรคในขั้นตอนแรก คือ การให้วัคซีนป้องกันโรค รวมทั้งการให้คำแนะนำการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้ถูกสุขอนามัย โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ให้คำแนะนำ การป้องกันในขั้นที่สอง คือ การป้องกันที่นอกเหนือจากการป้องกันที่สังคมหรือรัฐได้กระทำอยู่แล้วในเวลานั้น และนอกจากนั้น จะต้องมุ่งความสนใจไปที่ผู้ป่วยแต่ละรายรวมทั้งสถานการณ์ของโรคที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดว่า เป็นอาการของโรคที่เกิดขึ้นแล้ว รวมไปถึงการค้นหาสมมติฐานของโรคในแต่ละโรคและจะต้องมีระบบเตรียมการในการตรวจหาสมมติฐานของโรคดังกล่าวเป็นอย่างดีด้วย การป้องกันในขั้นที่สาม คือ การป้องกันในส่วนที่เหลือจากขั้นที่หนึ่ง และขั้นที่สอง คือ การป้องกันจากผู้ป่วยที่เป็นโรคชัดเจนหรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการเฝ้าระวังรักษาผู้ป่วยให้หายขาด ไม่ให้เป็นโรคอีกครั้ง การป้องกันปัญหาอาชญากรรมก็เช่นเดียวกันสามารถจะนำรูปแบบและวิธีการป้องกันโรคในทางการแพทย์มาใช้ในการป้องกันดังกล่าวนี้ได้ (Brantingham and Faust ,1976)

การป้องกันอาชญากรรมในขั้นแรก (Primary Crime Prevention)

รูปแบบในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในขั้นนี้มีหลายรูปแบบ ในที่นี้จะหมายถึง การออกแบบสิ่งแวดล้อม(Environment design) การเฝ้าระวังของเพื่อนบ้าน (Neighborhood watch and citizen patrol) ,การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม (Education about crime and crime prevention) ระบบความปลอดภัยส่วนบุคคล (Private security)(Brantingham and Faust ,1976)

การออกแบบสิ่งแวดล้อม (Environment design) หมายถึง เทคนิคต่างๆ ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม เป้าหมายของเทคนิคเหล่านี้ก็เพื่อทำให้ผู้กระทำผิดได้ยากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการเฝ้าระวังให้กับประชาชนผู้อยู่อาศัย การสร้างความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้แพร่หลายออกไปมากยิ่งขึ้น การวางแผนในการปลูกสร้างอาคารที่อยู่อาศัยให้ง่ายต่อการมองเห็น การติดตั้งแสงสว่างให้เพียงพอและการติดตั้งแบบการล๊อคประตูให้แข็งแรงมั่นคง และการทำเครื่องหมายลงบนทรัพย์สินของตนเองเพื่อให้ง่ายต่อการแยกแยะและจดจำ

การเฝ้าระวังของเพื่อนบ้าน (Neighborhood watch and citizen patrol) หมายถึง การเฝ้าระวังและการจัดสายตรวจเพื่อนบ้านเพื่อออกตรวจตรา และคอยสอดส่องดูแลซึ่งกันและกันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนให้เสี่ยงต่อภัยอาชญากรรมให้ลดน้อยถอยลง

การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม (Education about crime and crime prevention) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ของงานยุติธรรมทางอาญาทั้งหลายทั้งปวงย่อมเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในขั้นแรกทั้งนั้น อย่างเช่น กิจกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ณ ที่ใดที่หนึ่งย่อมทำให้ประชาชนลดความหวาดกลัวอาชญากรรมลงไปในตัวด้วย ทางด้านงานศาลและงานราชทัณฑ์ก็เช่นเดียวกัน ศาลและราชทัณฑ์ช่วยให้ผู้กระทำผิดยอมรับถึงความเสี่ยงต่อการกระทำผิดของตนเองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เหล่านี้ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการป้องกันในขั้นแรกทั้งสิ้น ส่วนภาครัฐก็จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันในขั้นแรกเหมือนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นๆ คือ มีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับความรุนแรงของอาชญากรรมในปัจจุบันที่หน่วยงานยุติธรรมต่างๆ จะต้องเข้าควบคุมและแก้ไข ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปสามารถยอมรับความจริงอันนั้นได้

ระบบความปลอดภัยส่วนบุคคล (Private security) นั้น ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันกับการป้องกันในขั้นแรกเหมือนกัน คือ มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปของการสนับสนุนหรือมีส่วนช่วยเหลือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่างๆ อย่างเป็นทางการในการช้ขวัญและยับยั้งการกระทำผิดของอาชญากร

การป้องกันอาชญากรรมในเบื้องต้นหรือขั้นแรกจะเกี่ยวข้องกับการประเต็นปัญหาทางสังคมอย่างวงกว้าง ซึ่งประเต็นปัญหาเหล่านี้ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน กล่าวคือ การป้องกันปัญหาเหล่านี้บางครั้งต้องป้องกันทางสังคม (Social prevention) กิจกรรมในการป้องกันทางสังคมเหล่านี้ได้แก่ การแก้ไขปัญหาคารว่างงาน การแก้ไขปัญหาคารด้อยการศึกษา การแก้ไขปัญหาคความยากจน นอกจากนี้กิจกรรมเหล่านี้ยังหมายรวมถึงการแก้ไขพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเน้นไปที่สาเหตุการเกิดพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผลทำให้ปัญหาอาชญากรรมและความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมลดลงตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม การป้องกันปัญหาอาชญากรรมในขั้นแรกนี้ นอกจากจะเป็นการพยายามที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมอาชญากรรมดังกล่าวนี้แล้ว การติดตามพฤติกรรมดังกล่าวยังรวมทั้งการตกเป็นเหยื่อเสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม (Victimization) อาจเป็นหนทางหนึ่งที่ลดความหวาดกลัวต่อปัญหาอาชญากรรมลงได้ (Brantingham and Faust ,1976)

การป้องกันอาชญากรรมในขั้นที่สอง (Secondary Crime Prevention)

จากแนวความคิดของ Brantingham และ Faust ในปี ค.ศ. 1976 ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันในขั้นนี้ หมายถึง การพยายามที่จะเข้าใจถึงศักยภาพในการกระทำผิดของผู้กระทำผิดแล้ว พยายามที่จะแทรกแซงหรือยับยั้งการกระทำผิดนั้นๆ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การป้องกันในขั้นที่สองนี้หมายถึง ความสามารถของสังคมและกระบวนการยุติธรรมในการที่จะกำหนดประเด็นปัญหาและการคาดคะเนหรือทำนายปัญหาที่เป็นอยู่ในเวลานั้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากน้อยเพียงใด เพราะการเข้าแทรกแซงปัญหาผู้กระทำผิดนั้นได้ ส่วนใหญ่มาจากการที่ได้คาดคะเนหรือทำนายปัญหาจากตัวผู้กระทำผิดนั้นๆ เป็นหลัก (Brantingham and Faust ,1976)

ซึ่งรูปแบบในการป้องกันในขั้นที่สองนี้ก็คือ รูปแบบที่เรียกว่า การป้องกันจากสถานการณ์ที่เป็นจริงในเวลานั้น (Situational prevention) การป้องกันดังกล่าวนี้คือ การกำหนดประเด็นปัญหาให้แคบลงหรือเด่นชัดขึ้น แล้วเข้าทำการแทรกแซงแก้ไขปัญหานั้นๆ ให้ได้ผล รูปแบบในการป้องกันดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในระบบการตรวจตราสอดส่องในชุมชน (Surveillance) รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกิจกรรมที่สำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ด้วย กิจกรรมอันหนึ่งที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์อย่างมากและมีความเหมาะสมกับการป้องกันในขั้นนี้มากที่สุดคือ กิจกรรมที่เรียกว่า “ตำรวจชุมชน” (Community Policing) ซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยชุมชนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหานั้นโดยตรง โดยเฉพาะการอาศัยเพื่อนบ้านเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า วิธีการนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมในการป้องกันอาชญากรรมในขั้นที่สองนี้มากที่สุด การป้องกันปัญหาอาชญากรรมในขั้นที่สองนี้ ได้ลอกเลียนแบบวิธีการในการป้องกันในขั้นแรกหลายวิธีการด้วยกัน แต่การป้องกันในขั้นนี้ก็มิมีข้อแตกต่างไปจากการป้องกันในขั้นแรกตรงที่ว่า การป้องกันในขั้นที่สอง เป็นการป้องกันจากสภาพปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดหรือชัดเจนแล้วจึงพยายามเข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น แต่การป้องกันในขั้นที่หนึ่งสามารถป้องกันได้ตั้งแต่สภาพของปัญหานั้นยังไม่เกิด และการป้องกันในขั้นที่สองนี้ไม่เพียงแต่จะป้องกันปัญหาอาชญากรรมหลักๆ ดังที่ได้กล่าวแล้วเท่านั้นยังหมายรวมถึงการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รวมทั้งพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ที่เป็นอันตรายต่อสังคมด้วย อย่างเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งมีนเมา เป็นต้น ซึ่งจะเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ อีกหลายรูปแบบ (Brantingham and Faust ,1976)

การป้องกันอาชญากรรมในขั้นที่สาม (Tertiary Crime Prevention)

การป้องกันอาชญากรรมในขั้นนี้เป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรมที่จะต้องเข้ามาดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อย่างเช่น การจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการและการควบคุมกักขัง การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เหล่านี้ เป็นต้น การป้องกันในขั้นนี้ หัวใจหลักของการป้องกันก็คือ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (Recidivism) ของผู้กระทำผิดไม่ให้กระทำผิดซ้ำขึ้นมาอีก กลยุทธ์หรือยุทธวิธีในการป้องกันในขั้นนี้ มีสองวิธีด้วยกัน วิธีแรกเรียกว่า การข่มขู่ยับยั้งเป็นกรณีพิเศษ (Specific deterrence) ส่วนวิธีที่

สองเรียกว่า การลดความสามารถของผู้กระทำผิด (Incapacitation) (Brantingham and Faust, 1976)

การข่มขู่ยับยั้งเป็นกรณีพิเศษ (Specific deterrence) หมายถึง ความพยายามที่จะป้องกันผู้ที่กระทำผิดไม่ให้กระทำผิดในรูปแบบอื่นๆ ขึ้นมาอีก เป็นการวางบทกำหนดโทษแก่ผู้กระทำผิดเอาไว้ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำผิดหวาดกลัวและรู้สึกสูญเสียอิสรภาพตามมา

การลดความสามารถของผู้กระทำผิด (Incapacitation) เป็นการป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้นมาอีกในอนาคต โดยอาศัยการควบคุมผู้กระทำผิดแต่ละคนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นหลัก วิธีการควบคุมที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและเป็นหัวใจหลักของการลดขีดความสามารถของผู้กระทำผิดก็คือ การจำคุกหรือการกักขัง (Incapacitation) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะสกัดกั้นการกระทำผิดของผู้กระทำผิดมิให้กระทำผิดขึ้นมาอีกในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ส่วนวิธีการควบคุมอื่นๆ ของ Incapacitation คือ วิธีการที่เรียกว่า การตรวจตราอย่างเข้มงวด (Intensive supervision) และการติดตามด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ Electronic monitoring

2.6 แนวคิดการควบคุมทางสังคม

Clarke กล่าวว่า รัฐสมัยใหม่แสวงหาการป้องกันอาชญากรรมโดยเน้นการปฏิบัติงานโดยผ่านระบบงานยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การพึ่งสถาบันทางสังคมอื่นๆ เช่น ครอบครัว ศาสนา และสถาบันการศึกษา ในการป้องกันอาชญากรรมมักจะถูกมองข้าม ซึ่งสถาบันทางสังคมต่างๆ เหล่านี้ มีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) ในขณะที่ระบบงานยุติธรรมเป็นการควบคุมอย่างเป็นทางการ (Formal Social Control) ดังนั้นถ้าปราศจากการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ ระบบงานยุติธรรมจะเต็มไปด้วยอาชญากรรมและไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Clarke, 2001)

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการตั้งอยู่บนข้อสมมุติฐานที่ว่า อาชญากรรมมีสาเหตุจากความอ่อนแอของชุมชนและความล้มเหลวในการควบคุมทางสังคมของสถาบันครอบครัว ศาสนา โรงเรียน ชุมชน คนในชุมชนและอื่นๆ ส่วนมาตรการในการให้รางวัลหรือลงโทษทางสังคมจากสมาชิกของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการนั้น มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน 2 ประการ คือ การป้องกันอาชญากรรมที่เน้นบุคคลเป้าหมาย และการป้องกันอาชญากรรมที่เน้นพื้นที่เป้าหมาย โดยแนวทางในการพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการนั้นจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญของกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งผู้บริหารระดับสถานีตำรวจและผู้แทนชุมชนนี้เองที่ได้พิจารณาทกลงใจร่วมกันหรือเป็นที่ยอมรับด้วยกันทั้งสองฝ่าย ได้แก่ (Rosenbaum et al., 1987)

1. ผู้รับผิดชอบหลักในการนำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติคือใคร เช่น ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้อยู่อาศัยในชุมชน ตำรวจทุกฝ่ายทุกคนหรือเฉพาะชุดปฏิบัติการที่รับผิดชอบโครงการหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สื่อมวลชนท้องถิ่น

2. วิธีดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการคืออะไร เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การเยี่ยมเยียนด้วยวิธีเคาะประตูบ้าน การประชุมกลุ่มผู้แทนชุมชน การนำเสนออย่างเป็นทางการในการประชุมหรือสัมมนา การจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนออกตรวจท้องที่รับผิดชอบชุมชนเป้าหมายด้วยวิธีการเดินเท้าหรือใช้รถจักรยานเป็นยานพาหนะ

3. ประเภทของการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังคืออะไร เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรมที่สามารถจะนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้ตามความเหมาะสมนั้น ได้แก่ การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเอง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การใช้สื่อมวลชนและให้ความรู้แก่ประชาชน การป้องกันอาชญากรรมภายในสถานศึกษาและการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนธุรกิจ เป็นต้น (Rosenbaum et al., 1987)

2.7 ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory)

Travis Hirschi ได้เสนอทฤษฎีพันธะทางสังคมขึ้นในปี 1969 ในหนังสือชื่อ “Cause of Delinquency” โดยเชื่อว่าคนเรานั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดกฎหมายเป็นทุนเดิมอยู่แล้วเพียงแต่ควบคุมเอาไว้เท่านั้น เหตุที่สามารถควบคุมเอาไว้ได้และไม่กระทำผิดเนื่องจากกลัวว่าจะทำให้เสียความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนฝูง ครอบครัว ญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ครู อาจารย์ เป็นต้น หากปราศจากความผูกพัน ความแน่นหนา และขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นแล้ว คนเราก็จะมีความเป็นอิสระที่จะกระทำผิด โดย Hirschi ได้แยกองค์ประกอบของ Social Bond ออกเป็น 4 องค์ประกอบด้วยกันและแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Hirschi, 1969)

1. องค์ประกอบทางด้าน Attachment

องค์ประกอบนี้ หมายถึง ความแข็งแกร่งของการมีความผูกพันต่อผู้อื่นเป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ (Emotional Element) เกี่ยวกับความรัก ความผูกพัน ความแนบแน่นของเด็กที่มีต่อบุคคลอื่นซึ่งได้แก่ พ่อ-แม่, เพื่อน, รวมไปถึงโรงเรียน นอกจากนั้น Hirschi ยังให้ความคิดเห็นว่าความรักความผูกพันต่อโรงเรียนและครู-อาจารย์นั้นเป็นตัวแปรแทรกซ้อน ระหว่าง IQ กับการกระทำผิด เด็กที่มี IQ สูงมักจะได้เกรดดีและเด็กที่ได้เกรดดีก็มักจะมีความรักความผูกพันกับโรงเรียนและครู-อาจารย์ ผู้สอน เด็กที่รักโรงเรียน-ครูผู้สอนจะยอมรับกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียนได้ด้วยและมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดได้น้อย

2. องค์ประกอบทางด้าน Commitment

องค์ประกอบทางด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับเวลา ความพยายาม รวมทั้งพลังกำลังที่คนทุ่มเทลงไปใน การประพฤติปฏิบัติตามแบบประเพณีนิยม เช่น การพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียน พยายาม

ตั้งใจใฝ่หาอาชีพและพยายามเก็บหอมรอมริบไว้สำหรับอนาคต หากคนเราหรือเด็กและเยาวชนมีพันธะสัญญาที่เข้มแข็งคนเราก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นอันตราย ในทางตรงกันข้าม หากคนเราขาดซึ่งพันธะสัญญาก็มักจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านั้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการกระทำผิดในรูปแบบต่างๆ

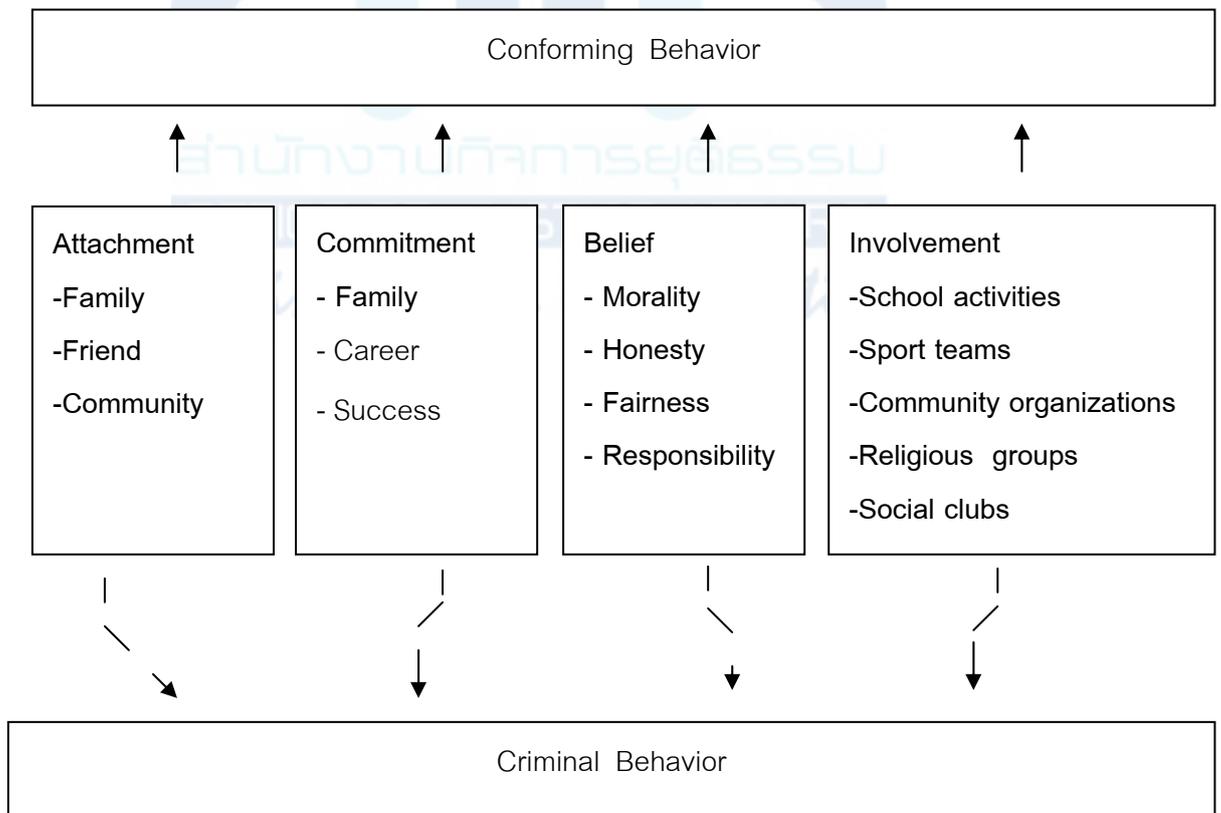
3. องค์ประกอบทางด้าน Involvement

องค์ประกอบทางด้านนี้ คนเราได้เข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมและเป็นกิจกรรมที่ต้องชอบธรรม เช่น การอ่านหนังสือ การละเล่นต่างๆ การดูกีฬา การทำงานสาธารณกุศลต่างๆ เหล่านี้ หากคนเราใช้เวลาไปกับสิ่งเหล่านี้ทั้งกลางวันและกลางคืนก็จะทำให้คนเราไม่มีเวลาไม่มั่วสุมตามที่ต่างๆ และไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำผิด

4. องค์ประกอบทางด้าน Belief

องค์ประกอบทางด้านนี้จะหมายถึง การยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมรวมถึงศีลธรรมและจริยธรรมด้วย เนื่องจากคนเราเชื่อว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับยึดถือปฏิบัติและให้ความยำเกรงต่อบทลงโทษของกฎหมาย เราจึงไม่ประกอบอาชญากรรม

Elements of the Social Bond

ที่มา : Siegel,2006: 234

2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเอง

แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเองนั้นสามารถที่จะกระทำได้ในหลายรูปแบบหรือหลายวิธีการ เช่น การรณรงค์เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งที่เป็นแผ่นพับหรือใบปลิว รวมทั้งการนำเสนอต่อที่ประชุม สัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและวิธีการป้องกันตนเองหากต้องเผชิญกับภัยอาชญากรรม ยุทธศาสตร์การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันตนเองของประชาชนประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรม การต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเอง การให้บริการเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ 3 ข้อดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2550)

1. การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรม (Risk avoidance) ได้มีการวิจัย พบว่าวิธีการดำเนินชีวิตและกิจวัตรประจำวันของบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้โอกาสความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหากได้มีการทำความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เรียนรู้ถึงสถานการณ์ล่อแหลมต่างๆ ที่ควรหลีกเลี่ยงประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม พึงระวังด้วยว่า การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับภัยอาชญากรรมที่ควรหลีกเลี่ยงย่อมทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวภัยมากยิ่งขึ้นได้

2. การต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเอง (Resistance and self-defense activities) การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเองเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมซึ่งจะดำเนินการด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากการต่อสู้ขัดขวางย่อมช่วยให้หลุดพ้นจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ แต่ก็มีโอกาสได้รับบาดเจ็บเพิ่มขึ้นด้วย การแนะนำประชาชนจึงต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกันหากคนร้ายมีอาวุธ 4 ประเภทๆ ไตควรปฏิบัติอย่างไร เช่น การร้องขอความช่วยเหลือ การพกนกหวีดติดตัวไว้เป่าขอความช่วยเหลือ การวิ่งหนี เป็นต้น แม้ว่าตำรวจไม่มีหน้าที่จัดฝึกอบรมการต่อสู้ป้องกันตัวให้กับประชาชน แต่ก็สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันตัวในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้ นอกจากนี้การส่งเสริมให้ประชาชนป้องกันตนเอง ควรคำนึงปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การสะสมอาวุธปืนไว้ป้องกันตนเองของประชาชน

3. การให้บริการเหยื่ออาชญากรรม (Victim service) การให้บริการเหยื่ออาชญากรรมเริ่มเป็นที่ยอมรับในประเทศสหรัฐอเมริกาว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมทั้งในด้านสวัสดิการสังคม การบริการให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือและบริการเกี่ยวกับการให้การหรือเป็นพยานในศาล การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ซึ่งในบางมลรัฐได้มีการออกกฎหมายคุ้มครอง “สิทธิผู้เสียหาย” (victims bills of rights) เพื่อเป็นหลักประกันในการรับบริการขั้นพื้นฐานการให้บริการเหยื่ออาชญากรรมสามารถผสมผสานเข้ากับโครงการสำรวจความปลอดภัยของบ้านเรือนและโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย

2.9 แนวความคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

ในปัจจุบันประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมได้หลายวิธี แต่คนไทยยังไม่ตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมากนัก เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและพร้อมใจกันเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รูปแบบและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2550)

1. โครงการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม (Watch programs) การจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมโดยทั่วไป เช่น โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย ซึ่งในต่างประเทศนิยมเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ เช่น Neighborhood Watch หรือ Block Watch (เพื่อนบ้านเตือนภัย) Apartment Watch (อาคารห้องเช่าเตือนภัย) Business Watch (กลุ่มธุรกิจเตือนภัย) และ Employees Watch (ลูกจ้างเตือนภัย) เป็นต้น โดยสมาชิกกลุ่มช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสมาชิกกลุ่ม คอยเป็นหูเป็นตาและแจ้งข่าวเบาะแสดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ได้รับที่ทราบและดำเนินการตรวจสอบ

2. โครงการสายตรวจประชาชน (Citizen patrols) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การจัดสมาชิกหรืออาสาสมัครผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจท้องที่ คอยระวังป้องกันรักษาความปลอดภัยตามบริเวณต่างๆ ที่มีปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยการออกตรวจด้วยการเดินเท้า จักรยานหรือพาหนะอื่นๆ พร้อมวิทยุสื่อสาร โครงการสายตรวจประชาชนนี้ได้มีการนำมาใช้ในย่านที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลางตามชานเมือง อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สนับสนุนให้สายตรวจประชาชนเข้าจับกุมคนร้ายหรือเข้าขัดขวางการกระทำผิดเมื่อประสบเหตุซึ่งหน้า หรือลงมือกระทำการใดๆ เพื่อระงับเหตุซึ่งหน้าดังกล่าวโดยตรงด้วยกำลังหรือใช้อาวุธก็ตาม เนื่องจากมีปัญหาข้อกฎหมายบางประการเกี่ยวกับการคุ้มครองประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวและอาวุธที่นำมาใช้ระหว่างการออกตรวจท้องที่ ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบในเรื่องนี้ว่าประชาชนควรจะเข้ามามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมได้ถึงจุดใด

3. การเสริมสร้าง “พันธมิตรเชิงหุ้นส่วน” กับองค์กรชุมชน (Partnerships with neighborhood or Organizations) การเข้ามามีส่วนร่วมและการเพิ่มบทบาทของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในระดับท้องถิ่นนั้น องค์กรชุมชนระดับท้องถิ่นที่มีบทบาทค่อนข้างมาก ได้แก่ โรงเรียน องค์กรทางศาสนา ธุรกิจเอกชน สถาบันครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน สาธารณประโยชน์ต่างๆ และหน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล สภาตำบล เทศบาล สุขาภิบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และสภาจังหวัด เป็นต้น หากแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากองค์กรเหล่านี้มากเท่าที่ควร ซึ่งในบางกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกลับมี

ทัศนคติในทางลบกับองค์กรเหล่านี้โดยเห็นว่าคอยจับผิดพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเป็นฝ่ายตรงข้าม แต่ในบางกรณีองค์กรระดับท้องถิ่นเหล่านี้ก็มีบทบาทในการสนับสนุนการป้องกันอาชญากรรมอย่างเปิดเผยชัดเจนและพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจกับองค์กรชุมชนระดับท้องถิ่นเหล่านี้ เพื่อวางแผนทางการเข้าถึงและเสริมสร้าง “พันธมิตรเชิงหุ้นส่วน” ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม

4. คณะกรรมการประชาชน (Boards, councils, and commissions) การตั้งคณะกรรมการประชาชนเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อสู้กับภัยอาชญากรรมได้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นผู้แทนหรือสมาชิกในคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการประชาชนมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัดถึงระดับชาตินอกจากนี้หน่วยงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังสามารถตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นในระดับต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบ ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้อย่างใกล้ชิด เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา (Citizen Advisory Committees) ขึ้นเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498) ณ เมืองเซนต์หลุยส์ มลรัฐมิสซูรี โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทั้งในระดับเมืองและระดับชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างตำรวจเมืองเซนต์หลุยส์กับหน่วยงานชุมชนต่างๆ และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายและการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ต่อมาใน ค.ศ. 1962 (พ.ศ.2505) เจ้าหน้าที่ตำรวจเมืองซานฟรานซิสโก มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระดับชุมชนขึ้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการติดต่อสื่อสารกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับชุมชนให้มีความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน คณะกรรมการที่ปรึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจ ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและบาทหลวง ปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการตั้งคณะกรรมการประชาชนระดับท้องถิ่นขึ้น เพื่อควบคุมตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้คำปรึกษาแนะนำด้านนโยบายแก่หน่วยงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนติดตามประเมินผลและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในบางท้องถิ่นได้ประสบผลสำเร็จในการใช้รูปแบบของคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม (Crime Commissions) และคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Boards) ในการเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ในกระบวนการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของเจ้าหน้าที่ตำรวจสำหรับการรวมตัวกันในระดับเมืองหรือระดับประเทศ มีการจัดตั้งเป็นองค์กรเอกชน สาธารณประโยชน์หลากหลายรูปแบบ เพื่อรณรงค์ต่อสู้กับภัยอาชญากรรม เช่น กลุ่มแนวร่วมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยชุมชนแห่งนครชิคาโก (The Chicago Alliance for Neighborhood Safety) กลุ่มต่อต้านภัยอาชญากรรมนานาชาติ (Crime Stoppers International) สมัชชาป้องกันอาชญากรรมแห่งชาติ (The National Crime Prevention Council) กลุ่มความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม (The Crime Prevention Coalition) เป็นต้น

5. การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชน ปัญหาหลักในการป้องกันอาชญากรรมก็คือ ทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อต้านภัยอาชญากรรมมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ระดับชุมชนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจใช้วิธีการส่งจดหมายเวียนประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันอาชญากรรมและการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับชุมชนในเขตท้องที่แต่ในการรณรงค์ระดับชาติ กระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อมวลชนเพื่อเป็นการให้ความรู้และเชิญชวนประชาชนเข้ามีส่วนร่วมและเป็นสมาชิกต่อสู้กับภัยอาชญากรรม เช่น ใน ค.ศ. 1979 ได้มีการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนระดับชาติเพื่อให้ความรู้แก่ชาวอเมริกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมโดยประกาศเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมกับการตรวจท้องถื่นและองค์กรชุมชนเพื่อการต่อสู้กับอาชญากรรม ซึ่งต่อมาตัวการ์ตูนสุนัขเฝ้าบ้านชื่อ “แม็คกรัฟฟ์” (McGruff) ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการป้องกันอาชญากรรม การรณรงค์ดังกล่าวดำเนินการโดยสมาชิกรักษาป้องกันอาชญากรรมแห่งชาติมีการเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย บ้านพัก โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย โครงการป้องกันการลักพาเด็ก โครงการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้การรณรงค์ยังได้จัดทำเป็นอุปกรณ์เครื่องเขียนหนังสือ โปสเตอร์ หนังสือเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ระดับท้องถื่น เพื่อให้ชุมชนระดับท้องถื่นเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมในการป้องกันอาชญากรรมโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม หรือ crime stoppers programs เป็นการรณรงค์ต่อสู้กับอาชญากรรม ผ่านทางสื่อมวลชนเช่นกัน ซึ่งได้เริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1976 โดยได้เสนอให้รางวัลสินบนบำเหน็จแก่ผู้แจ้งเบาะแสของคนร้ายจนนำไปสู่การจับกุมตัวคนร้ายได้ โดยปกปิดชื่อผู้แจ้งเบาะแสเพื่อความปลอดภัยของผู้แจ้งหรือพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ก็เป็นอีกโครงการหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง

6. การป้องกันอาชญากรรมภายในสถานศึกษา ในปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมได้แทรกซึมเข้าไปถึงภายในโรงเรียนและสถานศึกษาระดับต่าง ๆ โดยเด็กและเยาวชนได้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือก่ออาชญากรรมรุนแรงจนปรากฏเป็นข่าวครึกโครมไปทั่วโลกจึงถึงเวลาแล้วที่จะต้องวางนโยบายป้องกันอาชญากรรมในสถานศึกษา ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 แนวทาง ดังนี้

- การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อสอนให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของการเป็นพลเมืองดี ตลอดจนการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสามารถจัดเข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษาได้

- หลักสูตรการศึกษาเพื่อการป้องกันอาชญากรรมและความมั่นคงปลอดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมและวิธีการป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยจัดเป็นหลักสูตรระยะ 2 สัปดาห์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมให้ความรู้เกี่ยวกับผลความเสียหายจากภัยอาชญากรรม วิธีการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และบทบาทของเยาวชนในการมีส่วนร่วมกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน นอกจากนี้ยังได้มีการจัดหลักสูตรในหัวข้อต่าง ๆ

เช่น การลักทรัพย์ในศูนย์การค้า การใช้สารเสพติด คดีข่มขืนโดยเพื่อนชายความรุนแรงในครอบครัว การหนีออกจากบ้านและการขับขีรถขณะมีเมา เป็นต้น

- หลักสูตรการป้องกันการใช้สารเสพติดและสุรา การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นการป้องกันยาเสพติดทางด้านผู้ใช้โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งมีโอกาสความเสี่ยงที่จะใช้สารเสพติดค่อนข้างสูงโดยปกติทั่วไป ตำรวจจะต้องมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านยาเสพติด แต่อย่างไรก็ดีเป็นที่ยอมรับว่าการต่อสู้กับยาเสพติดนั้น ต้องอาศัยการผนึกกำลังจากทุกฝ่ายร่วมกัน เข้าแก้ไขปัญหาพร้อม ๆ กันในทุก ๆ ด้านจึงจะบรรลุผลสำเร็จในประเทศสหรัฐอเมริกา กระทรวงศึกษาธิการได้เข้าร่วมมรดงค์โครงการสถานศึกษาปลอดยาเสพติดโดยมีการให้รางวัลแก่สถานศึกษาตัวอย่างในการต่อต้านยาเสพติดในระดับมลรัฐ หลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับสารเสพติดเป็นการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วประเทศโดยได้มีการคัดเลือกหลักสูตรต่อต้านยาเสพติดที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เช่น “Here’s Looking at You, 2000” “ME-OLOGY” “Project Charlie” และ “Project Smart” เป็นต้น

7. การป้องกันอาชญากรรมในชุมชนธุรกิจ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการธุรกิจมีหลายประเภท เช่น การหยิบฉวยสินค้าในห้างสรรพสินค้าโดยไม่จ่ายเงินซึ่งถือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ (shoplifting) การโจรกรรมสินค้าในคลังสินค้า การก่อกวนของแก๊งเด็กและวัยรุ่นในศูนย์การค้า การประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของลูกค้าและของพนักงาน ตลอดจนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ เป็นต้น ธุรกิจเอกชนจึงได้รวมตัวกันเพื่อสร้างพันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน กับตำรวจท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าธุรกิจของกลุ่มมิให้เกิดความเสียหายสืบเนื่องจากปัญหาอาชญากรรม สำหรับลักษณะความร่วมมือกันระหว่างตำรวจกับชุมชนธุรกิจนั้นสามารถหยิบยกขึ้นมากล่าวเป็นตัวอย่างได้ดังนี้ การสำรวจด้านความมั่นคงปลอดภัยของสถานประกอบการค้าธุรกิจการจัดสัมมนาการป้องกันอาชญากรรมในหัวข้อต่างๆ การจัดสายตรวจเดินเท้าในย่านธุรกิจการค้า เป็นต้น การจัดตั้ง กลุ่มชุมชนธุรกิจเตือนภัย (Business crime watch projects) เป็นการรวมกลุ่มชุมชนธุรกิจเพื่อให้เจ้าของและพนักงานของธุรกิจเอกชนต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ช่วยเหลือกันสอดส่องพฤติกรรมความเคลื่อนไหวผิดปกติต่าง ๆ เพื่อแจ้งความให้ตำรวจตรวจสอบซึ่งอาจจัดให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม การแจกจ่ายจดหมายเวียนและความร่วมมือกับตำรวจท้องถิ่น อัยการและศาล ในการดำเนินคดี

8. การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในประเทศญี่ปุ่น ในการป้องกันอาชญากรรมนั้นเพียงแต่การช่วยเหลือดูแลผู้กระทำผิดไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีก ย่อมไม่เพียงพอต่อการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนในประเทศญี่ปุ่นจึงมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมด้วย การดำเนินการมีทั้งการเป็นอาสาสมัครของหน่วยงานรัฐ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและไม่ได้เป็นอาสาสมัครแต่เข้ามาช่วยงานสังคมเป็นครั้งคราว การดำเนินกิจกรรมมีทั้งที่เกิดจากความศรัทธาเริ่มของประชาชนเองและเกิดจากคำแนะนำของรัฐ องค์กรภาคประชาชนที่มีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่

สมาคมป้องกันอาชญากรรม สมาคมเพื่อความปลอดภัยด้านจราจร และสมาคมอาสาสมัครคุมประพฤติ

9. ตำรวจชุมชน (Community policing) เป็นการแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ เพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ การขยายขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของงานตำรวจให้กว้างขวางขึ้น การให้ความสำคัญและเน้นหลักที่การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนอย่างใกล้ชิดลึกซึ้ง สม่่าเสมอ และต่อเนื่องตลอดไป การให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และความพยายามที่จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของตำรวจ เพื่อที่กระจายการให้บริการและการวางแผนระดับชุมชนมากขึ้น

2.10 แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

เจฟเฟอร์รี่ ซี เรย์ (Jeffery C Ray) เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) ในปี ค.ศ. 1971 โดยหลักสำคัญของ CPTED คือ การออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การลดจำนวนอาชญากรรมและความกลัวที่มีต่ออาชญากรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Jeffery, 1971)

การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED กล่าวถึงการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรมและช่วยทำให้สภาพแวดล้อมปลอดภัยไม่น่ากลัว หลักการหรือกลยุทธ์ของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มี 4 ข้อ (Timothy, 2008: 69) ดังนี้

1) เฝ้าระวังโดยธรรมชาติ (Natural Surveillance)

หลักข้อนี้ใช้ความจริงที่ว่า คนร้ายไม่ยากให้คนมองเห็น ไม่ชอบให้ใครจำหน้าได้ ดังนั้นจึงต้องทำให้พื้นที่นั้นมีการเฝ้าระวังโดยธรรมชาติ เช่น ทำให้ดูโล่ง เอาสิ่งกีดขวางสายตาออกไปเพื่อให้คนทั่วไปสามารถมองเห็นผู้บุกรุกได้ง่าย ทำหน้าต่าง ประตูให้หันออกไปทางถนน หรือที่จอดรถปรับทางเท้าหรือถนน ทำเฉลียงประตูหน้าบ้าน ติดไฟแสงสว่าง ทำระเบียบหรือกำแพงให้โปร่งใส กำจัดมุมอับ และที่ลับตาออกไป จัดกิจกรรมเพื่อให้มีคนพลุกพล่านใกล้เคียงหรือในบริเวณที่ล่อแหลม เพื่อให้มีคนช่วยเฝ้าระวังมากขึ้น สรุปแล้ว หลักการเฝ้าระวัง ไม่ใช่เพื่อขับไล่ผู้บุกรุก แต่เพื่อเฝ้าระวังให้ผู้บุกรุกอยู่ในสายตา

2) ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural Access Control)

วิธีควบคุมการเข้าออกได้แก่ การใช้ประตู รั้ว พุ่มไม้เตี้ยๆ คุน้ำ แนวต้นไม้ เพื่อกันให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากบริเวณนั้น ถ้าเป็นบ้านพักอาศัย เรามักจะติดตั้งกลอน เหล็กตัด ฯลฯ แต่ถ้าเป็นพื้นที่สาธารณะ หรือกึ่งสาธารณะ การควบคุมเข้าออกต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น จัด

ทางเข้า ทางออก ทำรั้ว จัดทิวทัศน์ (landscaping) ติดตั้งไฟแสงสว่าง หรือแค่ตั้งโต๊ะเป็นที่ต้อนรับ หรือตรวจตราการเข้าออกก็ได้ หลักของสิ่งกีดขวางทางจิตวิทยา ก็คือ ถ้าพื้นที่ดูแปลกไปจากธรรมดา หรือเข้าออกยากกว่าธรรมดา คนร้ายก็จะเปลี่ยนใจไม่ยกกรบกวาน

3) แบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน (Territorial Reinforcement)

มนุษย์เราโดยธรรมชาติจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ของตน และเคารพสิทธิ์ในพื้นที่ของคนอื่น ฉะนั้น เราจึงออกแบบให้มองเห็นชัดเจนว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ควบคุมและหวงห้าม ไม่ใช่ที่สาธารณะ ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะรู้สึกว่กำลังบุกรุกหรือละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น เช่น สร้างทางเท้าเป็นแนวแบ่งพื้นที่ ทำทิวทัศน์ โดยใช้ต้นไม้ คุ ร่องน้ำ ให้แบ่งเป็นแนวเขตหรือรั้ว เพื่อช่วยแบ่งพื้นที่ส่วนตัวออกจากพื้นที่สาธารณะ

4) บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Management and Maintenance)

เรื่องนี้เป็นความร่วมมือ สมัคสมาน กลมเกลียวของคนในชุมชน ซึ่งมีความห่วงใย หวงแหนพื้นที่ชุมชนของตน ร่วมกันสร้างความน่าอยู่ ร่มรื่นให้กับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการในส่วนที่ร่วมกันของชุมชน โดยทั่วไปในชุมชน อาจจะมีที่รกร้าง พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้สอย สิ่งปรักหักพัง ต้นไม้พงหญ้า บ้านร้าง บางครั้งกลายเป็นที่เสื่อมโทรม ที่ช่องสุ่มพวกมิจฉาชีพ ชุมชนต้องสอดส่องดูแล กำจัดที่รกร้างให้โปร่งตา ไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลมให้เกิดอาชญากรรม

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ได้กล่าวถึง แนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมโดยสรุปว่าทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime control Through Environmental Design-CED หรือ ทฤษฎี ค.อ.ส.) มีลักษณะเป็นความคิดที่รวมระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นแนวความคิดเริ่มกับทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ซึ่งเป็นแนวความคิดแย้งโดยทฤษฎี ค.อ.ส. เสนอว่า แนวทฤษฎีทั้งสองต่างก็มีคุณประโยชน์ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ แต่ในสถานการณ์และสภาพพื้นที่ที่ต่างกันจึงสมควรที่นำกรอบทฤษฎีและมาตรการภายใต้แนวทฤษฎีทั้งสองนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลกันแทนที่จะหักล้างกัน นอกจากนี้แล้วทฤษฎี ค.อ.ส. ยังมุ่งมั่นพัฒนาบททฤษฎี สำหรับอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงอาชญาวิทยาเข้ากับสาขาพฤตินิยมศาสตร์ทั่วไป (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526)

ข้อกำหนดเบื้องต้นของทฤษฎี ค.อ.ส. มีดังนี้ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526)

1. หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มุ่งที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรมในสภาพแวดล้อมแต่ไม่ละเลยความสำคัญของตัวบุคคล ซึ่งมีแนวโน้มหรือสำนึกที่จะละเมิดหรือไม่ละเมิดกฎหมาย

2. หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มีความพอเพียงในการควบคุมอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินให้อยู่ในขอบเขตเหมาะสมหรือยอมรับได้

3. หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มีคุณค่าทางปฏิบัติ (Pragmatic Utilities) ในระดับสูง รวมทั้งส่งเสริมหลักศีลธรรมและมนุษยธรรม

4. หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มุ่งสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธ์ภาพระหว่างสุจริตชนในสังคม เพื่อให้เกิดแรงต้านทุจริตชน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยภายในกรอบของกฎหมาย

5. ตามหลักทฤษฎี ค.อ.ส. คำว่า “กฎหมาย” หมายถึง กฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม

แนวความคิดและทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมนี้ได้นำการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย ซึ่งสภาพแวดล้อมแบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ สภาพแวดล้อมทางด้านรูปธรรม สภาพแวดล้อมด้านนามธรรม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526)

สภาพแวดล้อมรูปธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมรอบบุคคลที่มีรูปร่างตัวตนสัมผัสได้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดโอกาสของการประกอบอาชญากรรม ได้แก่ การวางผังเมือง และชุมชน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างการออกแบบอาคารสถานที่และการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

สภาพแวดล้อมด้านนามธรรม เป็นอีกมิติหนึ่งของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม เนื่องจากการมุ่งความสนใจไปยังสภาพแวดล้อมรูปธรรมเพียงอย่างเดียวอาจทำให้การป้องกันอาชญากรรมในชุมชนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และมักมีประสิทธิภาพต่ำในแง่ที่ว่าชุมชนหรือบุคคลอาจต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ในด้านวัสดุอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยเป็นมูลค่ามากมาย แต่กลับให้ผลในการลดสถิติอาชญากรรมได้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น การมุ่งเสริมอาคารด้วยวัสดุอุปกรณ์เพื่อการรักษาความปลอดภัยจากอาชญากรรม ในทางตรงข้ามเป็นการแยกตัวจากชุมชนมากจนเกินไปอาจก่อให้เกิดผลสะท้อนกลับ กล่าวคือ แทนที่บุคคลจะรู้สึกมั่นคงปลอดภัยกลับเกิดความรู้สึกว่าเหวหวาดระแวงและขาดการติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกทั่วไปในชุมชนมากยิ่งขึ้น เมื่อสมาชิกในชุมชนต่างปล่อยปละละเลยและต่างหาทางตัดช่องน้อยแต่พอตัวโดยไม่หันหน้าเข้าร่วมมือซึ่งกันและกันในการป้องกันอาชญากรรม ในที่สุดผลตามมาจึงเป็นไปตามปรากฏการณ์ที่พบอยู่ทั่วไปในสังคมเมืองยุคปัจจุบัน กล่าวคือ ปัญหาอาชญากรรมได้กลายเป็นความรับผิดชอบของตำรวจเพียงฝ่ายเดียวไปโดยปริยายเมื่อใดก็ตามที่สภาพการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นย่อมหมายความว่า สมาชิกทุกคนในชุมชนนั้นๆ ต่างรอคอยเวลาที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยต่างแต่เพียงว่าช้าหรือเร็วกว่าเท่านั้น ในปัจจุบันแม้กล่าวได้ว่างานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม คือ ภาระหน้าที่หลักของตำรวจ แต่ยอมไม่ได้หมายความว่าหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาล และเอกชนตลอดจนประชาชนจะสามารถวางเฉยได้ โดยปล่อยให้ตำรวจต่อสู้ผจญปัญหาดังกล่าวตามลำพัง คำว่า “หน่วยงานหลักในการควบคุมอาชญากรรม” ย่อมมีความหมายแตกต่างไปจาก “หน่วยงานเดียวในการควบคุมอาชญากรรม” ตำรวจไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมได้โดยลำพังจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนทั้งหมดเท่าที่จะสามารถช่วยได้ประชาชนมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในเคหาสถานความรับผิดชอบ

ร่วมกันของประชาชนทุกคนในการช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยภายในชุมชน ที่อยู่อาศัยหรือ ย่านท่ามาหากินของตน ตลอดจนแจ้งเหตุต่วนเหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ หัวใจของการ ป้องกันอาชญากรรมความสัมพันธ์ในชุมชนหรือสภาพแวดล้อมนามธรรม จัดเป็นมิติหนึ่งของการ ควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมและจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาควบคู่สอด ประสานไปกับสภาพแวดล้อมรูปธรรมในลักษณะที่ว่ามิติทั้งสองต่างมีแนวโน้ม มุ่งไปสู่ประสงค์ ของการสร้างชุมชนที่เป็นระเบียบ อบอุ่นและปลอดภัยจากอาชญากรรม สำหรับมาตรการในการ ป้องกันอาชญากรรมภายใต้มิติของสภาพแวดล้อมนามธรรมที่ประสบผลมาแล้วในระดับสูงรวมทั้ง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในสังคมไทย ได้แก่ มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการสายตรวจ ประชาชนและมาตรการตรวจตราบ้านเมือง

สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์เพราะสภาพแวดล้อม ต่างๆ จะทำให้ข่าวสารต่อการรับรู้ของมนุษย์ ด้วยการสื่อสารความหมายทางสัญลักษณ์ใน ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป นอกจากนี้แล้วบุคคลที่อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันก็จะพัฒนาสภาวะสภาวะพฤติกรรมสภาพแวดล้อมในวิถีทางที่แตกต่าง กันไป โดยทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับปฏิกิริยาของมนุษย์ที่ถูกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมทาง กายภาพให้มีพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นการตัดปัจจัยในการกระทำความผิดทำให้คนร้ายไม่สามารถที่ จะลงมือกระทำความผิดได้สะดวก คือ ทฤษฎีของ Oscar Newman (1976) ซึ่งได้กล่าวถึงการ จัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพบางลักษณะที่ไปกระตุ้นความรู้สึกหวงแหนอาณาเขตของตนหรือ Defensible Space ซึ่งอยู่นอกพื้นที่พักอาศัยออกมาและเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว ก็จะถูกจับตามองทันที ดังนั้นถ้าเป็นคนร้ายโอกาสที่จะลงมือกระทำก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ซึ่ง การกระตุ้นดังกล่าวเป็นผลของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชน เช่น การทำทางเดินร่วมการ โคงค์ของบันไดให้มีคุณสมบัติด้านป้องกันอาชญากรรม

2.11 แนวความคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

Reeder กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการร่วมกันในการปะทะสังสรรค์ ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม (Reeder, 1963: 39)

ปรีชญา เวสารัชช์ ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการให้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตน ในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม (ปรีชญา เวสารัชช์, 2558:5)

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่นานาอารยประเทศให้ความสำคัญและ เป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบ มีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของ ภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของ

ประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูลและการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

จากหลักการดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมามีการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” ในส่วนภาคราชการ การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไข และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบราชการยุคใหม่ที่เป็นราชการระบบเปิด

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนท้องถิ่นจะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่างๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ภาคราชการจะต้องร่วมมือกันเปิดระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรมและลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง

2.12 งานวิจัยในต่างประเทศ

2.12.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

งานวิจัยโครงการเพื่อนบ้านระวังเหตุ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการป้องกันอาชญากรรมโดยผู้รับผิดชอบคือ ผู้อำนวยการช่วงอาคารและผู้ประสานงานช่วงอาคาร เช่น การเฝ้าระวังช่วงอาคาร ห้องเช่า บ้านพัก โดยการให้หน่วยเฝ้าระวังแจ้งเหตุแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ วิธีที่สำคัญได้แก่ การติดป้ายไว้หน้าบ้านว่ามีคนอยู่ การเก็บหนังสือพิมพ์ของเพื่อนบ้านเมื่อเขาไม่อยู่ การตัดสนามหญ้าหน้าบ้าน และนอกจากนี้ยังใช้บางส่วนของโครงการ การทำเครื่องหมาย

กำกับทรัพย์สิน การสำรวจความปลอดภัยของบ้านเรือน การทำเครื่องหมายทรัพย์สินที่ลอบออกได้ยาก จะทำให้ผู้กระทำผิดกระทำผิดได้ยากขึ้น สำหรับประมาณโครงการเพื่อนบ้านระวังเหตุจะทำ การระดมทุนร่วมกันของประชาชนและตำรวจ บางครั้งตำรวจเป็นผู้ให้ข้อมูลเท่าหรืออำนวยความสะดวกในการส่งจดหมายข่าว การให้ใช้สถานที่ของตำรวจเท่านั้น และระดมทุนจากการสนับสนุนจากธุรกิจท้องถิ่น การจัดงานแสดงสินค้าและงานการกุศล การประเมินโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายาม ครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาทำกับโครงการป้องกันอาชญากรรมที่ Seattle (Washington) ในปี ค.ศ. 1973 (Cirel, Evans, McGillis, and Whitcomb, 1977) การประเมินโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายาม ครั้งแรกในสหราชอาณาจักรทำกับโครงการป้องกันอาชญากรรมที่ “โครงการยามเฝ้าบ้าน” (the Home Watch program) ที่ดำเนินการในปี ค.ศ. 1982 ที่ Cheshire (Anderton, 1985) การประเมินผลทั้งสองครั้งทำให้ทราบว่า การย่องเฝ้าลดลงในท้องที่ที่มีการดำเนินโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามมากกว่าท้องที่เปรียบเทียบ ตั้งแต่ปี ช่วง ค.ศ. 1980 โครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามใน สหราชอาณาจักรมีการขยายตัวพอสมควร รายงานวิจัยในปี ค.ศ. 2000 ในการสำรวจอาชญากรรม ในสหราชอาณาจักร (British Crime Survey) ประเมินว่ากว่า 27% ของครัวเรือน (ประมาณ 6 ล้านครัวเรือน) ในอังกฤษและเวลส์ เป็นสมาชิกโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายาม (Sims, 2001) ทำให้มี กิจกรรมมากกว่า 155,000 อย่างกรณีดังกล่าวเกิดที่ สหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกัน รายงานวิจัยในการ สืบสวนการป้องกันอาชญากรรมแห่งชาติ ค.ศ. 2000 (The 2000 National Crime Prevention Survey) (National Crime Prevention Council, 2001) ประเมินว่าชาวอเมริกันถึง 41% อาศัยใน ชุมชนที่ปกป้องด้วยโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายาม เป็นกิจกรรมจัดการกับการป้องกันอาชญากรรม องค์การเดี่ยวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ” (National Crime Prevention Council, 2001)

งานวิจัยเพื่อศึกษาว่าโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามช่วยลดอาชญากรรมได้หรือไม่ ซึ่งการ ประเมินพบว่าบางประเภทแสดงให้เห็นว่าโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามทำให้อาชญากรรมลดลง บางอย่างทำให้อาชญากรรมเพิ่มขึ้นบางประเภทให้ผลไม่แน่นอน

การประเมินแสดงให้เห็นว่าโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามทำให้อาชญากรรมลดลงอยู่ที่ Seattle, Washington ซึ่งใช้การประเมินทางโทรศัพท์และแบบเคาะประตูบ้านทั้งก่อนโครงการฯ ดำเนินการและหลังโครงการฯ ดำเนินแล้วโดยใช้วิธีลากเส้นรอบพื้นที่ทดลองขนาดกว้าง 5 ฝูง (in five census tracts) ผลการสำรวจ พบว่า อัตราการย่องเฝ้าลดลงในท้องที่ที่ดำเนินโครงการฯ มากกว่าท้องที่ที่ไม่ได้ดำเนินโครงการฯ (-61% เมื่อเทียบกับ -4%) ผู้วิจัยสรุปว่าการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมทำให้อัตราความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการย่องเฝ้าได้อย่างมี นัยสำคัญ (Cirel et al. 1977:79)

ผลด้านลบของโครงการเพื่อนบ้านเฝ้ายามพบในงานวิจัยของ Bennett and Lavrakas ซึ่ง วิจัย 10 เมืองในสหรัฐอเมริกา (Baltimore, Boston, The Bronx, Brooklyn, Cleveland, Miami, Minneapolis, Newark (New Jersey) Philadelphia, and Washington) ใช้วิธีวิจัยแบบทดสอบ ล่วงหน้าและทดสอบภายหลังพร้อมกับกลุ่มควบคุมที่มีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละครั้งที่ทำการ ประเมิน การเลือกพื้นที่เปรียบเทียบโดยการขีดเส้นรอบพื้นที่ทดลองขนาดกว้าง 2 ฝูง รายงาน อาชญากรรมประจำเดือนไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เปรียบเทียบโดยการขีดเส้น

รอบพื้นที่ทดลองถึง 7 ครั้ง จากการประเมินจำนวน 10 ครั้ง ทั้งยังพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างไปในทิศทางลบ (หมายความว่า อาชญากรรมในพื้นที่ทดลองโครงการฯ ลดลงน้อยกว่าพื้นที่ควบคุม) ในสองเมืองที่ Cleveland แห่งเดียวเท่านั้นที่อาชญากรรมลดลงมากกว่าพื้นที่ควบคุมแต่พบครั้งเดียวจากการประเมินทั้ง 10 ครั้ง คณะวิจัยสรุปว่าโครงการฯ “ไม่น่าจะประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์สำคัญที่ต้องการลดอาชญากรรม” (Bennett and Lavrakas, 1989)

Latessa and Travis พบผลดีเมื่อทำการประเมินโครงการเฝ้ายามช่วงตึกที่ห้องที่ College Hill, Cincinnati, Ohio ห้องที่ College Hill ถือว่ามีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของเมือง มีประชากร 17,000 คน ในการวิจัยใช้ข้อมูลจากตำรวจเกี่ยวกับการย่องเบาทั้งก่อนโครงการฯ ดำเนินการและหลังโครงการฯ ดำเนินแล้ว เพื่อเปรียบเทียบกับสถิติการย่องเบาในเมือง Cincinnati โดยรวม พบว่า การย่องเบาในพื้นที่ดำเนินการทดลองลดลง 11% ส่วนใน Cincinnati ลดลง 2% (Latessa and Travis ,1987) แต่ Lewis, Grant, and Rosenbaum (1988) ทำการวิจัยประสิทธิภาพของโครงการการเฝ้ายาม 5 ช่วงตึกที่ Chicago, Illinois พบว่า มีผลด้านลบ มีการวิจัยเกี่ยวกับอาชญากรรมและทัศนคติของประชาชน การวิจัยเป็นเชิงทดลองและจับคู่กับห้องที่ควบคุมก่อนโครงการฯ ดำเนินการและหลังโครงการฯ ดำเนินแล้ว 1 ปี พบว่า เพียง 1 ใน 5 ของพื้นที่ทดลองที่การตกเป็นเหยื่อลดลง (ค่อนข้างจะมีความสำคัญทางสถิติ) ส่วนอีก 2 แห่งการตกเป็นเหยื่อต่อผู้ตอบแบบสอบถาม 1 รายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัย “บังคับให้คณะวิจัยระบุว่ามีความเป็นไปได้ที่ทั้งทฤษฎีและโครงการจะประสบความสำเร็จ” (Lewis, Grant, and Rosenbaum, 1985)

2.12.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน (ท้องถิ่น) ในการป้องกันอาชญากรรม : กรณีศึกษาประเทศแอฟริกา

ประเทศในภูมิภาคนี้ให้ความสนใจในการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น เนื่องจากเรือนจำแออัดจากจำนวนนักโทษ ทำให้ในปี 1990 ได้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและเกิดการลงโทษแบบใหม่โดยใช้ระบบการควบคุมผู้กระทำผิดโดยชุมชน ระบบทัณฑ์บน การบริการชุมชน โดยชุมชนจะสามารถมีส่วนร่วม โดยอาศัยเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ และมีการส่งเสริมการป้องกันภัยและการรักษาความปลอดภัย ในสังคมแอฟริกาเดิมมีกลไกในการตรวจสอบควบคุมแบบไม่เป็นทางการแต่บางอย่างก็ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนสมควรถูกตัดทิ้งไปและนำกลไกที่ดีมาบูรณาการ การมีส่วนร่วมของชุมชนจะสามารถช่วยเหลือและแก้ไขการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับระบบการควบคุมแบบไม่เป็นทางการเมื่อมีการกระทำผิดจะมีการชดเชยค่าเสียหาย การเจรจาต่อรองและเยียวยาเพื่อฟื้นฟูความยุติธรรมหากทำไม่ได้ก็จะโอนคดีไประบบควบคุมแบบเป็นทางการ การควบคุมเป็นทางการจะยับยั้งการกระทำผิดกฎหมายและลงโทษตามกฎหมายบัญญัติแต่บางครั้งก็เปิดรับเอาการควบคุมแบบไม่เป็นทางการเช่น การชดเชยค่าเสียหายไว้ด้วย สำหรับการควบคุมทางสังคมหรือแบบไม่เป็นทางการจะใช้วิธีการลงโทษปรับจากผู้กระทำผิด

หรือญาติพี่น้องของผู้กระทำผิด การจ่ายค่าสินไหมทดแทน การไกล่เกลี่ย และการเยียวยา (N. Masamba Sita, P. Eric Kibuka and M. Ssamula.,(Online)

2.12.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในประเทศจีน

แต่เดิมประเทศจีนใช้ระบบการควบคุมแบบไม่เป็นทางการโดยอิทธิพลของลัทธิขงจื้อที่สอนศีลธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม แนวโน้มการควบคุมอาชญากรรมโดยอิงสังคมแบบเป็นทางการ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1911 จีนได้พยายามที่จะก้าวจากแนวโน้มการควบคุมอาชญากรรมโดยอิงสังคมแบบไม่เป็นทางการไปเป็นแบบเป็นทางการ เนื่องจากสงครามกลางเมืองจาก ปี ค.ศ. 1911-1945 รวมทั้งการเคลื่อนไหวและการต่อสู้ของชนชั้นในยุคนั้นมา เซตุ่ง จีนยังไม่เปลี่ยนแปลงประเภทของชนชั้นที่อิงการควบคุมอาชญากรรมโดยอิงสังคมแบบไม่เป็นทางการจนกระทั่งการปฏิรูปทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1978 (Jiao, 2001) ตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นมาปัจจัยสำคัญๆ ที่นำจีนไปสู่การควบคุมอาชญากรรมโดยอิงสังคมแบบเป็นทางการ

ปัจจัยแรก คือ การเคลื่อนไหวและการต่อสู้ของชนชั้นที่สร้างความเสียหายแบบยาวนาน โดยเฉพาะกบฏในระหว่างการปฏิวัติวัฒนธรรม อนุกรมการต่อสู้ของชนชั้นที่ต่อเนื่องไม่ได้ถึงกฎหมายแต่อิงแนวความคิดของเหมา เซตุ่ง การเคลื่อนไหวดังกล่าวโดยเฉพาะในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม (ค.ศ. 1966–1976) ทำให้คนจีนทุกคนคิดว่าตนไม่ปลอดภัยและทำให้สังคมจีนไม่มั่นคงและคาดการณ์ไม่ได้มีการล้มเรื่องเศรษฐกิจ การศึกษาและเทคโนโลยีและทำให้เศรษฐกิจ การศึกษาและเทคโนโลยีหยุดนิ่ง ความโกลาหลที่รุนแรงที่เกิดจากการปฏิวัติวัฒนธรรมพร้อมทั้งความยากจน (deteriorated material life) ทำให้ชาวจีนต้องการความมั่นคงทางสังคมและใช้กฎหมายในการปกครอง (Rojek, 1996) นับจากปี ค.ศ. 1978 รัฐบาลจีนได้เน้นและให้ความสำคัญกับกฎหมาย ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1977 มีมหาวิทยาลัยเพียงสองแห่งเท่านั้นที่มีคณะกฎหมาย แต่ในช่วงกลางปี ค.ศ. 1990 มีมากกว่า 80 แห่ง (Terrill, 2003) นอกจากนั้นจากปี ค.ศ. 1981-1990 มีจำนวนนักกฎหมายจาก 4,800 คนเพิ่มเป็น 34,000 คน (Terrill, 2003) และในปี ค.ศ. 1999 มีนักกฎหมายเพิ่มมากกว่า 100,000 คน (Xiong, 1999) จากปี ค.ศ. 1987-1993 ได้มีการอบรมกฎหมายให้ผู้พิพากษาตามมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นจาก 17% เป็น 66% (Terrill, 2003) จากปี ค.ศ. 1978-1997 จีนได้ตรากฎหมายมากกว่า 185 ฉบับซึ่งมีจำนวนถึง 7 เท่าของจำนวนกฎหมายที่ตราขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1949-1977 (Lu & Zhang, 2005)

ปัจจัยที่สอง คือ เต็ง เจียวผิง ผู้นำอาวุโสนำจีนหันไปสนใจการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงไปสู่สมัยใหม่เพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษาและเทคโนโลยี จีนเริ่มเปิดประเทศรวมทั้งประเทศจากตะวันตกการปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศผลักดันให้จีนต้องร่างกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลธุรกิจกับนานาชาติ

ปัจจัยที่สาม คือ การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทำให้จีนต้องตรากฎหมายเพื่อควบคุมดูแลอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นโดยรวม (Rojek, 2001) การพัฒนาเศรษฐกิจตามเมืองใหญ่ของจีนทำให้ชาวชนบทไร้สนใจที่จะไปทำงานในเมือง ในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจที่รัฐเป็นผู้วางแผนแบบดั้งเดิม (traditional state-planned economy) ไปสู่เศรษฐกิจเชิงการตลาด จีนเริ่มผ่อนปรนระบบทะเบียนครัวเรือนและอนุญาตให้ประชาชนเดินทางจากถิ่นหนึ่งไปยังอีกถิ่นหนึ่งได้มากขึ้น (Curran, 1998) ปัจจัยนี้ทำให้คนเดินทางมากยิ่งขึ้นในจีนเมื่อเดินทางจากชนบทสู่เมืองประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่แตกต่างกันออกไปจากท้องที่ที่ตนจากมาผู้คนที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานไม่รู้จักกัน การตรวจสอบกันเองแบบประเพณีดั้งเดิม การทำให้ละเอียดใจและการควบคุมโดยทางศีลธรรมหมดประสิทธิภาพไม่เหมือนเดิม ทั้งการผ่อนปรนระบบทะเบียนครัวเรือนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำทะเบียนประวัติของแต่ละคนไม่ได้จึงยากที่จะควบคุมพฤติกรรมแต่ละคนเหมือนแต่ก่อน นอกจากนั้นประชากรชั่วคราวทำให้ที่พักอาศัยมีไม่พอ ทำให้มีคนแปลกหน้าในท่ามกลางเพื่อบ้านที่เคยรู้จักกันและทำให้เพื่อนบ้านที่เคยมั่นคงกลับแตกแยกในเมืองใหญ่ (Rojek, 2001) ปัจจัยเหล่านี้เร่งให้มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เมื่ออาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นและการควบคุมอิงศีลธรรมลดลงจำเป็นต้องมองหาวิธีทางเลือกในการควบคุมอาชญากรรมโดยทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยวิธีทางกฎหมายและมีอาชีพทางกระบวนการยุติธรรม

ปัจจัยที่สี่ คือ ในขณะที่เศรษฐกิจจีนพัฒนาขึ้น เงินจึงมีความสำคัญสำหรับชีวิตของผู้คน (Anderson & Gil, 1998) แนวโน้มนี้เปลี่ยนคุณค่าดั้งเดิมที่อิงลัทธิขงจื้อเกี่ยวกับเงินทอง ขงจื้อได้กล่าวว่าคนที่เหนือกว่าผู้อื่นคือคนที่ยึดคุณธรรมส่วนพวกที่ต่ำต้อยจะยึดผลประโยชน์ส่วนตนและเงินทองเป็นหลักช่วงที่จีนเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจเชิงการตลาดจึงมีคำกล่าวที่ติดปากว่า “ เป็นเศรษฐีทำให้มีเกียรติ ” (“getting rich is glorious.”) จากการสำรวจ 40 เมืองใหญ่ในจีนช่วงปี ค.ศ. 1990 ทราบว่าสิ่งแรกที่กลุ่มอายุ 35 ปีและอ่อนกว่าคือการเพิ่มรายได้ (80%) (Anderson & Gil, 1998) ซึ่งสูงกว่าความเป็นอื่น ๆ เท่าที่ระบุในการสำรวจ การเน้นการทำกำไรเงินทองทำให้คนจีนกลายเป็นปัจเจกนิยมกว่าแต่ก่อน ยิ่งกว่านั้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนบุคคลทำการประเมินผลงานข้าราชการหรือหน่วยงานภายใต้สังกัดพบแบบไม่คาดฝันว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนทำให้ข้าราชการจำนวนไม่น้อยประกอบอาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Lu & Gunnison, 2003) ซึ่งแสดงว่าบทบาทหน้าที่ดั้งเดิมของผู้นำในอันที่จะต้องเป็นแบบอย่างได้ลดลง การล่มสลายของลัทธิกรรมสิทธิ์ร่วมกัน/ลัทธิกงสี (Collectivism) และการทำหน้าที่ทางด้านศีลธรรมของผู้นำทำให้การควบคุมอิงศีลธรรมและแบบไม่เป็นทางการด้อยประสิทธิภาพลงกว่าแต่ก่อน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหันไปใช้กฎหมายมาควบคุมแทน

ปัจจัยที่ห้า คือ การล่าเงินทองและนโยบายแบบ “เปิดประเทศ” ทำให้ปัจเจกนิยมรุนแรงขึ้นในจีน (Lu and Gunnison, 2003, and Rojek, 2001) ปัจเจกนิยมร่วมกับการเคลื่อนตัวทางแรงงานเป็นเรื่องตรงกันข้ามกับแนวคิดระบบครอบครัวที่อิงระบบกงสี คนรุ่นใหม่เริ่มแยกพักกับบิดามารดา มีความเป็นอิสระและเอาตัวเองเป็นใหญ่มากยิ่งขึ้น (Rojek, 2001) อำนาจสูงสุดของบิดาตามแบบเดิมและผลประโยชน์ของกลุ่มเหนือส่วนตัวเริ่มเปลี่ยนไป (Ren, 1997) เมื่อครอบครัวที่

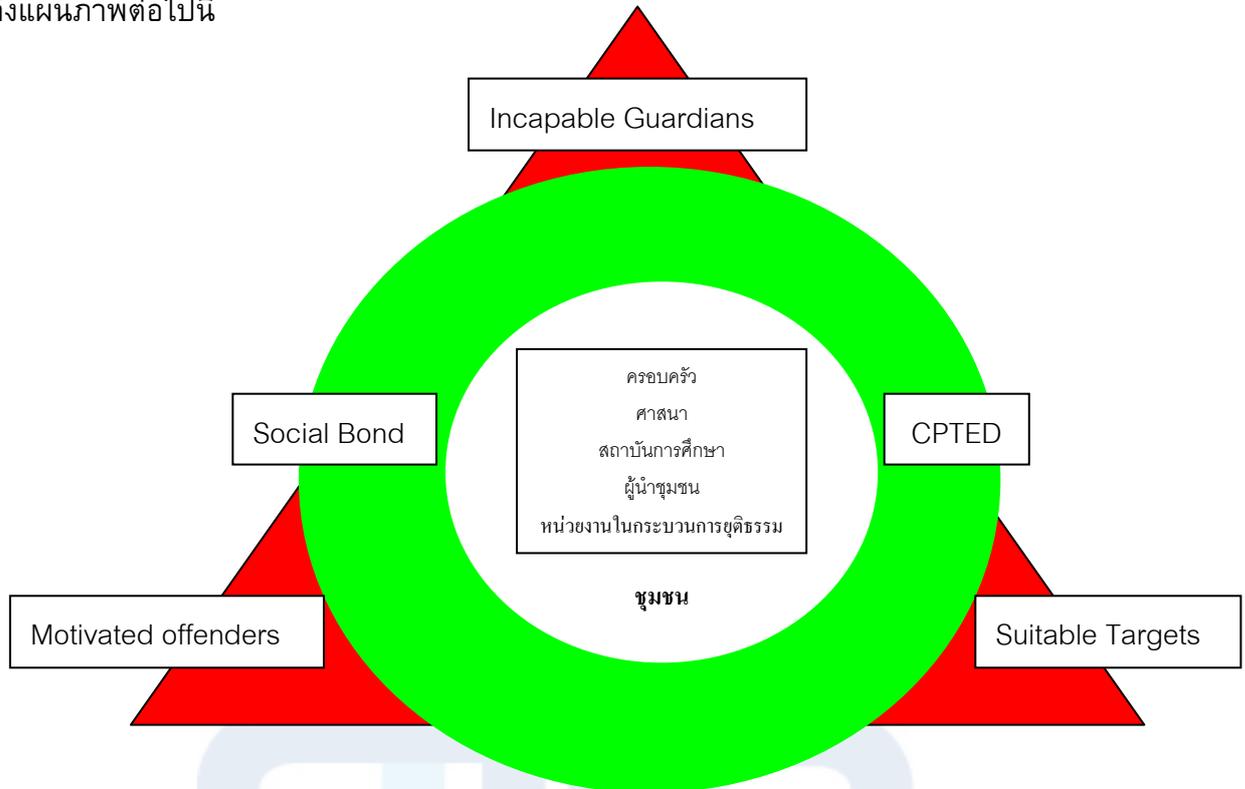
เป็นพื้นฐานทางสังคมของจีนหมดหน้าที่ผลทางตรรกะ คือ สังคมเรียกร้องการควบคุมโดยอิงกฎหมาย

จึงสรุปได้ว่าจากเหตุผลทั้งหมดดังกล่าวแล้ว จีนเริ่มก้าวสู่กลไกการควบคุมอาชญากรรมโดยอิงทางการ/กฎหมายมากขึ้น แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าการควบคุมอาชญากรรมอิงสังคมแบบไม่เป็นทางการยังคงเห็นอยู่ทั่วไปเนื่องจากอิทธิพลของลัทธิขงจื้อที่ยังรากลึกและระเบียบวินัยทางศีลธรรมแบบดั้งเดิม/โดยอิงชนบประเพณี

กรอบแนวคิด

ซึ่งจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ข้างต้น ได้นำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

โดยมองว่าอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ เป้าหมายเหมาะสม ผู้ดูแลไม่อยู่ และแรงจูงใจของผู้กระทำความผิด ตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ของโคเฮนและเฟลสัน (Cohen and Felson) ดังนั้น วิธีการเพื่อป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมก็คือ การลดโอกาสอาชญากรรมโดยตัดองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้ 2 ทฤษฎีที่จะนำมาเป็นกรอบในการอธิบายและสร้างแนวทางเพื่อลดโอกาสอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) ของเจฟเฟอร์รี่ ซี เรย์ (Jeffery C Ray) ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมโดยทางกายภาพ และทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) ของทราวิท เฮอร์ชชี (Travis Hirschi) ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมจากภายในจิตใจ

ประเด็นที่ศึกษา	ทฤษฎีที่นำมาใช้
อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน	Routine Activity Theory : Cohen and Felson
แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ	1. Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED : Jeffery C Ray 2. Social Bond Theory : Travis Hirschi

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยใช้ 2 วิธีดังนี้

1) การสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร

- เอกสารทางวิชาการ เช่น วิทยุทางอาชญาวิทยา บทความทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

- เอกสารของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สถิติคดีต่างๆ

2) การสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง

- การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus group discussion) โดยเชิญตัวแทนประชาชน พระสงฆ์ ครู อาจารย์ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมสัมมนาและอภิปราย โดยกลุ่มตัวอย่างในการประชุมกลุ่มย่อยรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 100 คน

- การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประมาณ เขตละ 5 ราย รวมทั้งหมด 10 รายจาก 2 เขต

- การจัดสัมมนาวิพากษ์ผลการศึกษาโดยเชิญตัวแทนประชาชน พระสงฆ์ ครู อาจารย์ หรือผู้นำชุมชน ผู้แทนจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและนักวิชาการเข้าร่วมสัมมนา โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาทั้งสิ้น 60 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โดยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ เลือกจากเขตการปกครองที่มีสถิติคดีอาชญากรรมสูง โดยใช้ข้อมูลทางสถิติคดีจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากเขตฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีฝั่งละ 1 เขต ซึ่งได้แก่เขตพระนครและเขตบางกอกน้อยโดยแบ่งเป็น กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนามาจากการสนทนากลุ่มนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชญาวิทยา จำนวน 13 ท่าน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการของกลุ่มต่างๆ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากระเบียบวิธีวิจัยในบทที่ 3 ซึ่งได้กำหนดวิธีการสืบค้นข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องไว้ 2 ประการ คือ การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus group discussion) และ การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยคัดเลือก 2 เขตปกครอง จากเขตฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีฝั่งละ 1 เขต ที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและจำนวนอาชญากรรมสูงซึ่งได้แก่ เขตพระนครและเขตบางกอกน้อย โดยการนำเสนอจะจำแนกออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย

4.1 สภาพทั่วไป

4.2 สภาพปัญหาอาชญากรรม

4.3 วิธีการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม

4.4 การร่วมมือกับกลุ่มอื่น ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม

โดยในส่วนของข้อ 4.2.-4.4 จะนำทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) เป็นกรอบในการอธิบายเกิดอาชญากรรมกรรมหรือการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในชุมชน

ซึ่งโคเฮนและเฟลสัน ผู้คิดทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) กล่าวว่าสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมกรรมหรือการกระทำความผิด เกิดขึ้นจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (Siegel and Senna, 1997: 92)

1) เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target)

เงื่อนไขประการแรกของการเกิดอาชญากรรมคือ เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม โดยเหยื่อหรือเป้าหมายสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ คน สิ่งของ และสถานที่

2) ความอ่อนแอของผู้ดูแล (Absence of a Capable Guardian)

เงื่อนไขประการที่สอง คือ ผู้ดูแลไม่อยู่หรือมีอยู่แต่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ดูแลก็คืออะไรก็ได้ที่สามารถยับยั้งไม่เกิดอาชญากรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคน แต่อาจจะเป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ได้ เช่น ตำรวจลาดตระเวน พนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อนบ้าน คนเฝ้าประตู กล้องโทรทัศน์วงจรปิด ๆ (Siegel and Senna, 1997: 93)

3) บุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders)

เงื่อนไขประการที่สาม คือ ตัวผู้กระทำความผิดซึ่งคิดว่าเหยื่อหรือเป้าหมายมีความเหมาะสม และผู้ดูแลอ่อนแอ และตัดสินใจที่จะกระทำความผิด ซึ่งตัวผู้กระทำความผิดมีเหตุผลหลายประการที่จะกระทำการไปเช่นนั้น เช่น ความยากจน ดิตยาเสพติด เด็กหรือเยาวชนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ (Siegel and Senna, 1997: 94)

4.1 สภาพทั่วไป

- เขตพระนคร

เขตพระนครเป็นเขตชั้นในเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและการปกครอง นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติที่สร้างอย่างประณีต บรรจง บ่งบอกเอกลักษณ์ ศิลปะของชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของการศึกษา การค้า เศรษฐกิจ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามความเจริญเติบโตต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาทางเท้าชำรุด แม้กระทั่งปัญหาการหลั่งไหลของแรงงานอพยพจากถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก(สำนักงานเขตพระนคร,ออนไลน์)

ในปี พ.ศ 2548 ครั้วเรือนตามสำมะโนประชากรในเขตพระนครมีทั้งสิ้น จำนวน 18,443 ครั้วเรือน แบ่งเป็น ชาย 32,839 คน หญิง 32,839 คน รวมทั้งสิ้น 63,507 คน (สำนักงานเขตพระนคร,ออนไลน์)

โรงเรียนในเขตพระนครมีทั้งสิ้น จำนวน 20 แห่ง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพระนคร จำนวน 11 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดอื่นๆ จำนวน 9 โรงเรียน (สำนักงานเขตพระนคร,ออนไลน์)

วัดในเขตพระนครมีทั้งสิ้น จำนวน 23 แห่ง วัดที่สำคัญๆ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดสุทัศนเทพวราราม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นต้น (สำนักงานเขตพระนคร, ออนไลน์)

ชุมชนในเขตพระนครมีทั้งสิ้นประมาณ 20 ชุมชน ชุมชนสำคัญๆ เช่น ชุมชนท่าเตียน ชุมชนวัดสามพระยา ชุมชนตรอกบ้านพานถม ชุมชนหลังวัดราชินีตดา เป็นต้น (สำนักงานเขตพระนคร, ออนไลน์)

หน่วยงานตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่อยู่ในพื้นที่ของเขตพระนครทั้งสิ้น 4 สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม สถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์ สถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง สถานีตำรวจนางเลิ้ง (สำนักงานเขตพระนคร, ออนไลน์)

สถิติคดีอาชญากรรมในเขตพระนครในปี พ.ศ. 2551 มีดังนี้

สถานีตำรวจ	จำนวนการรับแจ้งความ
สน. ชนะสงคราม	2,990
สน. สำราญราษฎร์	1,490
สน. พระราชวัง	1,432
สน. นางเลิ้ง	956
รวม	6,868

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ www.royalthaipolice.go.th

- เขตบางกอกน้อย

เขตบางกอกน้อยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่จึงมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม และมีคลองต่างๆ จำนวนมากในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 30 คลอง คลองที่สำคัญ คือ คลองชักพระ คลองบางกอกน้อย คลองมอญ เป็นต้น พื้นที่ส่วนใหญ่เดิมมีสภาพเป็นสวน การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ริมน้ำ ทั้งริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและริมคลองต่างๆ รวมทั้งวัดต่างๆ จะอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเพื่อความสะดวก ปัจจุบันเขตบางกอกน้อย ได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก เช่น ที่ดินมีราคาสูง มีการเปลี่ยนมือซื้อขายกันเพื่อสร้างบ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า เป็นต้น ทำให้พื้นที่กลายเป็นเขตที่อยู่อาศัย มีวัด ชุมชนจำนวนมาก และเป็นย่านการค้าที่สำคัญย่านหนึ่งของฝั่งธนบุรี (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

ในปี 2549 ครั้วเรือนตามสำมะโนประชากรในเขตบางกอกน้อยมีทั้งสิ้น จำนวน 44,305 ครั้วเรือน แบ่งเป็น ชาย 61,899 คน หญิง 67,441 คน รวมทั้งสิ้น 129,340 คน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

โรงเรียนในเขตบางกอกน้อย มีทั้งสิ้นจำนวน 21 แห่ง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย จำนวน 15 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพื้นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

วัดในเขตบางกอกน้อยมีทั้งสิ้น จำนวน 31 แห่ง วัดที่สำคัญๆ เช่น วัดระฆังโฆสิตาราม วัดสุวรรณาราม วัดเพลงวิปัสสนา วัดชินโรสาราม วัดศรีสุदारาม เป็นต้น (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

ชุมชนในเขตบางกอกน้อยมีทั้งสิ้นประมาณ 43 ชุมชน ชุมชนสำคัญๆ เช่น ชุมชนวัดสุวรรณาราม ชุมชนบ้านช่างหล่อ ชุมชนตรอกข้าวเม่า ชุมชนตรอกวังหลัง เป็นต้น (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

หน่วยงานตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่อยู่ในพื้นที่ของเขตบางกอกน้อย มีทั้งสิ้น 2 สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลบางขุนนนท์ สถานีตำรวจนครบาลบางกอกน้อย (สำนักงานเขตบางกอกน้อย, ออนไลน์)

สถิติคดีอาชญากรรมในเขตบางกอกน้อยในปี พ.ศ. 2551 มีดังนี้

สถานีตำรวจ	จำนวนการรับแจ้งความ
สน. บางขุนนนท์	574
สน. บางกอกน้อย	1,269
รวม	1,843

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ www.royalthaipolice.go.th

การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดจากการนำแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) การควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) มาผสมผสานกันจนเกิดเป็นแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมที่เปิดโอกาสให้สถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่นๆ ที่มีใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและอาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสถาบันชุมชน ซึ่งในส่วนของผลการวิจัยจะนำเสนอผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยจะจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากประชาชน พระสงฆ์ ครู อาจารย์ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังต่อไปนี้เป็นอย่างดี

- กลุ่มครอบครัว

เขตพระนคร

1. ประชาชนในชุมชนเฟื่องทอง – ตรอกกวิสูตร
2. ประชาชนในชุมชนวัดสามพระยา
3. ประชาชนในชุมชนวัดบวรรังสี
4. ประชาชนในชุมชนวัดนรนาถ
5. ประชาชนในชุมชนวัดใหม่อมตรส
6. ประชาชนในชุมชนวัดสังเวชวิทยาราม

เขตบางกอกน้อย

1. ประชาชนในชุมชนวัดอัมพวา
2. ประชาชนในชุมชนชุมชนจรัญ 41
3. ประชาชนในชุมชนชุมชนพรพิพัฒน์
4. ประชาชนในชุมชนวัดสุวรรณาราม
5. ประชาชนในชุมชนวัดรวกสุทธาราม
6. ประชาชนในชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास
7. ประชาชนในชุมชนชุมชนวัดมะลิ 1

- กลุ่มศาสนา

เขตพระนคร

1. พระสงฆ์จากวัดมกุฏกษัตริยาราม
2. พระสงฆ์จากวัดใหม่อมตรส
3. พระสงฆ์จากวัดอินทวิหาร
4. พระสงฆ์จากวัดปรีณายก
5. พระสงฆ์จากวัดสามพระยา
6. พระสงฆ์จากวัดชนะสงคราม

เขตบางกอกน้อย

1. พระสงฆ์จากวัดระฆังโฆสิตาราม
2. พระสงฆ์จากวัดอมรินทราราม
3. พระสงฆ์จากวัดเพลงวิปัสสนา
4. พระสงฆ์จากวัดรวกสุทธาราม
5. พระสงฆ์จากวัดเจ้าอาาม
6. พระสงฆ์จากวัดภาวนาภิรตาราม
7. พระสงฆ์จากวัดศรีสุทธาราม
8. พระสงฆ์จากวัดชีโนรสาราม
9. พระสงฆ์จากวัดยางสุทธาราม
10. พระสงฆ์จากวัดอัมพวา

- กลุ่มสถาบันการศึกษา

เขตพระนคร

1. อาจารย์จากโรงเรียนวัดราชบูรณะ
2. อาจารย์จากโรงเรียนวัดมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์

เขตบางกอกน้อย

1. อาจารย์จากโรงเรียนวัดสุวรรณาราม
2. อาจารย์จากโรงเรียนวัดยางสุทธาราม
3. อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
4. อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม

- กลุ่มผู้นำชุมชน

เขตพระนคร

1. ประธานชุมชนเขียนนิวาสน์ – ตรอกไก่แจ้
2. ประธานชุมชนวัดใหม่อมตรส
3. ประธานชุมชนแพร่งภูธร
4. ประธานชุมชนวัดสังเวชวิศยาราม
5. ประธานชุมชนวัดนรนาถ
6. ประธานชุมชนหลังวัดราชนัดดา
7. ประธานชุมชนบวรรังสี
8. ประธานชุมชนบ้านพานถม
9. ประธานชุมชนเฟื่องทอง – ตรอกวิสูตร
10. ผู้แทนประธานชุมชนสามพระยา

เขตบางกอกน้อย

1. ประธานชุมชนวัดอัมพวา
2. ประธานชุมชนวัดสุวรรณาราม
3. ประธานชุมชนวัดรวกสุทธาราม
4. ประธานชุมชนบ้านช่างหล่อ
5. ประธานชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายีกาวาส
6. ประธานชุมชนพรพิพัฒน์
7. ประธานชุมชนวัดมะลิ 1
8. ประธานชุมชนสันติสุข
9. ประธานชุมชนจรัญ 31 รวมใจ
10. ผู้แทนประธานชุมชนข้าวเม่า

- กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

เขตพระนคร

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจชนะสงคราม

เขตบางกอกน้อย

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจบางกอกน้อย

โดยผลจากการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถแสดงผลการศึกษาของแต่ละเขตและกลุ่มในรูปตารางได้ดังนี้

ประเด็น/เขตการปกครอง	เขตพระนคร	เขตบางกอกน้อย
1. สภาพปัญหาอาชญากรรม		
- กลุ่มครอบครัว	การลักทรัพย์และ ยาเสพติด	ยาเสพติด
- กลุ่มศาสนา	การลักทรัพย์	ยาเสพติด
- กลุ่มสถาบันการศึกษา	ยาเสพติดและ การลักทรัพย์	ยาเสพติดและ การลักทรัพย์
- กลุ่มผู้นำชุมชน	การลักทรัพย์	ยาเสพติด
- กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ในภาพรวม และทุกประเภทคดี	ในภาพรวม และทุกประเภทคดี
2. วิธีการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม		
- กลุ่มครอบครัว	มี	มี
- กลุ่มศาสนา	มี	มี
- กลุ่มสถาบันการศึกษา	มี	มี
- กลุ่มผู้นำชุมชน	มี	มี
- กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	มี	มี
3. การร่วมมือกับกลุ่มอื่น ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม		
- กลุ่มครอบครัว	น้อย	น้อย
- กลุ่มศาสนา	น้อย	น้อย
- กลุ่มสถาบันการศึกษา	น้อย	น้อย
- กลุ่มผู้นำชุมชน	น้อย	น้อย
- กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	มากน้อยขึ้นอยู่กับกลุ่ม	มากน้อยขึ้นอยู่กับกลุ่ม

4.2 สภาพปัญหาอาชญากรรม

4.2.1 กลุ่มครอบครัว

กลุ่มครอบครัวเห็นว่าสภาพปัญหาอาชญากรรมที่สำคัญของชุมชน คือปัญหายาเสพติดกับการลักทรัพย์ ซึ่งปัญหายาเสพติดส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นกับเด็กเยาวชนอายุไม่เกิน 20 ปี เด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดหากจะหารายได้โดยการจำหน่ายยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มคนงานก่อสร้างซึ่งมีคณงานต่างด้าวและคนนอกพื้นที่เข้ามาทำงานอยู่ด้วย โดยในกลุ่มผู้กระทำผิดก็จะกระทำผิดซ้ำอยู่เสมอ สำหรับปัญหาการลักทรัพย์มักจะเกิดขึ้น ภายในที่พักของชาวต่างชาติ ซึ่งผู้กระทำผิดมักเป็นคนที่แฝงเข้าไปในพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้มีอิทธิพลที่มาอาศัยอยู่ในชุมชนก็ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา ยาเสพติดที่ตัวการหรือผู้ค้ารายใหญ่คือผู้มีอิทธิพล ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นก็มักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่าที่ควร

4.2.2 กลุ่มศาสนา

กลุ่มศาสนาเห็นว่าปัจจุบันอาชญากรรมมีการพัฒนาไปในหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งปัญหาที่สำคัญส่วนมากเกิดขึ้นจากการที่คนขาดศีลธรรม และอาชญากรรมที่พบมากที่สุดคือการวิ่งราวชิงทรัพย์และยาเสพติด โดยกลุ่มที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวก็จะเป็นกลุ่มวัยรุ่น คนยากจน คนเร่ร่อน เพราะกลุ่มคนเหล่านี้มักจะเป็นกลุ่มที่ไม่มีรายได้ ไม่มีงานอาชีพทำอย่างเป็นหลักแหล่ง กลุ่มเหล่านี้โดยส่วนมากแล้วจะติดสิ่งเสพติด ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด หรือ การพนัน แต่เพื่อให้ได้มาซึ่งสารเสพติดหรือนำทุนไปเพื่อเล่นการพนัน ในเมื่อตัวเองไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีทุนทรัพย์ ทางเดียวที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการก็คือการลักขโมย โดยกลุ่มที่จะตกเป็นเหยื่อคนเหล่านี้ก็คือคนในชุมชนนั่นเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นวงจรรู้จักจบสิ้น ความยากจนจึงไปเล่นการพนัน ก็ก่อเป็นปัญหาเรื่องการพนัน เมื่อพนันไม่ได้ตามที่หวังเกิดปัญหากระทบจิตใจ ไม่มีทางระบาย ก็หันไปใช้ยาเสพติด และเพราะไม่มีเงินไปซื้อยาเสพติด จึงต้องก่ออาชญากรรม ที่ต้องก่ออาชญากรรมก็เพราะว่ายากจน เป็นปัญหาที่วนไปวนมาหาทางออกไม่เจอ และต้องยอมรับว่า บางปัญหามันเป็นปัญหาระดับมหภาค คนเพียงบางกลุ่มไม่สามารถแก้ไขได้

4.2.3 กลุ่มสถาบันการศึกษา

กลุ่มสถาบันการศึกษาเห็นว่าปัญหาที่พบโดยส่วนมากจะเป็นปัญหา ยาเสพติดแต่ในปัจจุบันปัญหา ยาเสพติดพบน้อยลงมาก เนื่องมาจากการปราบปรามอย่างเต็มที่โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนปัญหาในเรื่องการลักทรัพย์ก็พบบ้างแต่ก็เป็นจำนวนน้อย อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่ที่เป็นชุมชนแออัดปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยและมีระดับความรุนแรงอยู่ในระดับสูง โดยปัญหา ยาเสพติดเป็นจะโยงไปสู่อาชญากรรมอื่นๆ ในชุมชน เช่นการลักขโมยเพื่อนำ

เงินที่ได้ไปซื้อยาเสพติดมาเสพ โดยสภาพของโรงเรียนบางอยู่ติดกับชุมชนแออัด ก็จะมีการส่งยาเสพติดเข้ามาในเขตโรงเรียนโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย

4.2.4 กลุ่มผู้นำชุมชน

กลุ่มผู้นำชุมชนเห็นว่าปัญหาที่พบโดยส่วนมากจะเป็นปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นในชุมชน ซึ่งปัจจุบันก็มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่ปัญหายาเสพติดก็มีได้ลดลง เนื่องจากมีปัญหาผู้มีอิทธิพลร่วมด้วย หากผู้นำชุมชนคนใดคิดที่จะก่อตั้งหรือเป็นผู้นำในการต่อต้านปัญหายาเสพติดก็จะมีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามมา ทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความกลัว นอกจากนี้ยังมีปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากคนต่างด้าว โดยคนต่างด้าวเหล่านี้ได้สร้างปัญหาให้กับชุมชน เช่น การลักเล็กขโมยน้อย

4.2.5 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ

กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่าในเขตชุมชนที่อยู่ในการควบคุมดูแล มีการเกิดอาชญากรรมประเภทคดีอุกฉกรรจ์ คดีอาชญากรรมเกี่ยวกับเพศ อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย โดยแนวโน้มของความรุนแรงของปัญหาในคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำลง อีกทั้ง ในส่วนของคดีอุกฉกรรจ์ก็มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น กล่าวคือ มีจมน้ำหรืออาชญากรรมจะใช้อาวุธที่รุนแรงมากขึ้นในการกระทำความผิด กลุ่มที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมส่วนใหญ่แล้วจะมาจาก กลุ่มครอบครัว เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนประสบปัญหาติดสารเสพติดและมาก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อนำเงินที่ได้มาไปซื้อยาเสพติด ในส่วนของคดีที่น่าสนใจ คดีหลักๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ก็คือ การโจรกรรมรถ และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ คดีเกี่ยวกับการค้าประเวณี ซึ่งปัญหาการค้าประเวณีเป็นปัญหาที่ตามแก้ไขได้ยาก นั้นเพราะบтолงโทษค่อนข้างน้อย มีการจับกุมตัวแล้วนำตัวมาเสียค่าปรับ แต่สุดท้ายกลุ่มคนเหล่านี้ก็กลับมาประกอบอาชีพเดิมๆ ไม่สามารถกวาดล้างให้หมดได้ ส่วนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่ในเขตอำนาจสามารถจับกุมและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น คือ ยาเสพติดประเภท เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ส่วนกัญชา พบเจอบ้างแต่ค่อนข้างน้อย

และจากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤษภาคม 2552 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สถิติคดีเขตพระนคร

ประเภทความผิด	สถิติคดีเขตพระนคร	
	รับแจ้ง	จับ / คดี
1. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	407	79
2. คดียาเสพติด	702	702
3. คดีค้าประเวณี	1,122	1,122
4. คดีอื่น ๆ รวมกันทั้งหมด	280	232

สถิติคดีเขตบางกอกน้อย

ประเภทความผิด	สถิติคดีเขตบางกอกน้อย	
	รับแจ้ง	จับ / คดี
1. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	242	54
2. คดียาเสพติด	379	379
3. คดีค้าประเวณี	0	0
4. คดีอื่น ๆ รวมกันทั้งหมด	108	82

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ www.royalthaipolice.go.th

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์

โดยในส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอย่างชัดเจนว่าเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target) ของการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงเสี่ยงต่อการถูกก่ออาชญากรรมในลักษณะนี้ อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าเด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องติดยาเสพติด เพราะส่วนใหญ่แล้วก่อนที่เด็กและเยาวชนจะเข้าหายาเสพติดจะต้องมีแนวโน้มหรือแรงจูงใจ (Likely and Motivated Offenders) บางอย่างเป็นตัวผลักดันให้เกิด ซึ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจนและพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก ๆ ในครอบครัว ก็เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง

“ปกติแล้วทุกบ้านก็จะมีกรอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ แต่เนื่องจากพ่อแม่บางคนต้องไปทำงานทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูกหลาน ตลอดจนค่านิยมทางเด็กวัยรุ่น ทำให้เด็กดิ้นรนเพื่อสนองต่อความต้องการของตนเองโดยวิธีที่ผิด” (ข้อมูลจากการประชุมย่อยกลุ่มครอบครัว)

สำหรับปัญหาการลักทรัพย์ จากข้อมูลจากการประชุมกลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงยังคงมีการระบาดของยาเสพติด ประกอบกับในบางพื้นที่มีการก่อสร้าง

ขนาดใหญ่ ทำให้มีการหลงใหลของคนงานต่างตัว คนงานก่อสร้าง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการลักทรัพย์ในพื้นที่

“กลุ่มที่ก่อให้เกิดปัญหาก็จะเป็นคนยากจน คนเร่ร่อน กลุ่มวัยรุ่น เพราะกลุ่มคนเหล่านี้มักจะไม่มียานพาหนะทำอย่างเป็นหลักแหล่ง เป็นกลุ่มที่ไม่มีรายได้อะไร กลุ่มเหล่านี้โดยส่วนมากแล้วจะติดสิ่งเสพติด ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด หรือ การพนัน แต่เพื่อให้ได้มาซึ่งสารเสพติด หรือ นำทุนไปเพื่อเล่นการพนัน ในเมื่อตัวเองไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีทุนทรัพย์ ทางเดียวที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการก็คือการลักขโมย” (ข้อมูลจากการประชุมย่อยกลุ่มพระสงฆ์)

“คนงานก่อสร้างที่มาสร้างตึกให้แก่โรงพยาบาล เป็นคนต่างตัว โดยคนต่างตัวเหล่านี้ได้สร้างปัญหาให้กับชุมชน โดยมีการลักเล็กขโมยน้อยซึ่งควบคุมได้ยาก เนื่องจากไม่สามารถจับตัวคนร้ายได้ เพราะเมื่อกระทำความผิดแล้วก็จะหนีเข้าค่าย ทำให้ตามจับได้ลำบาก” (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน)

ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎี (Routine Activity Theory) ที่กล่าวว่าคนติดยาเสพติด คนที่มีฐานะยากจน เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านั้นต้องการหาเงินไปซื้อยาเสพติดหรือไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ดังนั้น พื้นที่ใดที่มีผู้ติดยาเสพติดหรือคนงานต่างตัวอาศัยอยู่ ก็จะเสี่ยงต่อการถูกก่ออาชญากรรมในลักษณะนี้

นอกจากนี้ ในส่วนของคดีการค้าประเวณี ซึ่งตามสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่าในเขตพระนครมีจำนวนสูงมาก แต่ประชาชนส่วนใหญ่กลับให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดกับปัญหาการลักทรัพย์ เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ

ประการแรก การเกิดอาชญากรรมในชุมชนบางส่วนมิได้ไม่ได้แจ้งความกับตำรวจ (Dark Figures of Crime Report to the Police) อันเนื่องมาจาก การขาดความไว้วางใจกันระหว่างชุมชนกับตำรวจ (Lack of Trust between community and police) ซึ่งทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมอย่างเป็นทางการ (Official Report) ที่รวบรวมข้อมูลมาจากการรับแจ้งความของตำรวจหรือที่เรียกกันว่า Uniform Crime Report (UCR) ไม่ได้นำเสนอตัวเลขที่แท้จริงของการเกิดอาชญากรรม อันนำไปสู่การแก้ไขและตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของคนในชุมชนที่ผิดไปจากความเป็นจริง

ประการที่สอง ปัญหาการค้าประเวณีมักจะเกิดในสถานที่สาธารณะที่ไม่ใช่ในชุมชน เช่น สนามหลวง คลองหลอด เป็นต้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะโดยปกติบุคคลจะพิจารณาถึงปัญหาที่ตนเองประสบและรับรู้อยู่ในชุมชนของตนเอง

4.3 วิธีการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม

4.3.1 กลุ่มครอบครัว

โดยปกติทุกครอบครัวก็จะมีการดูแลควบคุมบุตรหลานของแต่ละครอบครัวเช่น สอนบุตรหลานให้เรียนรู้ถึงศีลธรรม ลักษณะในการคบเพื่อน การให้ความอบอุ่นกับบุตรหลานในกรณีที่บุตรหลานเกิดปัญหาทุกข์ใจ และหากเป็นปัญหาเกี่ยวกับการติดยาเสพติดของเยาวชนในชุมชนก็จะใช้วิธีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ อีกทั้ง ยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐโดยการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมในการเรียนรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งทางสำนักงานเขตได้จัดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยการประชุมดังกล่าวจะมีขึ้นเป็นกรณีๆ ไป แต่เนื่องจากพ่อแม่บางคนต้องไปทำงาน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูกหลาน ตลอดจนค่านิยมทางเด็กวัยรุ่น ทำให้เด็กดิ้นรนเพื่อสนองต่อความต้องการของตนเองโดยวิธีที่ผิด นอกจากนี้ ปัญหาอาชญากรรมบางครั้งที่พบเจอแล้วแจ้งให้ทางตำรวจเข้ามาช่วยดูแล แต่กลายเป็นว่าต้องตกเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจจะเกิดอันตรายตามมา จึงทำให้ไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้องกับถ้าไม่จำเป็น

4.3.2 กลุ่มศาสนา

หน้าที่หลักของพระสงฆ์ก็คือการเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอน เป็นตัวแทนบอกกล่าวให้คนได้รับรู้ถึงพระธรรมคุณ เป็นเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ สั่งสอน อบรมศีลธรรมจรรยา เช่น การอบรมศีลธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชน แต่คงไม่มีอำนาจหรือบทบาทใดๆ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสั่งสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมอันดีงามให้แก่สมาชิกในครอบครัวและชุมชนเท่านั้น ส่วนจะทำได้หรือไม่นั้นก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันอื่นๆ ด้วย และสถาบันที่สำคัญมากที่สุดคงหนีไม่พ้นครอบครัว เพราะสมาชิกจะใกล้ชิดกับครอบครัวมากที่สุด เพราะในความเป็นจริงแล้วบางกิจกรรม เช่น การให้พระเข้าไปสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน วัดอุปประสงค์ของเด็กบางครั้งก็คือการสอบ ไม่ได้ใส่ใจที่จะนำคำสอนนั้นไปปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งวัดในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับชุมชนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะมาวัดกันก็ต่อเมื่อในโอกาสงานบุญ งานเทศกาลประจำปี วันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น และคนที่เข้าวัดส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม กลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมจะเข้าวัดฟังพระเทศน์น้อยมาก ดังนั้นบทบาทของพระที่จะเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก นอกจากนี้ พระบางรูปไม่เข้าใจถึงกฎหมายและวิธีการป้องกันอาชญากรรม ทำให้ไม่สามารถเทศน์หรือสั่งสอนในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้

4.3.3 กลุ่มสถาบันการศึกษา

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการ คือ การประสานกับชุมชน จัดประชุมเพื่อหาแนวทางในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยการเพิ่มกิจกรรมเข้าไปในชุมชน เช่นการเพิ่มลานกีฬา การให้ศิษย์เก่าที่เคยกระทำความผิดกลับมาให้ความรู้ ข้อคิดข้อเตือนใจให้แก่รุ่นน้อง เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ให้ฟัง เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับเด็กนักเรียนที่อยู่ภายในชุมชน โครงการคุณครูตำรวจโดยหลักการคือเอาตำรวจมาเป็นครู เอามาฝึกการป้องกันตัวให้แก่เด็กนักเรียน การกระทำแบบนี้จะทำให้เด็กไม่กลัวตำรวจ เมื่อเด็กพบเห็นพฤติกรรมอาชญากรรมเด็กก็จะสามารถกล้าที่จะเข้าแจ้งความกับตำรวจ แต่โรงเรียนก็ไม่สามารถทำกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ได้เต็มที่ เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุนและผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือ อีกทั้ง บางครั้งชุมชนกับโรงเรียนก็มีความขัดแย้งกันอันเนื่องมาจากเรื่องผลประโยชน์ไม่ตรงกัน เช่น ค่าตอบแทนในการให้ใช้สถานที่ เป็นเหตุให้เกิดความบาดหมางกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียน นอกจากนี้ ในเรื่องการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับเด็กนักเรียน พบว่าเด็กบางกลุ่มที่มีปัญหาทางครอบครัวจะมีความคิดจะแตกต่างจากเด็กทั่วไป ทำให้ยากแก่การปรับแนวความคิดหรือทัศนคติ

4.3.4 กลุ่มชุมชน

ในชุมชนที่คณะกรรมการชุมชนมีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น อีกทั้งผู้นำชุมชนมีความคิดก้าวไกลกรณีปัญหาการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ผู้นำชุมชนจะเป็นคนเข้าหาตัวกลุ่มเด็กและเยาวชนเอง โดยเข้าไปพูดคุยทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็กในการหาแนวทางในการลดหรือเลิกยาเสพติด โดยให้ค่อยๆ ลดปริมาณในการเสพยา นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนมีการจัดหาอาชีพให้แก่ผู้ติดยาเสพติดที่เคยได้รับโทษ ทำให้ไม่คิดที่จะหันกลับไปติดยาเสพติดอีกครั้ง วิธีการนี้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี สำหรับมาตรการอื่นๆ ในการป้องกันอาชญากรรม เช่น ตำรวจชุมชน การตั้งเวรยามโดยคนในชุมชนเอง การให้มอเตอร์ไซด์รับจ้างคอยเฝ้าระวังให้กับชุมชน และเมื่อพบว่ามีเรื่องผิดปกติก็โทรแจ้งตำรวจ การเสริมกิจกรรมด้านกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในชุมชน แต่ชุมชนมักจะขาดเงินทุนในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะมีแต่เฉพาะคนสูงอายุที่ให้ความร่วมมือ ในขณะที่เด็กและเยาวชนมักจะไม่ค่อยความสำคัญหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

4.3.5 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการแบ่งการทำงานออกเป็นลักษณะย่อยดังนี้

- มีการจัดสายตรวจ
- มีการตั้งจุดตรวจตามเส้นทางเสี่ยง
- มีการสืบสวนเชิงรุก และการเดินตรวจตราในชุมชน

- มีการดำเนินการ refer case ในกรณีที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาต่อไปที่โรงพยาบาล หรือบางรายเป็นการส่งต่อเพราะเป็นไปตามคำสั่งศาล
- มีการตรวจเยี่ยมชุมชน (โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์)
- มีการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันอาชญากรรม (CPTED)
- มีการประสานงานกับชุมชน
- มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และแนะนำแก่ชุมชน

ในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวข้างต้น จะดำเนินการในพื้นที่ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม หรือในพื้นที่ล่อแหลมต่างๆในชุมชน ซึ่งการทำงานร่วมกับชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการใด ๆ ก็ตามประสบความสำเร็จ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นทำงานฝ่ายเดียวคงไม่มีทางประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน มาตรการที่จะป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุดก็คือการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ด้วยตัวของชุมชนเอง หน้าที่ของตำรวจก็จะอยู่ในด้านของการให้ความรู้และให้การสนับสนุนในส่วนที่ชุมชนต้องการหรือไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าแต่ละกลุ่มในชุมชนมีวิธีการเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น การควบคุมดูแลบุตรหลานของกลุ่มครอบครัว การอบรมศีลธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชนของกลุ่มศาสนา คนเข้าหาตัวกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดโดยผู้นำชุมชน การออกตรวจในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยของกลุ่มตำรวจ อย่างไรก็ตามพบว่า วิธีการต่างๆ เหล่านั้น บางครั้งไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ทำให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร กล่าวคือ ในชุมชนยังไม่สามารถดองค์ประกอบทั้ง 3 ของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างเต็มที่

- เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target) เช่น การปล่อยให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว บุคคลขาดความรู้และวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่เหมาะสม

- ความอ่อนแอของผู้ดูแล (Absence of a Capable Guardian) เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีการดูแลเป็นพิเศษต่อเมื่อเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยหรือเคยเกิดเหตุการณ์ต่างๆมาแล้ว การจัดเวรยามหรือการเฝ้าระวังในชุมชนก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอเพราะขาดเงินทุน โรงเรียนไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

- บุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) การปล่อยให้เด็กและเยาวชนในชุมชนติดยาเสพติด พระสงฆ์ไม่มีโอกาสเข้าไปกล่อมเกลาจิตใจให้แก่กลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำความผิด เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านั้นไม่ค่อยได้เข้าวัด การปล่อยให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว

4.4 การมีส่วนร่วมของกลุ่มอื่น ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม

4.4.1 กลุ่มครอบครัว

- การร่วมมือกับกลุ่มศาสนา

การร่วมมือกับวัดในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมมีน้อย โดยส่วนใหญ่กิจกรรมที่ร่วมกับวัดจะเป็นกิจกรรมทางศาสนา หรือวันสำคัญต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

- การร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

การร่วมมือกับโรงเรียนจะเป็นเรื่องของลูกหรือบุตรหลานที่เข้าเรียนในโรงเรียนได้นำกิจกรรมต่างมาสู่ครอบครัวเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการรณรงค์เป็นต้น เป็นกรรมการเครือข่ายของโรงเรียน (ลูกเรียนในโรงเรียน) หน้าที่โดยทั่วไป เป็นการดูความเรียบร้อย คอยสอดส่องดูแล และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการตั้งคณะกรรมการเครือข่ายเพื่อดูแลในเรื่องต่าง ๆ

- การร่วมมือกับผู้นำชุมชน

การร่วมมือกับผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นลักษณะการแจ้งข่าวอาชญากรรมให้ทราบ แต่ปัญหาอาชญากรรมก็ไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก

- การร่วมมือกับตำรวจ

การร่วมมือกับตำรวจส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่มีเหตุร้ายครอบครัวก็จะแจ้งไปที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอีกส่วนก็คือการที่ตำรวจเข้ามาจัดกิจกรรมในชุมชน เช่นตำรวจบ้าน และตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แต่ในปัจจุบันกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ค่อยมีแล้ว

4.4.2 กลุ่มศาสนา

- การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัว

การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัวโดยส่วนมากเป็นกิจกรรมทางศาสนา การอบรมการสวดมนต์ทุกวันศุกร์

- การร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

ความร่วมมือกับโรงเรียนจะมีกิจกรรมคือการบวชภาคฤดูร้อน การเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พระเป็นผู้ให้ความรู้และเทศนาสั่งสอน และกิจกรรมที่วัดจัดโดยส่วนใหญ่ก็จะมีพิธีเชิญโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

- การร่วมมือกับตำรวจ

กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจกับวัดนั้นไม่มีกิจกรรมร่วมกันเท่าใดนัก ส่วนมากก็จะเป็นการรับประทานอาหารร่วมกับทางวัด ใต้ถุนศาลาทุกซุขดิบกันบ้าง หรือกรณีที่มีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในวัด เช่น ทางวัดถูกขโมยของหรือเกิดเหตุขึ้นกับตัวพระโดยตรงก็จะแจ้งไปที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

- การร่วมมือกับผู้ชุมชน

การเข้าร่วมของกลุ่มผู้นำชุมชนก็จะคล้ายกับกลุ่มครอบครัวคือเน้นกิจกรรมทางศาสนา เพราะว่าสองกลุ่มนี้จะมีความสัมพันธ์กัน แต่สิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขอใช้สถานที่จัดงานหรือกิจกรรมต่างๆ

กล่าวโดยสรุปการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในปัจจุบันมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากว่าพระจะถูกมองว่าไม่มีบทบาทสำคัญทางโลก การเข้าร่วมของกลุ่มต่างๆจึงมีเพียงแต่เข้ามาอาศัยพระธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และหากถามเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมคงมีส่วนร่วมน้อยมาก ทำได้แค่การป้องกันตนเองให้ห่างจากอาชญากรรมต่างๆ ถึงแม้จะเป็นพระ แต่ว่ามีจิตสำนึกเองก็สามารถกระทำกับพระได้เช่นกัน อย่างที่กล่าวไปว่าพระเองก็คือมนุษย์เท่านั้น จึงมีความเสี่ยงต่อการถูกกระทำอาชญากรรมไม่ต่างจากคนทั่วไปเช่นกัน

4.4.3 กลุ่มสถาบันการศึกษา

- การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัว

ความร่วมมือกับกลุ่มครอบครัวมีน้อยมาก อันเนื่องมาจากกลุ่มครอบครัวมักจะไม่มีความว่างเพราะต้องไปทำงาน

- การร่วมมือกับกลุ่มศาสนา

กลุ่มศาสนาเป็นกลุ่มที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีที่สุดกว่าทุกกลุ่ม เนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่ติดกับวัดและมักจะมีกิจกรรมทำร่วมกันอยู่เสมอ- การร่วมมือกับกลุ่มผู้นำชุมชน

- การร่วมมือกับกลุ่มผู้นำชุมชน

กลุ่มผู้นำชุมชนมีการให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี แต่จะติดปัญหาในเรื่องของอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในบางกรณี

- การร่วมมือกับตำรวจ

กลุ่มตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจในพื้นที่เป็นกลุ่มที่แทบจะไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเลย เพราะมีเรื่องของอิทธิพลและผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเป็นส่วนใหญ่

4.4.4 กลุ่มผู้นำชุมชน

- การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัว

การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัวส่วนใหญ่แล้วทุกชุมชนจะมีการตั้งคณะกรรมการชุมชน โดยมีการแต่งตั้งกลุ่มครอบครัวเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

- การร่วมมือกับกลุ่มศาสนา

ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนบางชุมชนไม่สามารถเข้ากันได้ แต่ละชุมชนจะมีความแตกต่างกันออกไป บางชุมชนคนในพื้นที่จะไม่ค่อยเข้าวัดหรือไม่ศรัทธาในตัวเจ้าอาวาสเนื่องจากมาจากชุมชนใกล้เคียงอาจได้รับรู้พฤติกรรมบางพฤติกรรมของเจ้าอาวาสทำให้ไม่พอใจ และ

ไม่ศรัทธาทำให้ไม่สามารถเข้ากันได้ของชุมชนกับวัด ชุมชนบางชุมชนมีความขัดแย้งกันเนื่องจากความศรัทธาในวัดของชุมชนตัวเอง

- การร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

การร่วมมือกับสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะขอใช้สถานที่ เช่น ชุมชนใดที่อยู่ใกล้โรงเรียนก็จะมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน อย่างไรก็ตาม คนในชุมชนอยากให้โรงเรียนเข้ามาสนับสนุนโดยเน้นด้านวิชาการเป็นหลัก

- การร่วมมือกับตำรวจ

การร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับตำรวจมีการตั้งตำรวจชุมชน แต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว ในบางกรณีตำรวจชั้นผู้น้อยที่มีความสนิทกับชุมชนแต่ก็ไม่สามารถผลักดันให้เกิดการแก้ปัญหาได้ เนื่องจากต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ในความเห็นของชุมชนอยากให้ตำรวจที่มีอำนาจในการสั่งการเป็นผู้เข้ามารับรู้ปัญหาของชุมชนโดยตรง แต่ในปัจจุบันไม่มีการเข้าหาชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นตำรวจชั้นผู้น้อย ชุมชนอยากให้มียุทธศาสตร์ที่จะได้ปรึกษาและพูดคุยได้ทุกปัญหา ทำให้ชุมชนกล้าที่จะเข้าหาตำรวจได้มากกว่าปัจจุบัน

4.4.5 กลุ่มตำรวจ

- การร่วมมือกับกลุ่มครอบครัว

การเข้าร่วมของกลุ่มครอบครัว จะเป็นในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวถูกจับกุม และมีการจัดโครงการโดยสนับสนุนให้กลุ่มครอบครัวมาเข้าร่วม เช่น โครงการ “วัยใส” เป็นโครงการที่ห้ามวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี

- การร่วมมือกลุ่มผู้นำชุมชน

ความร่วมมือกับกลุ่มผู้นำชุมชนจะมีอยู่เป็นประจำ เช่น มีการเข้าร่วมกับกลุ่มชุมชนตรวจเยี่ยมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การทำกลุ่ม กตร. เดือนละ 1 ครั้ง

- การร่วมมือกับสถาบันการศึกษา

ตำรวจจะประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้และคำแนะนำทั่วไปแก่นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ให้รับทราบวิธีการป้องกันตนเอง มีการทำแผนพับเพื่อการประชาสัมพันธ์

- การร่วมมือกับกลุ่มศาสนา

การเข้าร่วมประสานงานกับตำรวจจะคล้ายคลึงกับกลุ่มครอบครัว นั่นคือ จะเข้าพบตำรวจก็ต่อเมื่อมีกรณีเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การกระทำผิดของพระสงฆ์ หรือ มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นภายในวัด

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ครอบครัวจะไปหาตำรวจก็เฉพาะเมื่อเหตุเกิดขึ้นกับตน วัดก็เช่นกันจะไปหาตำรวจก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในวัดหรือกับพระ สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ไม่สามารถเพิ่มขีด

ความสามารถของผู้ดูแล (Capable Guardian) กล่าวคือ ผู้ดูแลตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) มิได้หมายถึงแต่เพียงตำรวจเท่านั้น เจ้าของบ้าน เพื่อนบ้าน กลุ่มต่างๆ หรือแม้แต่ระบบรักษาความปลอดภัย ก็ถือเป็นผู้ดูแลได้ ดังนั้น หากทุกคนในชุมชนช่วยกันดูแลภายในบ้านของตนเอง บ้านของเพื่อนบ้าน สถานที่ต่างๆ ในชุมชน ก็จะสามารถลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรมไปได้มาก นอกจากนี้ การร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอย่างเข้มแข็งยังสามารถลดแนวโน้มหรือแรงจูงใจของผู้กระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) ได้อีกด้วย เช่น ในเวลาที่พ่อแม่ไม่มีเวลาอยู่ดูแลเด็กๆ ในครอบครัว เพื่อนบ้าน ครู พระสงฆ์ หรือคนอื่นๆ ในชุมชน ก็สามารถช่วยกันดูแล

ดังนั้น ในภาพรวมจึงสรุปได้ว่าในชุมชนมีปัญหาอาชญากรรมที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข และแม้ว่าจะมีวิธีการในการป้องกันปัญหาอยู่บ้างแต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ อีกทั้ง การร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันอาชญากรรมก็มีอยู่น้อย จึงทำให้ไม่สามารถป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของแต่ละกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5 การอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 5 อภิปรายผลการศึกษา

ในบทนี้เป็นการอภิปรายผลการศึกษา โดยใช้กรอบการนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ เป็นกรอบในการนำเสนอ ดังนี้ เพื่อศึกษาแนวทางในการนำสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการ ป้องกันอาชญากรรมมาเป็นแนวร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเสนอจำแนกออกเป็น 3 ส่วนคือ

- 5.1 การสังเคราะห์ผลการศึกษา
- 5.2 กลไกในการเชื่อมโยงการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 5.3 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ

5.1 การสังเคราะห์ผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการวิจัยพบว่าประเด็นโดยรวมของทั้งเขตพระนครและบางกอกน้อย ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันบ้างในบางประเด็นแต่เป็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อยและไม่มีนัยสำคัญเพียงพอในการสร้างแนวทางการป้องกันอาชญากรรมให้แตกต่างกันระหว่างทั้งสองเขตนี้ โดยจะแยกเป็นประเด็นพร้อมทฤษฎีประกอบการอธิบายดังนี้

- 1) ด้านสภาพบริบททางสังคม
- 2) ด้านสภาพปัญหาอาชญากรรมในชุมชน
- 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม
- 4) ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม
- 5) ด้านความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์และความไว้วางใจต่อตำรวจ

1) ด้านสภาพบริบททางสังคม

จากการศึกษาพบว่าทั้งสองกลุ่มแม้ว่าในอดีตจะดูมีความแตกต่างกันทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เขตพระนครดูจะมีความเจริญเติบโตและมีความเป็นเมืองมากกว่าเขตบางกอกน้อย แต่ในปัจจุบันความแตกต่างทั้งระหว่างสองเขตดูจะไม่แตกต่างกันมากนักเนื่องจากเขตบางกอกน้อยเริ่มมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองมากขึ้นจนเกือบจะทัดเทียมกับเขตพระนครที่เป็นเขตชั้นในเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและการปกครอง นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของการศึกษา การค้า เศรษฐกิจ ฯลฯ ส่วนเขตบางกอกน้อย ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก เช่น ที่ดินมีราคาสูง มีการเปลี่ยนมือซื้อขายกันเพื่อสร้างบ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ และเป็นย่านการค้าที่สำคัญย่านหนึ่งของฝั่งธนบุรี ประกอบด้วยห้างสรรพสินค้าและ

ศูนย์การค้าหลายแห่ง เป็นต้น อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบจำนวนโรงเรียน วัด และชุมชนของทั้งสองเขตก็ค่อนข้างมีความใกล้เคียงกันคือ เขตพระนครมีโรงเรียนในเขตทั้งสิ้นประมาณ 20 แห่ง มีวัดจำนวน 23 แห่ง และมีชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 20 ชุมชน ในขณะที่เขตบางกอกน้อย มีโรงเรียนในเขตทั้งสิ้นประมาณ 21 แห่ง มีวัดทั้งสิ้น จำนวน 31 แห่ง และมีชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 43 ชุมชน

2) ด้านสภาพปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

เขตพระนครและเขตบางกอกน้อยมีลักษณะความเป็นเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆมีการหลั่งไหลของคนในการเข้ามาตั้งรกราก ประกอบกิจการ ทำมาหากินใน จนทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปสู่เป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ เช่น ปัญหาอาชญากรรมจากผลการศึกษาพบว่าทั้งสองเขตต่างก็ประสบปัญหาอาชญากรรมคล้ายคลึงกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นกลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน มองประเภทของปัญหาอาชญากรรมไปในทิศทางเดียวกันคือ ปัญหายาเสพติดและการลักทรัพย์เป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตำรวจ ที่มองปัญหาอาชญากรรมในภาพรวมโดยใช้สถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงอาจนำไปสู่การกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น ในเขตพระนคร มีสถิติคดีการค้าประเวณีสูง แต่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการลักทรัพย์เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากกว่าซึ่งสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ที่เกิดความแตกต่างกันในลักษณะนี้ คือ

ประการแรก อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน บางครั้งไม่ได้มีการแจ้งความกับตำรวจ (Dark Figures of Crime Report to the Police) อันเนื่องมาจาก การขาดความไว้วางใจกันระหว่างชุมชนกับตำรวจ (Lack of Trust between community and police) ประเด็นที่พบในงานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมอย่างเป็นทางการ (Official Report) ที่รวบรวมมาจากจำนวนการรับแจ้งความของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือที่เรียกกันว่า Uniform Crime Report (UCR) ยังไม่ใช้ตัวเลขที่แท้จริงของการเกิดอาชญากรรม เนื่องจากมีอาชญากรรมบางส่วนที่ไม่ได้รายงานไปยังตำรวจ ดังนั้น อาจก่อให้เกิดการแก้ไขและตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนผิดไปจากความเป็นจริง อีกทั้ง ทำให้ยิ่งก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันมากขึ้นระหว่างคนในชุมชนกับตำรวจ อันนำไปสู่การไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าถึงชุมชน การไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการช่วยป้องกัน เป็นเหตุเป็นตา ให้ข้อมูลเบาะแสที่เป็นประโยชน์แก่ตำรวจ

ประการสอง แหล่งข้อมูลอาชญากรรมสถิติที่แตกต่างกัน (UCR vs. National Crime Victimization Survey) ในขณะที่ตำรวจใช้ข้อมูลสถิติอาชญากรรมในภาพรวมของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของตน ซึ่งเป็นสถิติที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมอย่างเป็นทางการ (UCR) แต่ในขณะเดียวกัน ประชาชนในพื้นที่กลับมองต่างมุมกับตำรวจในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดในชุมชนของตน โดยประชาชนมักจะพิจารณาจากปัญหาที่ตนเองประสบและรับรู้อยู่ในชุมชนของตนเอง ซึ่งอาจจะไม่ได้เข้าแจ้งความกับตำรวจก็ได้ ในขณะที่ปัญหาการ

คำประเวณีมักเกิดในสถานที่ที่ไม่ใช่ในชุมชนหรือที่สาธารณะ เช่น สนามหลวง คลองหลอดเป็นต้น นั่นเป็นเพราะชุมชนมองปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนจริง ๆ แต่ตำรวจซึ่งอิงข้อมูลจากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจะมองในมุมกว้างโดยมิได้เจาะไปที่ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง และเป็นที่น่าสังเกตว่ามุมมองปัญหาของชุมชนจะสอดคล้องกับผลการวิจัยของโครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี 2549 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโครงการโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติ นักวิชาการ และอาจารย์มหาวิทยาลัยในสาขาอาชญาวิทยา และงานยุติธรรม และสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากภาคประชาชน (National Crime Victimization Survey) ในพื้นที่นำร่อง ทั้งที่มีการรายงาน (Uniform Crime Report) และไม่ได้รายงานต่อเจ้าหน้าที่ (Dark Figure of Crime) เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงจากภาคประชาชนซึ่งไม่ได้รายงานไปยังตำรวจ รวมถึงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เช่น ลักษณะทั่วไปของเหยื่ออาชญากรรม ความสัมพันธ์ของผู้กระทำผิดกับเหยื่อ สถานที่ เวลา พฤติการณ์ และอาวุธที่ใช้ในการก่ออาชญากรรม จะพบว่าผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการสำรวจสถิติการเกิดอาชญากรรมภาคประชาชนของที่พบว่า อาชญากรรมที่เกิดมากที่สุดคืออาชญากรรมต่อทรัพย์สินเป็นจำนวนถึง 93.1% เมื่อเทียบกับประเภทอาชญากรรมอื่น

ประเภทอาชญากรรมที่ประสบ ในรอบ 1 ปี	จำนวนเหยื่อ อาชญากรรม		จำนวนครั้งที่ประสบเหตุ	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รวม	1,531	100.00	1,986	100.00
อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน	1,425	93.1	1,830	92.1
อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย	64	4.2	94	4.7
อาชญากรรมทางเพศ	13	0.8	25	1.3
อาชญากรรมเกี่ยวกับการแอบอ้าง ใช้ข้อมูลส่วนตัวข้อมูลทางการเงิน หรือแอบอ้างเอกสาร	29	1.9	37	1.9

ที่มา: รายงานสถิติภาคประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (<http://www.thaicvs.org>)

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยกับโครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนในประเด็นของสาเหตุที่ประชาชนไม่รายงานการเกิดอาชญากรรมต่อตำรวจ จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มต่างก็ประสบปัญหาการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม แต่กลับไม่แจ้งความเนื่องจาก มองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเล็กน้อย ตำรวจคงไม่ให้ความสำคัญและคงไม่ช่วยอะไรได้ นอกจากนี้ ยังมองว่าถ้ารายงานการเกิดอาชญากรรมแก่

ตำรวจ หรือแจ้งความให้เบาะแส จะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตของตนเองและครอบครัว ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าประชาชนยังไม่ให้ความไว้วางใจกับตำรวจเท่าที่ควร

3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

เนื่องจากสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิตของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย คนเริ่มมีความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualism) มากขึ้น กลายเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่มีใครรู้จักใคร สังคมเอื้ออาทรในอดีตของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวในภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อยๆ แม้แต่ในครอบครัวเองเวลาที่อยู่ด้วยกันระหว่างสามี-ภรรยา พ่อแม่ลูกก็เริ่มน้อยลง การทำกิจกรรมด้วยกันก็น้อยลง แม้แต่ความสัมพันธ์กับศาสนา คนก็ไม่มีเวลาไปเข้าวัด ทำบุญ ฟังเทศน์ ถ้าไม่ใช่เทศกาลสำคัญทางศาสนา จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเขตพระนครหรือเขตบางกอกน้อยก็ประสบปัญหาคล้ายกัน คือความสัมพันธ์ในชุมชนค่อนข้างน้อย (Lack of Bond within Community) ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย

4) ด้านความรับรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

ในประเด็นนี้ผลการวิจัย พบว่าทั้งสองเขตต่างก็มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นโดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว และเป็นปัญหาที่ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบ ประเด็นนี้เองจะสอดคล้องและเห็นได้ชัดว่ากลุ่มโรงเรียนจะไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มและเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมน้อยที่สุดในจำนวนทั้งหมด 5 กลุ่ม (กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มตำรวจ) ของการจัดประชุมการสนทนากลุ่มของโครงการวิจัยนี้

5) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และทัศนคติต่อตำรวจ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองเขตค่อนข้างจะมีปฏิสัมพันธ์กับตำรวจค่อนข้างน้อยมาก และโดยส่วนใหญ่จะไปพบตำรวจต่อเมื่อจะไปแจ้งความเท่านั้น และผลการวิจัยข้อมูลที่ได้ก็แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติเข้าพื้นที่เข้าหาประชาชนในชุมชนอาจจะเข้าไม่ถึง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าไม่ค่อยได้พบเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาในพื้นที่ ส่วนกลุ่มผู้นำชุมชนที่โดยภาระหน้าที่ต้องติดต่อกับตำรวจมากที่สุดกลับมีมุมมองในแง่ค่อนข้างเป็นลบกับตำรวจ

โดยสรุปจากผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าบริบททางสังคม ประเภทของอาชญากรรมและประเด็นปัญหาของทั้งเขตพระนคร และเขตบางกอกน้อยค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมากอันนำมาสู่การนำเสนอแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมไปในแนวเดียวกันดังนี้

5.2 กลไกเชื่อมโยงการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สำหรับแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จากผลจากการศึกษาวิจัยนี้พบว่าสำหรับแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการนั้น ถ้าจะทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างกลไกผลักดันให้การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการก่อเกิดเป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการอย่างได้ผล ซึ่งแนวทางที่นำตำรวจเข้ามาเป็นตัวประสานและขับเคลื่อนให้การป้องกันอาชญากรรมเกิดขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันชุมชนและผู้นำชุมชน มีปัญหาดังต่อไปนี้ จนไม่สามารถขับเคลื่อนกลไกการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการด้วยตนเอง

1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างในชุมชนที่อ่อนแอ (Weaken Bonds and Informal Social Control in the Community)

ในการที่จะทำให้การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการเกิดขึ้นได้นั้น ประเด็นสำคัญในชุมชนนั้นต้องมีความผูกพันกันระหว่างคนในชุมชน แต่จากผลการศึกษาพบว่าแต่ละกลุ่มค่อนข้างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันค่อนข้างน้อย ซึ่งส่งผลให้การควบคุมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) เกิดขึ้นค่อนข้างยาก เนื่องจากสภาพการต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้จักกันในชุมชน ความรักและผูกพันในฐานะสมาชิกในสังคมค่อนข้างน้อย ทำให้ขาดจิตสำนึกร่วมในการช่วยแก้ปัญหาในชุมชน (Lack of Sense of Community) ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพันธะความผูกพันทางสังคม (Travis Hirschi, 1969) ที่ว่าในชุมชนที่คนในชุมชนไม่มีความผูกพันกัน แนวโน้มของการเกิดอาชญากรรม ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องจากทุกคนมองว่าไม่ใช่ปัญหาของตน (No one cares) อีกทั้งความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มก็มีน้อยหรือถูกทำลายไป

ตามทฤษฎีพันธะความผูกพันทางสังคมได้แสดงให้เห็นว่า ปัจเจกชนทุกคนมีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมด้วยกันทั้งสิ้น แต่สาเหตุหรือตัวที่ควบคุมไว้คือ พันธะทั้ง 4 ประการ คือ ความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) การเข้าร่วม (Involvement) ความเชื่อ (Belief) และจากการวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มต่างๆ ในชุมชนขาดปัจจัยทั้ง 4 ประการ ดังนี้

- ความผูกพัน

ความผูกพันในครอบครัว (Weaken Bond to Family)

จะพบว่าในครอบครัวเอง ความใกล้ชิดความผูกพันกันระหว่างครอบครัวน้อยลงเนื่องจากสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ทุกคนต้องทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ทั้งสามภรรยาต่างก็ต้องออกนอกบ้านเพื่อไปทำงาน เวลาที่จะได้อยู่กับลูกมีน้อยลง หน้าที่ที่จะต้องให้ความรัก ความอบอุ่น อบรมสั่งสอน มีน้อยลงส่งผลให้ความผูกพันกันในครอบครัวก็มีน้อยลงไปด้วย เมื่อพ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือนลูกก็ไม่นิ่ง และเมื่อมีโอกาสกระทำผิดก็ไม่ได้ใส่ใจว่าพ่อแม่จะรู้สึกอย่างไรจะเดือดร้อนแค่ไหน แสดงให้เห็นว่าการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการอ่อนแออย่างเห็นได้ชัด

ความผูกพันต่อสถานศึกษา (Weaken Bond to School)

ด้วยสภาพสังคมที่บีบบังคับให้สถาบันครอบครัวทำหน้าที่อบรมดูแลสั่งสอนและใกล้ชิดกับลูกน้อยลง สถาบันถัดมาที่มีความสำคัญมากที่ควรจะทำหน้าที่แทนพ่อแม่ของเด็ก ในการดูแลอบรมสั่งสอนและให้ความรักแก่เด็กเสมือนเป็นบุตรหลานของตน ก็ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างที่ควรจะเป็นและบางครั้งกลับกลายเป็นตัวผลักดันให้เด็กออกไปเผชิญกับการกระทำผิด ครูไม่ได้ทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เด็กที่มาจากครอบครัวชนชั้นล่างอาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่ฟังประสงฆ์ในสายตาของคนทั่วไป ครูแทนที่จะเข้าใจเด็กเหล่านี้และเข้าหาเพื่อช่วยแก้ไข กลับมองเด็กในทางลบ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ (Toxic school environment) ต่อเด็กเหล่านี้ ที่ต้องการความรักความเข้าใจจากครูซึ่งเด็กอาจไม่ได้รับจากครอบครัวอย่างเพียงพอ เด็กจึงไม่ยอมมาเรียนไม่ยอมเจอครูที่ไม่เข้าใจ เอ็นดูและชื่นชมแต่เด็กเก่ง ในที่สุด ก็เกิดพฤติกรรมหนีเรียน และในที่สุดก็หนีไปสู่ออกจากโรงเรียนกลางคัน (Drop Out from School) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดในเด็กและเยาวชน (Risk Factor to Juvenile Delinquency)

ความผูกพันต่อชุมชน (Weaken Bond to Community)

ในชุมชนเอง ความมีปฏิสัมพันธ์กันก็ค่อนข้างมีน้อย ไม่มีใครสนใจใครไม่อยากรู้จักใครต่างคนต่างอยู่ เวลามีปัญหาในชุมชนก็จะมีแค่คนเพียงไม่กี่คนเข้าร่วมแก้ปัญหา เช่นผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน เมื่อสภาพเป็นเช่นนี้ ความรู้สึกสำนึกรักและผูกพันกันในชุมชนก็ไม่มี ทำให้เวลามีปัญหาหรือพบปัญหาในชุมชน คนส่วนใหญ่เมินเฉยและไม่สนใจจะช่วยแก้หรือเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงแก้ไขได้ดีขึ้น กลายเป็น passive citizen ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ไม่สนใจจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม ชุมชนที่ตนเองอยู่ การกระทำที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชน การมีส่วนช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อชุมชนและสังคม การช่วยคิดและมีส่วนช่วยทำการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น ความสกปรกในชุมชนยกตัวอย่างเช่น คนในชุมชนพบเห็นว่ามีเด็กในชุมชนติดยาเสพติด แต่กลับมองว่าไม่ใช่ปัญหาของตน ไม่ใช่ลูกหลานของตน จึงไม่ได้สนใจจะช่วยเด็ก ไม่คิดจะไปบอกพ่อ

แม่ของเด็ก หรือแจ้งให้โรงเรียนทราบเนื่องจากคิดว่าไม่ใช่ปัญหาของตน จะเห็นว่าคนในชุมชนขาดจิตสำนึกของการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนอย่างเห็นได้ชัด (Sense of Community)

ความผูกพันต่อสถาบันศาสนา(Weaken Bond to Religion Institution)

นอกจากความผูกพันในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนค่อนข้างน้อยแล้วปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งก็คือ การขาดความผูกพันต่อสถาบันทางศาสนา ในอดีตศาสนานับว่ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนในการช่วยอบรมศีลธรรมเพื่อเป็นแนวทางหนุนนำไม่ให้เกิดความผิด และคนก็จะนับถือให้ความเคารพต่อศาสนามาก่อนอย่างมาก แต่ในปัจจุบันด้วยสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป คนไม่ค่อยเข้าหาศาสนาจะไปหาต่อเมื่อเป็นวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้คนก็มีโอกาสน้อยลงในการได้รับการอบรมกล่อมเกลาศีลธรรมอันดีงามและมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

- การผูกมัด (Commitment)

เมื่อความผูกพันที่มีต่อสถาบันทางสังคมต่างต่างลดลง การผูกมัดหรือก็ลดลงตามไปด้วย

การผูกมัดต่อครอบครัว (Commitment to Family)

เมื่อคนผูกพันกับครอบครัว ก็จะมีพันธะข้อผูกมัดตามมาด้วย เช่นในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก เวลาทำอะไรที่ไม่ดีบุคคลนั้นก็จะต้องคำนึงถึงแล้วว่า ถ้าทำแล้วจะกระทบกระเทือนต่อคนในครอบครัวที่ตนรักหรือไม่ จะเสียชื่อเสียง จะทำให้เดือดร้อนต่อครอบครัวหรือเปล่า แต่ในสภาวะที่ความผูกพันกันมีน้อย การคำนึงถึงข้อผูกมัดจึงมักจะอ่อนแอตามไปด้วย ทำให้นำไปสู่การกระทำผิดได้ง่าย

การผูกมัดต่อโรงเรียน (Commitment to School)

เช่นเดียวกับการผูกมัดต่อครอบครัว เมื่อเด็กขาดความผูกพันกับครูแล้ว เด็กก็ไม่มีพันธะใดที่จะต้องทำตัวดี เพื่อให้ครูรักและภูมิใจ ครูไม่มีอิทธิพลต่อเด็กในการชี้หนำให้เด็กประพฤติตัวดี ตั้งใจเรียนหนังสือ ไม่มีคนที่เด็กเคารพรักคอยชี้หนำว่าอนาคตควรจะไปทางไหน ขาดจุดมุ่งหมายในชีวิต ว่าควรจะต้องตั้งใจเรียนเพื่ออะไร

การผูกมัดต่อชุมชน (Commitment to Community)

ชุมชนในสภาพที่ขาดความผูกพันกันจะไม่สร้างสภาวะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม คนไม่รู้สึกมีข้อผูกมัดใดที่จะอยากทำให้สังคมในชุมชนดีขึ้น คนไม่สนใจว่าคนในสังคมจะคิดอย่างไรกับตน การควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทาง ไม่ส่งผลในการควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม

การผูกมัดต่อศาสนา (Commitment to Religion)

เมื่อคนไม่ผูกพันกับศาสนา การควบคุมโดยใช้หลักศาสนาให้เกิดความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ความมีศีลธรรมคุณธรรมในคนก็เริ่มลดลง ผลก็คือคนไม่กลัวและขาดการยับยั้งชั่งใจในการทำความผิด

- ความเชื่อ (Belief)

ความเชื่อในศีลธรรมอันดีงาม บาปบุญคุณโทษ ปฏิบัติตามและเชื่อในความเที่ยงตรงของกฎหมาย เชื่อในความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตำรวจและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นนี้เห็นได้ชัดจากผลการวิจัยว่า กลุ่มต่างๆ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย โดยเฉพาะขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน และขาดความศรัทธาและความไว้วางใจตำรวจ (**Lack of trust and Lose Faith in Police**) นับว่าเป็นประเด็นที่สำคัญมาก ว่าในขณะที่ตำรวจมีมาตรการมากมายในการเข้าหาชุมชน เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจให้คนในชุมชนรู้สึกเหมือนตำรวจเป็นพันธมิตร (Partnership) ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เป็นหุ้นส่วนกันในการช่วยแก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน แต่จากผลการศึกษากลับพบว่าคนในชุมชนรู้สึกห่างเหินและมีทัศนคติไม่ดีต่อตำรวจ

- การเข้าร่วม (Involvement)

การเข้าร่วมตามทฤษฎีพันธะทางสังคม มองว่าถ้าคนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย ยิ่งมากเท่าไร เวลาที่จะเอาไปทำความผิดก็จะลดน้อยลง ไม่ว่าจะเป็น school activities, sport teams community organizations, religious group, social club โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีกิจกรรมหลังเลิกเรียนให้เด็กน้อย เนื่องจากอาจารย์มองว่าตนเองมีภาระในการสอนมากมายพออยู่แล้ว ประกอบกับผู้บริหารก็ไม่ได้ให้ความสำคัญในภาระงานเช่นนี้ ทำให้ครูที่ทำก็ไม่เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก ทำให้หลังเลิกเรียนเด็กจะมีเวลาว่างมากก็มักจะหันไปเล่นเกมตามร้านอินเทอร์เน็ต หรือกลับบ้านไปก็ไม่มีใครคอยดูแลเนื่องจากทั้งพ่อและแม่ออกไปทำงานยังไม่กลับ ถ้านำแนวคิดของ Hirschi เกี่ยวกับ การเข้าร่วม (Involvement) มาวิเคราะห์จากสภาพที่เกิดขึ้นแล้วก็จะพบว่ามีปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดปัญหาการกระทำผิดในเด็กอย่างเห็นได้ชัด

สำหรับผู้ใหญ่ในชุมชน เวลาที่มีกิจกรรมในชุมชน ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมจะเป็นผู้สูงอายุหรือผู้ที่เกษียณแล้วแต่มีจิตอาสาที่อยากจะทำประโยชน์ให้กับชุมชน ส่วนกลุ่มอื่นซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยง เช่นกลุ่มเด็กและเยาวชน ไม่ค่อยสนใจเข้าร่วมมากนัก

2) ด้านบริบททางสังคมในเขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับในต่างจังหวัดการป้องกันอาชญากรรมสามารถเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้ง่ายกว่า โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นทางการในภาครัฐ และส่วนมากสามารถใช้ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อนในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการได้

ผู้นำชุมชน

ตัวผู้นำเองก็นับว่ามีส่วนสำคัญมากในการขับเคลื่อนการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้เสนอแนวทางที่ให้ตำรวจเป็นตัวประสานเนื่องจากผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าด้วยบริบททางสังคมเมืองในกรุงเทพมหานครที่ผู้คนไม่ได้รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น การที่มีสภาพต่างคนต่างอยู่ ไม่พึ่งพากัน ไม่อยากรู้จักกัน เวลาว่างที่มีไม่มากก็จะไปใช้เวลาพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ มากกว่าจะเข้าร่วมประชุม เข้าวัดฟังธรรม อีกทั้งผู้นำมักจะเป็นผู้นำโดยตำแหน่ง ไม่ได้เป็นผู้นำตามธรรมชาติเหมือนสังคมในต่างจังหวัด ทำให้การได้รับการยอมรับนับถือและเชื่อฟังจากสมาชิกในชุมชนค่อนข้างน้อย ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำที่ไม่ได้มีอิทธิพลต่อคนในชุมชนมากนักเมื่อเทียบกับ ผู้นำชุมชนในต่างจังหวัดที่ผู้นำชุมชนมีบทบาทมีอิทธิพลมากในการชี้แนะคนในชุมชน เป็นเสมือนผู้นำตามธรรมชาติที่คนในชุมชนจะให้ความเกรงใจและเชื่อฟัง เวลาที่มีกิจกรรมอะไรคนในชุมชนก็พร้อมที่จะเข้าร่วม

กลุ่มศาสนา

ถึงแม้วัดในต่างจังหวัดยังเป็นศูนย์ยึดเหนี่ยวจิตใจ ผู้คนยังคงให้ความสำคัญและให้ความสำคัญเคารพนับถือพระเหมือนเช่นเคย แต่ในเมืองใหญ่เช่นกรุงเทพมหานคร วัดได้รับความสำคัญเฉพาะช่วงวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น พระไม่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการป้องกันแบบไม่เป็นทางการได้ในบริบทของชุมชนเมือง

3) ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มยกเว้น กลุ่มผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรมค่อนข้างน้อยและมีความต้องการที่จะได้รับความรู้ทางด้านกฎหมายรวมทั้งการป้องกันตนเองจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนที่มองว่าตนเองไม่มีหน้าที่ป้องกันอาชญากรรมและเป็นหน้าที่ตำรวจ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วโรงเรียนถือเป็นสถาบันหลักในการป้องกันอาชญากรรม แม้แต่ผู้บริหารโรงเรียนก็ยังไม่เข้าใจในประเด็นนี้ เช่นโรงเรียนไม่สร้าง bond ให้เด็ก (Broken Bond to School) กลับผลักใส่เด็กโดยไม่รู้ตัว เช่น ตูถูกเด็กเรียนไม่เก่ง เอ็นดูเด็กเก่ง ทำให้เด็กไม่อยากอยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ จึงหนีเรียน เกเร และในที่สุดก็ออกจากสถานศึกษา มีผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นตัวผลักดันและก่อให้เกิดการกระทำผิด เช่น การหนีเรียน (Trauncy), ออกจากโรงเรียนกลางคัน(Drop

Out From School) ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เด็กกระทำผิด (Risk Factor to Juvenile Delinquency) จากการศึกษาจะเห็นได้ชัดว่าตำรวจมีความเหมาะสมที่สุดและความพร้อมที่สุดใน การแก้ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

4) ด้านความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์และความไว้วางใจต่อตำรวจ

พบว่ายกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีการประชุมกับตำรวจอยู่แล้ว กลุ่มอื่นแทบจะไม่มี การปฏิสัมพันธ์กับตำรวจเลย ต้องจำเป็นจริงถึงจะเข้าหาตำรวจเช่น ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม จึงเข้าแจ้งความ ส่วนใหญ่มองว่าตำรวจยังไม่ได้ทำหน้าที่เต็มที่ ไม่ได้จริงใจกับประชาชน ดังจะเห็นได้ จากผู้บริหารไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเลย มักจะส่งแต่ตำรวจระดับล่างมา สิ่งเหล่านี้ ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและทัศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจ ทำให้เวลาตำรวจขอความร่วมมือจะ ไม่ได้รับเต็มที่ รวมทั้งเกิดปัญหาไม่รายงานอาชญากรรม (Unreport Crime) ที่เกิดขึ้นให้กับ ตำรวจรวมทั้งไม่แจ้งเบาะแสข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อีกประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลคือทัศนคติ ในทางลบของผู้นำชุมชนต่อตำรวจ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะผู้นำชุมชนเป็นคนที่มึกิจกรรม ร่วมกับตำรวจที่สุด กลับกลายเป็นว่ามองตำรวจแง่ลบ อันทำให้นำข้อมูลต่างๆ ถ่ายทอดไปให้คน ในชุมชนไปในแง่ลบ ส่งผลทำให้คนในชุมชนขาดความไว้วางใจตำรวจ และก่อให้เกิดอุปสรรคใน การปฏิบัติงานตำรวจตามไปด้วย

จะเห็นได้ว่าประเด็นปัญหานี้จะให้หน่วยงานใดจัดการไม่ได้เลยนอกจากหน่วยงานตำรวจ เองที่จะต้องเข้ามาแก้ไขพร้อมกันไปกับการเป็นตัวกลไกเชื่อมระหว่างหน่วยงานป้องกัน อาชญากรรมแบบเป็นทางการกับการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ เนื่องจากเห็นได้ชัด ว่าในการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบหลักของตำรวจ ก็ ประสบปัญหาที่ไม่ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากประชาชน อีกทั้งปัญหาการไม่ได้รับรายงานการ เกิดอาชญากรรมในชุมชน ทำให้เกิดข้อมูลสถิติที่คลาดเคลื่อนอันทำให้เกิดการวิเคราะห์และแก้ไข ปัญหาที่ผิดไปและทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็น ทางการก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยตำรวจให้เข้ามาเป็นตัวผลักดันและในขณะเดียวกันก็แก้ปัญหาการ ไม่ไว้วางใจในตำรวจไปพร้อมกันด้วย

5) ความเกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยในการให้ข้อมูลเบาะแส อาชญากรรมแก่ตำรวจ

ผลการแสดงให้เห็นว่ามีหลายกลุ่มที่พบเห็นการประกอบอาชญากรรมและอยากแจ้งตำรวจ แต่เกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยกับตนเองและคนในครอบครัว ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็น ปัญหาว่าตำรวจนอกจากจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนแล้วยังต้องจำเป็นต้องปราบปราม กลุ่มอิทธิพลให้ได้ด้วย (Rigorously enforcing the law and Suppressing the Crime) เพื่อให้คน เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของตำรวจรวมทั้งสร้างความมั่นใจให้คนในชุมชนที่อยากเป็น พลเมืองดีแต่ไม่มั่นใจในความปลอดภัย เช่นให้ความรู้ด้านกฎหมายเช่น กฎหมายคุ้มครองพยาน

6) มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนทางกายภาพ

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชุมชนมีการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนตามแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) อยู่หลายประการด้วยกัน

แนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) เป็นแนวคิดที่ริเริ่มโดยนักอาชญาวิทยาเจฟเฟอรี ซี เรย์ (Jeffery C Ray) ในปี ค.ศ. 1971 โดยมีหลักการสำคัญของ CPTED คือ การออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การลดจำนวนอาชญากรรมและความกลัวที่มีต่ออาชญากรรม (Fear of Crime) และการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน (Jeffery, 1971)

หลักการหรือกลยุทธ์ของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มีหลักสำคัญ 4 ข้อ (Timothy, 2008:69) ดังนี้

- เฝ้าระวังโดยธรรมชาติ (Natural Surveillance)

หลักการข้อนี้ใช้หลักความจริงที่ว่า คนร้ายไม่อยากจะให้คนอื่นมองเห็นหรือ จำหน้าได้ ดังนั้นถ้าจะป้องกันอาชญากรรม ควรจะเป็นการเฝ้าระวังให้ผู้บุกรุกอยู่ในสายตา เช่น การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้ดูโล่ง เอาสิ่งกีดขวางสายตาออกไป เพื่อให้คนทั่วไปสามารถมองเห็นผู้บุกรุกได้ง่าย ติดไฟแสงสว่าง มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีคนพลุกพล่านใกล้เคียงหรือในบริเวณที่ล่อแหลม เพื่อให้มีคนช่วยเฝ้าระวังมากขึ้น

- ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural Access Control)

หลักการข้อนี้ใช้หลักของสิ่งกีดขวางทางจิตวิทยา คือ ถ้าพื้นที่ดูแปลกไปจากธรรมดา หรือเข้าออกยากกว่าธรรมดา คนร้ายก็จะเปลี่ยนใจไม่อยากจะบุก วิธีควบคุมการเข้าออกได้แก่ การใช้ประตู รั้ว พุ่มไม้เตี้ยๆ คุน้ำ แนวต้นไม้ เพื่อกันให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากบริเวณนั้น หรือถ้าเป็นบ้านพักอาศัย เรามักจะติดตั้งกลอน เหล็กตัด การติดตั้ง CCTV สัญญาณเตือนภัย ฯลฯ (Target Hardening) แต่ถ้าเป็นพื้นที่สาธารณะ หรือกึ่งสาธารณะ การควบคุมเข้าออกต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น จัดทางเข้า ทางออก ทำรั้ว จัดทิวทัศน์ (landscaping) ติดตั้งไฟแสงสว่าง หรือแค่ตั้งโต๊ะเป็นที่ต้อนรับ หรือตรวจตราการเข้าออกก็ได้

- แบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน (Territorial Reinforcement)

หลักการนี้มาจากแนวคิดที่ว่า มนุษย์เราโดยธรรมชาติจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ของตน และเคารพสิทธิ์ในพื้นที่ของคนอื่น ฉะนั้น เราจึงออกแบบให้มองเห็นชัดเจนว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ควบคุมและหวงห้าม ไม่ใช่ที่สาธารณะ ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะรู้สึกว่ากำลังบุกรุกหรือละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น

เช่น สร้างทางเท้าเป็นแนวแบ่งพื้นที่ ทำทิวทัศน์ โดยใช้ต้นไม้ คุ ร่องน้ำ ให้แบ่งเป็นแนวเขตหรือรั้ว เพื่อช่วยแบ่งพื้นที่ส่วนตัว ออกจากพื้นที่สาธารณะ

- บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Management and Maintenance)

เรื่องนี้เป็นความร่วมมือ สมัคสมาน กลมเกลียวของคนในชุมชน ซึ่งมีความหวังใย หวงแหนพื้นที่ชุมชนของตน ร่วมกันสร้างความน่าอยู่ รมรื่นให้กับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมพบปะ สังสรรค์ ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการในส่วนที่ร่วมกันของชุมชน โดยทั่วไปในชุมชน อาจจะมีที่ รกร้าง พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้สอย สิ่งปรักหักพัง ต้นไม้พงหญ้า บ้านร้าง บางครั้งกลายเป็นที่เสื่อมโทรม ที่ช่องสุ่มพวกมิจฉาชีพ ชุมชนต้องสอดส่องดูแล กำจัดที่รกร้างให้โปร่งตา ไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลมให้ เกิดอาชญากรรม

จากผลการศึกษาพบว่า ชุมชนได้มีการนำเอาแนวทางป้องกันอาชญากรรมจาก สภาพแวดล้อม (CPTED) มาใช้กับชุมชนของตน ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าระวังโดยธรรมชาติ (Natural Surveillance) การควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural Access Control) การแบ่งพื้นที่ให้ ชัดเจน (Territorial Reinforcement) ยกตัวอย่างเช่น มีการติดตั้งไฟแสงสว่างในชุมชน การ จัดการที่รกร้างว่างเปล่า จัดการพื้นที่รกร้าง การจัดกิจกรรมในชุมชน การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย ความพยายามติดตั้งกล้องวงจรปิด แต่อย่างไรก็ตามพบว่าสิ่งที่ชุมชนยังขาดอยู่คือ การบริหาร จัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Management and Maintenance) เนื่องจากคนในชุมชน ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าไรร ส่วนใหญ่เป็นพวกผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน คนชราที่ เกษียณแล้ว จะเห็นได้ชัดว่า ผู้เข้าร่วมมักเป็นกลุ่มเหล่านี้เสียเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มอื่นไม่ได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว โรงเรียน พระ เด็กและเยาวชน คนส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ ไม่มี ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ คนในชุมชนเดียวกันบางครั้งไม่รู้จักกัน การที่จะทำ ให้การป้องกันอาชญากรรมให้ได้ผลไม่ใช่มีส่วนร่วมแค่ผู้เกี่ยวข้อง แต่ควรเป็นสมาชิกทั้งหมดใน ชุมชนนั้นเพื่อให้ การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักการ CPTED คือ การลดจำนวนอาชญากรรมและความกลัวที่มีต่ออาชญากรรม (Fear of Crime) และ การพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน นอกจากนี้จากผลการศึกษา เห็นได้ชัดว่าชุมชนมีความเห็นตรงกันว่าอยากมีกล้องวงจรปิดในชุมชนของตน แต่ติดขัดที่ไม่มี งบประมาณ ต้องขอจากทางราชการซึ่งใช้เวลานาน จะสังเกตและสะท้อนให้เห็นว่าในความเป็น จริงแล้วถ้าชุมชนนั้นมีความผูกพันกัน มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ เพื่อนบ้านไม่รู้จักกันและอยากให้ชุมชนของตนมีอาชญากรรมที่ลดลง ถ้าชุมชนสามารถร่วมมือใจ สร้างจิตสำนึกนี้ขึ้นมาได้ การจะได้กล้อง CCTVจากการร่วมมือร่วมใจและเสียสละเงินของคนใน ชุมชนก็ไม่ใช่เรื่องยากแทนที่จะต้องพูดถึงการติดขัดเรื่องงบประมาณอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าตำรวจเป็นเสมือนตัวผลักดันและกระตุ้นเป็นกลไกให้การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการขับเคลื่อนไปได้ ในความเป็นจริงแล้วการป้องกันอาชญากรรมต้องเป็นหลักและมีการป้องกันอาชญากรรมเป็นตัวเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยแก้ไขจัดการกับการเกิดอาชญากรรมได้ดียิ่งขึ้นดังปัจจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น

5.3 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ

โดยสรุปจากผลการวิจัยและการวิเคราะห์สามารถนำประเด็นหลักมานำเสนอเป็นแนวทางการป้องกันอาชญากรรมได้ดังต่อไปนี้

1) แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Bonds)

การที่สภาพความสัมพันธ์ในชุมชนเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้จักกัน การขาดความสัมพันธ์ระหว่างกันในชุมชน นำไปสู่ปัญหาต่างๆมากมายตามมา เป็นลูกโซ่ กล่าวคือเมื่อชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่รู้จักกัน ต่างคนต่างอยู่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนก็ไม่สนใจจะช่วยแก้ไข เวลาเมื่อมีการขอความร่วมมือก็ไม่ให้ความร่วมมือ เพราะถือว่า “ธุระไม่ใช่” เมื่อมีโครงการป้องกันอาชญากรรมเช่น “โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย” ที่ริเริ่มโดยตำรวจ จึงไม่ประสบความสำเร็จ สภาพเช่นนี้นำไปสู่ การขาดการควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ (Ineffective Informal Social Control) เมื่อคนไม่มีความผูกพันกัน (Broken Bond) การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการก็ไร้ประสิทธิภาพในการเหนี่ยวรั้งไม่ให้คนไปกระทำผิด เพราะคนไม่มีความผูกพันกัน ขาดจิตสำนึกของความเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

ดังนั้นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้คือการสร้างการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้เข้มแข็งขึ้นดังทฤษฎีพันธะทางสังคมของ Hirschi ที่ว่า อาชญากรรมจะไม่เกิดถ้าคนมีพันธะทางสังคม (Social Bond) ยึดเหนี่ยวจิตใจไว้เป็นการควบคุมจากภายในที่ได้ผล เมื่อคนมีความผูกพันกันไม่ว่าในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen ขึ้นในชุมชน active citizen ในที่นี้หมายถึงคนที่กลายมาเป็นกระตือรือร้นแข็งขันในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน เมื่อชุมชนมีคนแบบนี้อยู่ เวลาขอความร่วมมือจะได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี สภาพชุมชนเช่นนี้นับว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมีภูมิต้านทานต่อปัญหาอาชญากรรมสูง ยกตัวอย่างเช่นเมื่อชุมชนพบว่าปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น และจำเป็นต้องมีกล้องวงจรปิดไปติดตั้งไว้ในชุมชน แต่ไม่ได้รับงบประมาณจากทางราชการ ถ้าคนในชุมชนมีความผูกพันกัน มีความรู้สึกรักและอยากให้ชุมชนตนเองปลอดภัย

จากอาชญากรรม ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่จะได้รับเงินช่วยบริจาคจากคนในชุมชนตามกำลังของแต่ละคน หรือต้องการอาสาสมัครช่วยป้องกันภัยในชุมชนก็ไม่ใช่เรื่องยากอีกเช่นกัน

ระบบการป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุดของสังคม คือ สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันสร้าง ภูมิคุ้มกันในการป้องกันอาชญากรรมให้กับกลุ่มของตนเองโดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้พันธะทางสังคมที่เข้มแข็งพอกับการยับยั้งไม่ให้บุคคลไปประกอบอาชญากรรม โดยแต่ละ สถาบันต้องตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวมีหน้าที่เลี้ยงดูและให้ความอบอุ่นทั้งร่างกายและจิตใจแก่สมาชิกใหม่ อบรม สั่งสอนให้รู้จักกฎระเบียบของสังคม เคารพและยึดมั่นในกฎหมาย และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมนอกบ้านได้ นอกจากนี้ ยังต้องสอดส่อง ดูแล ตักเตือน และลงโทษเมื่อกระทำความผิด

- สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเปรียบเสมือนครอบครัวแห่งที่สองของเด็กและเยาวชน เนื่องจาก สถาบันการศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้ทางวิชาการเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาสติปัญญาแล้ว ยังต้องปลูกฝังระเบียบวินัยและจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน รวมทั้งจะต้องช่วยดูแลและป้องกัน ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

- สถาบันศาสนา

สถาบันศาสนามีหน้าที่สอนให้คนทำความดี ละเว้นความชั่วมีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จนก่อให้เกิดศีลธรรมและจริยธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดแนวทางและนโยบายของสังคม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนให้อยู่ในศีลธรรม

- ผู้นำชุมชน

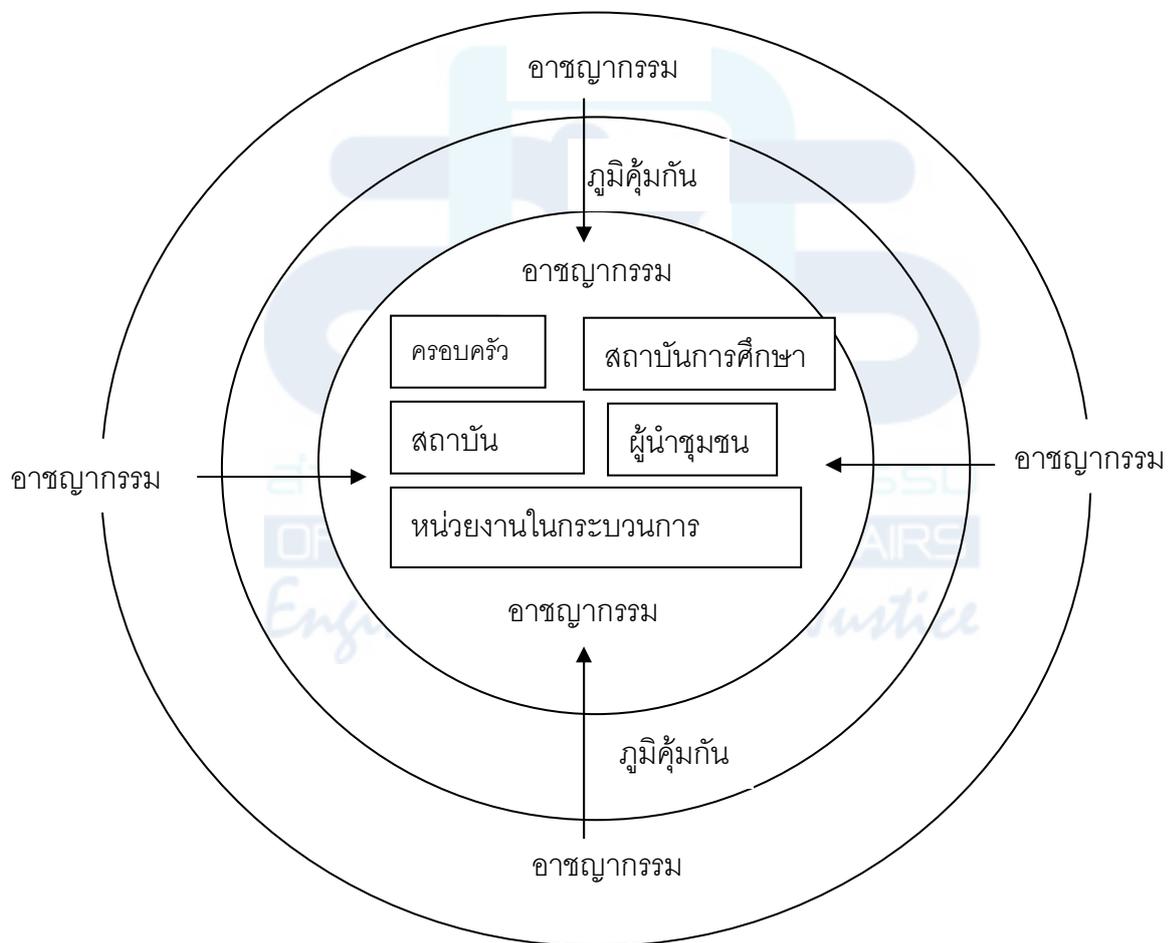
ผู้นำชุมชนมีหน้าที่ประสานให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจน การเป็นผู้แทนของชุมชนในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อผลักดันนโยบายต่างๆ ที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

- ตำรวจ

ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมีอำนาจสอบสวนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน

แต่ในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน สถาบันหรือกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ครบถ้วนหรือมีประสิทธิภาพ ทำให้ภูมิคุ้มกันในการป้องกันอาชญากรรมเกิดความบกพร่อง จนทำให้อาชญากรรมเข้ามาอยู่ใกล้ชิดกับสถาบันต่างๆในสังคม ดังจะเห็นได้จากแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพแสดงความบกพร่องของการทำหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่แต่ละกลุ่ม

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว

การเลี้ยงดูและให้ความอบอุ่นทั้งร่างกายและจิตใจแก่สมาชิกใหม่ เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์และการทุ่มเททั้งเวลาและจิตใจ แต่ด้วยสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันทุกคนต้องดิ้นรนทำมาหากิน ทำให้โอกาสของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่จะใช้เวลาอยู่กับลูกหลานเพื่อให้ความรักความอบอุ่นเป็นไปได้น้อย ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การให้ความรู้แก่พ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐมีการจัดทำโครงการเพื่ออบรมให้ความรู้กับพ่อแม่เกี่ยวกับวิธีการดูแลบุตร เช่น โครงการโรงเรียนพ่อแม่ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งให้ความรู้แก่พ่อแม่ตั้งแต่ตั้งครรภ์จนกระทั่งเด็กอายุ ได้ 5 ปี อย่างไรก็ตาม โครงการโรงเรียนพ่อแม่ดังกล่าว พ่อแม่ต้องใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูกๆ เป็นเวลานานและต้องไปเข้าร่วมกิจกรรม ณ สถานที่ที่กำหนด เช่น โรงพยาบาล ซึ่งหากมองในความเป็นจริง โอกาสที่พ่อแม่จากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางจนถึงน้อย จะมีเวลาและความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเป็นไปได้น้อยมาก ดังนั้น งานวิจัยศึกษาครั้งนี้จึงเสนอให้มีการจัดโรงเรียนพ่อแม่ขึ้นภายในชุมชน โดยจัดอบรมให้แก่สมาชิกของครอบครัวในชุมชนที่กำลังตั้งครรภ์หรือมีสมาชิกใหม่เกิดขึ้น โดยการอบรมนี้จะไม่จำกัดเฉพาะพ่อแม่ แต่รวมถึงสมาชิกทุกคนในครอบครัวก็ต้องอบรมเช่นกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และพี่ ซึ่งวิทยากรก็คือ พ่อแม่ของครอบครัวที่เคยเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพ่อแม่ ครอบครัวที่มีบุตรหลาน ผู้ใหญ่ในชุมชน แต่ทั้งนี้ผู้ที่จะเป็นวิทยากรจะต้องอ่านหรือศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรมาก่อนหรืออาจจะใช้วิธีอ่านเอกสารให้แก่พ่อแม่มือใหม่ฟังพร้อมเล่าประสบการณ์จริงก็ได้

ประการที่สอง การช่วยพ่อแม่ที่แท้จริงอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เนื่องจากพ่อแม่บางคนต้องไปทำงาน ทำให้ต้องปล่อยลูกหลานไว้อยู่กับบ้านเพียงลำพัง ซึ่งอาจไม่เป็นผลดีต่อลูกหลาน ดังนั้นการจัดพ่อแม่อุปถัมภ์ขึ้นในชุมชนจะช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่พ่อแม่ที่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูก โดยพ่อแม่อุปถัมภ์อาจจะเป็นผู้ใหญ่ในชุมชนที่ได้รับการยอมรับนับถือ หรือการจับกลุ่มคู่พ่อแม่ที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างๆ เพื่อผลัดกันดูแลลูกหลานในเวลาที่ตนและคู่ของตนไปทำงาน

ซึ่งแนวทางทั้งสองประการนี้นำไปสู่การสร้างพันธะทางสังคมทางด้านความผูกพันระหว่างครอบครัว และการผูกมัด (Attachment and Commitment to Family)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันการศึกษา

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ล้วนแต่มุ่งแข่งขันเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งในการให้ความรู้ทางวิชาการแก่เด็กและเยาวชน จนบางครั้งละเลยหน้าที่ในปลูกฝังระเบียบวินัยและจิตสำนึก ตลอดจนการดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การเพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อปลูกฝังวินัยและจิตสำนึกหรืออื่นๆหลังเลิกเรียน และกิจกรรมดังกล่าวจะต้องเปิดกว้างให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าร่วม เช่น กีฬา ดนตรี และ

เทคโนโลยี เพราะหากนักเรียนได้ใช้เวลาไปในกิจกรรมต่างๆ ก็จะทำให้นักเรียนไม่มีเวลาไม่มีแว่
 สุ่มตามที่ต่างๆ และไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด อีกทั้ง ควรจะให้ความสนใจ
 ความชอบแก่ครูที่สละเวลาให้กับการทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนเหล่านี้ด้วย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่
 ครู เพราะครูมักจะมองว่ามีภาระงานการสอนก็มากพออยู่แล้ว

ประการที่สอง การเยี่ยมบ้านนักเรียน (Home Visitation) เพื่อดูแลและป้องกันปัญหา
 เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันกรณีที่นักเรียนมีความประพฤติที่ไม่
 เหมาะสม โรงเรียนส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าว
 อาจไม่ได้ช่วยให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไข เนื่องจากครูอาจารย์จะไม่สามารถเข้าใจถึง
 รายละเอียดในสภาพแวดล้อมและภูมิหลังที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเช่นนั้น อีกทั้ง ยังเป็นการตอก
 ย้ำหรือลงโทษให้นักเรียนคนนั้นรู้สึกว่าคุณเองเป็นนักเรียนที่ไม่ดี โดยส่วนใหญ่แล้วครูมักจะเอ็นดู
 เด็กเรียนเก่ง ทำให้เด็กที่มีปัญหาบางคนรู้สึกขาดความรักมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับครูกับโรงเรียน เลย
 พาลไปไม่อยากเรียน เบื่อ โรงเรียน ขาดความผูกพันกับครู และเกิดความกดดัน จนในที่สุดก็จะ
 จับกลุ่มกับเด็กที่มีปัญหาเดียวกัน ในทางตรงกันข้าม การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนจะเป็นการสร้าง
 ความผูกพันระหว่างครูอาจารย์กับนักเรียนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าครู
 อาจารย์รักและเป็นห่วงตนเองเช่นเดียวกับพ่อแม่ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้เกิดบรรพการที่ดีของ
 ความร่วมมือระหว่างครูอาจารย์และผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม
 ของนักเรียนในที่สุด

แนวทางทั้งสองแนวทางนี้จะทำการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน
 ให้มีความผูกพันมีข้อผูกมัดต่อครูอาจารย์และสถานศึกษา (Attachment and Commitment to
 School) อีกทั้งทำให้เด็กมีกิจกรรมให้ทำมากขึ้นเพื่อไม่ให้เด็กมีเวลาไปมั่วสุมและกระทำผิดได้
 (Involvement in Legal Activity)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันศาสนา

ในปัจจุบันคนจะเข้าวัดก็ต่อเมื่อเป็นวันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมส่วนใหญ่ที่วัดจัดให้
 ก็มีเพียงการไหว้พระและทำบุญเท่านั้น ประกอบกับในปัจจุบันมักจะมีข่าวเกี่ยวกับการประพฤติ
 ตนไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ จึงทำให้ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อศาสนาลดน้อยลงไปบ้าง
 ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเทศนาธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้
 มากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมเช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจหลักธรรมและแก่นแท้ของพุทธศาสนา
 มากขึ้น

ประการที่สอง การสร้างแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนให้อยู่ในศีลธรรม ซึ่งเจ้าอาวาส
 และตำรวจพระก็อาจจะต้องทำหน้าที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อเรียกศรัทธาคืนมาจากประชาชน

แนวทางทั้งสองแนวทางนี้จะทำการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน
 ให้มีความผูกพันมีข้อผูกมัดต่อสถาบันศาสนา (Attachment and Commitment to School)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญภายในชุมชน ซึ่งหากชุมชนใดที่ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ก็จะทำให้ชุมชนดังกล่าวมีความเข้มแข็งตามไปด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานที่ชัดเจนให้กับผู้นำชุมชน และหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้นำชุมชนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชน เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา มักจะปล่อยให้ผู้นำขับเคลื่อนชุมชนไปโดยลำพัง แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำชุมชนมีดังนี้

ประการแรก ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาต่างๆ เช่น การจัดอบรมให้แก่ผู้นำชุมชนในเรื่องต่างๆ เป็นการเฉพาะ หรือ การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอย่างกว้างขวาง

ประการสอง ส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากชุมชนในปัจจุบันมีขนาดเล็ก มักจะขาดความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนั้น หากแต่ละชุมชนร่วมมือกัน ก็จะทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนมากขึ้น

ประการสาม สนับสนุนให้ผู้นำชุมชนเข้าไปสร้างความผูกพันกับประชาชนในชุมชนให้มากขึ้น เช่น การเยี่ยมเยียนลูกบ้านในชุมชน

ประการสี่ การให้ผู้นำชุมชนจัดตั้งกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มเพื่อนบ้านเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม (Block Watch Programs) ซึ่งเมื่อได้จัดตั้งและกำหนดกิจกรรมต่างๆ แล้ว ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเพื่อเป็นการวางรากฐานให้มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มในการป้องกันอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น การประชุมเพื่อจัดทำโครงการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน เป็นต้น

แนวทางที่นำเสนอมานี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำให้สามารถนำคนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน (Involvement) และก่อให้เกิดความผูกพันกันภายในชุมชน (Attachment to Community)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ตำรวจ

ปัญหาที่สำคัญของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมคือ การขาดความร่วมมือจากประชาชน ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาในบทที่ 4 สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าตำรวจมีการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันอาชญากรรมค่อนข้างน้อย ดังนั้น ตำรวจจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะและวิธีการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

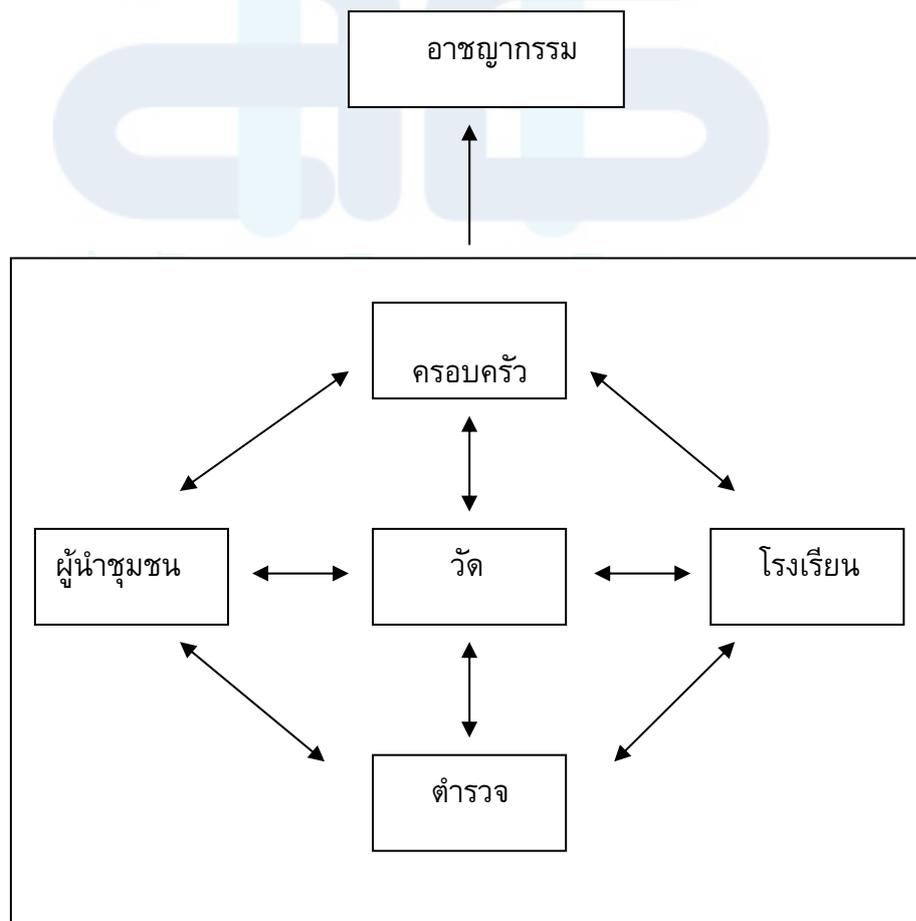
ประการแรก การฝึกอบรมบุคลากรที่จะปฏิบัติร่วมกับครอบครัว โรงเรียน วัด และผู้นำชุมชนให้ความรู้และความเชี่ยวชาญก่อนการไปปฏิบัติหน้าที่จริง หรือมิฉะนั้นก็มอบหมายให้บุคคลกรที่มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันต่างๆ เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นการเพิ่มความศรัทธาและเชื่อมั่นในตำรวจให้มากขึ้น

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องเข้มงวดกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน

2) แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแต่ละกลุ่มมีการร่วมมือเพื่อป้องกันอาชญากรรมน้อยมาก จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มทางสังคมที่ไม่ใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมในการป้องกันอาชญากรรมด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการประสานความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมระหว่างกลุ่มจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งเน้นการให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งสามารถอธิบายเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพแสดงแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มครอบครัว

การประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มครอบครัวไม่ควรเป็นในลักษณะโดยตรง เนื่องจากปัจจัย 2 ประการ ประการแรก จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะเข้าหา กลุ่มครอบครัวได้อย่างทั่วถึง ประการที่สอง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อใด ก็ตามที่มีตำรวจเข้าหาแสดงว่าต้องมีเรื่องที่เกิดปฏิกิริยาเกิดขึ้น ดังนั้นจึงนำไปสู่แนวทางในการเข้าหา ครอบครัวโดยผ่านโรงเรียน วัดและผู้นำชุมชน

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มสถาบันการศึกษา

ตำรวจจำเป็นต้องเข้าไปในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการเข้าไปจะเป็นใน ลักษณะการให้ความรู้ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของครูและผู้บริหารโรงเรียนว่าการป้องกัน อาชญากรรมเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของสถาบันการศึกษา ตลอดจนเข้าไปช่วยสอนหนังสือแก่นักเรียนในบางวิชา ซึ่งวิธีดังกล่าวสามารถเรียกอีกอย่างว่า ตำรวจโรงเรียน (School Police) เนื่องจากโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่หลักแห่งหนึ่งที่เกิดต้องมีปฏิสัมพันธ์ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น นับแต่เริ่มตั้งแต่เข้าโรงเรียน ครูจึงมีส่วนสำคัญมากไม่ว่าจะเป็นอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่เด็ก สอดส่องดูแล ให้ความรักเอาใจใส่แก่เด็ก ถ้าเด็กรักและเคารพครูและมองครูเป็นตัวอย่างที่ดี (role model) ก็จะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและอบอุ่นให้กับเด็ก ทำให้เด็กกล้าที่จะเปิดใจ กับครูในเวลาที่มึปัญหา เกิดความรู้สึกผูกพันกับครูไม่อยากจะทำอะไรให้ครูรู้สึกผิดหวัง อยากให้ครูชื่นชม เป็นการควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) อันหนึ่งที่ครู สามารถทำได้ นอกจากนี้ ครูก็สามารถแยกเด็กกลุ่มเสี่ยงออกมา เพื่อให้ตำรวจที่เข้าไปใน โรงเรียนคอยสอดส่องดูแลเป็นพิเศษ โดยสามารถใช้วิธีการเยี่ยมบ้านนักเรียนพร้อมครูประจำชั้น หรือครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกฝนและมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนว (Well Trained and Specialized in Counseling and Psychology) เป็นเครื่องมือในการเข้ากลุ่มครอบครัวที่เป็น กลุ่มเสี่ยง เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน ไม่สนใจการเรียน ชอบรังแกคนอื่น พ่อแม่ติดยา ค้ายาเสพติด

ตำรวจโรงเรียนสามารถให้ความรู้แก่ครูไม่ว่าจะเป็น เรื่องการป้องกันอาชญากรรม กฎหมายเบื้องต้น รวมทั้งความรู้ทางด้านอาชญาวิทยา สาเหตุการเกิดอาชญากรรมรวมถึง บทบาทของครูในการป้องกันอาชญากรรม ว่าที่จริงแล้วเป็นบทบาทสำคัญที่ครูมองข้ามไปว่าเป็น เรื่องไกลตัว ทฤษฎีทางอาชญาวิทยา Low-Self Control Theory ของ Gottfredson and Hirschi (1990) บอกไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้าเด็กไม่ได้รับการอบรม สอดส่องดูแล และลงโทษ เมื่อทำผิด เมื่อ ถึงวัย ประมาณ 10 ขวบ เด็กจะกลายเป็นคนมีการควบคุมตนเองต่ำ และจะแฝงอยู่ในตัวของเด็ก ตลอดช่วงชีวิต แต่อาจไม่แสดงออกจนเมื่อมีสิ่งเร้าหรือสภาพปัจจัยที่เหมาะสม เด็กก็จะแสดง อาการออกมาในรูปการกระทำผิด ถ้าตำรวจสามารถชี้แจงให้ครูเข้าใจถึงข้อค้นพบจากงานวิจัย เหล่านี้ถึงบทบาทและความสำคัญของครูในการป้องกันอาชญากรรม ครูก็อาจจะทำหน้าที่ได้ดี ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ตำรวจยังสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมอื่นๆ กับนักเรียน เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ

ที่ดีต่อตำรวจ เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ ผู้ฝึกสอนกีฬา ตลอดจนเข้าหาชุมชนในฐานะครูตัวแทน จากโรงเรียนไปให้ความรู้ อบรมกฎหมาย การป้องกันตนเอง โดยแนวทางที่นำเสนอนี้จะช่วยให้ เด็ก ครูอาจารย์และผู้ปกครองเกิดทัศนคติที่ดีและมีความศรัทธา ต่อตำรวจมากขึ้น

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มสถาบันศาสนา

การเข้าหากลุ่มสถาบันศาสนา โดยไปให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่พระ เพื่อให้พระสามารถ นำความรู้ทางกฎหมายต่างๆ และวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่สำคัญๆ เหล่านั้นไปถ่ายทอดให้แก่ คนในชุมชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับกลุ่มครอบครัวโดยผ่านสถาบันทางศาสนา ตลอดจนการไป สนทนากับพระสงฆ์เพื่อหาข้อมูลต่างๆ เนื่องจากในปัจจุบันวัดก็เป็นสถานที่แห่งที่เด็กนักเรียน มักจะเข้าไปรวมกลุ่มกันหลังเลิกเรียน อีกทั้งพบว่าพระเองก็ประสบปัญหาการตกเป็นเหยื่อ อาชญากรรมด้วยเช่นกัน ดังนั้นถ้าจะให้พระช่วยในการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจควรเข้ามา ช่วยเหลือพระก่อนให้รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ตำรวจควรหาวิธีป้องกันภัยให้ พระมั่นใจว่าถ้าให้ข้อมูลกับตำรวจแล้ว พระเองจะไม่เป็นอันตราย การแจ้งเบาะแสและข่าวสาร เกี่ยวกับอาชญากรรมให้แก่ทางตำรวจได้รับทราบก็จะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มสถาบันศาสนา มากขึ้น จะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงแล้ว พระนับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ในการกล่อมเกล้าและคอยควบคุมทางสังคมแก่คนจากภายในจิตใจ ถ้าตำรวจสามารถประสาน กับพระได้จะก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมากในการป้องกันอาชญากรรมผ่านสถาบันศาสนา

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มผู้นำชุมชน

ตำรวจยังมีปัญหาในการเข้าถึงชุมชน เพราะยังไม่ได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือจาก ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้นำชุมชน โดยมองว่าตำรวจไม่จริงจัง ส่งแต่ตำรวจคนน้อย ซึ่งไม่มี ผลต่อการผลักดันนโยบายในการแก้ปัญหาให้ชุมชนได้จริง ทำให้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ ตำรวจการให้เบาะแสการเกิดอาชญากรรม ทำให้ในบางข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับตำรวจในการ ป้องกันอาชญากรรมขาดหายไป (Dark Report of Crime) ตรวจจับที่ชุมชนยังไม่ไว้วางใจ เชื่อใจ ตำรวจ การแสวงหาความร่วมมือกับกับชุมชนก็จะเป็นปัญหาต่อไป ผู้นำชุมชนซึ่งเปรียบเสมือน ตัวประสานระหว่างชุมชนกับตำรวจ หากมีทัศนคติที่ไปทางลบกับตำรวจก็ยากที่จะร่วมกันแก้ไข ปัญหา แม้จะมีการเรียกหัวหน้าชุมชนเพื่อเข้าประชุมทุกเดือน (เดือนละ 1 ครั้ง) ก็ไม่ได้ช่วยให้ ความสัมพันธ์ดีขึ้น ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าแม้แนวทางการดำเนินงานของตำรวจดีอยู่แล้ว เช่นตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่ว่าทำอย่างไรจะได้ใจจากชุมชนโดยผ่าน ผู้นำชุมชน

ดังนั้นแนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มผู้นำชุมชนจึงควรเน้นไปที่การ เพิ่มความเข้มข้นในสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกัน ดังนี้

1) การเยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนเป็นวิธีการเข้าถึงผู้นำชุมชน โดยตำรวจระดับผู้บริหารซึ่งควร จะแสดงความจริงใจในการลงมาพบปะและทำกิจกรรมในชุมชนร่วมด้วยเพื่อลดความไม่ไว้วางใจกันทำให้ตำรวจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเดือดร้อนของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์อันดีและ ทัศนคติที่ดีและลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมอีกด้วย

2) การจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงาน ชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน ซึ่งจะทำให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนมาปฏิบัติ หน้าที่ประจำคอยช่วยเหลือประชาชนที่มาติดต่อบริการข้อมูลด้านการป้องกันอาชญากรรมในการ ประชุมของชุมชนต่างๆ ออกตรวจท้องที่บริเวณใกล้เคียงด้วยการเดินเท้าหรือใช้ยานพาหนะและ ให้การบริการอื่นๆ ตามความเหมาะสม ตลอดจนมีการจัดทำจดหมายเวียนแจกจ่ายประชาชนใน ี่สถานที่ของสถานีตำรวจชุมชนหรือศูนย์ประสานงานชุมชนในการจัดประชุม ประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างใกล้ชิดและออกเยี่ยมเยียนเคาะประตูบ้านของประชาชน

3) ร่วมกับหัวหน้าชุมชนเพื่อจัดทำแผนที่อาชญากรรม การเป็นพันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับชุมชนนั้นเริ่มต้นที่การเข้ามีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่ายในกระบวนการ วางแผน เพื่อวิเคราะห์ระบุปัญหาในแต่ละชุมชนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบข้อมูลสถิติ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น สามารถดำเนินการได้โดยการแจกจ่ายหนังสือเวียนแจ้งสถิติ อาชญากรรมไปยังผู้อยู่อาศัยในชุมชนหรือบล็อกการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์และ จัดทำเป็นแผนที่อาชญากรรมก็นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากองค์กรชุมชน สายตรวจและ สายสืบจะได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

- แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียนและผู้นำชุมชน

เนื่องจากในปัจจุบัน ทั้ง 3 ส่วนนี้มีการประสานความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ไปอยู่เป็นประจำ เช่น โรงเรียนก็มีการให้พระมาสอนวิชาพุทธศาสนา วัดจัดงานสำคัญทางศาสนาก็เชิญผู้นำชุมชน และโรงเรียนเข้าร่วม อย่างไรก็ตาม ควรมีแนวทางเพิ่มดังนี้

ประการแรก การให้พระมาสอนวิชาพุทธศาสนา ควรจะจัดให้มีทุกโรงเรียนมิใช่แค่ โรงเรียนที่อยู่ใกล้วัดเท่านั้น

ประการที่สอง การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างวัด โรงเรียนและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็น เรื่องต่างๆ ดังนั้นหากเพิ่มในส่วนของกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมก็จะทำให้คนใน ชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น

- แนวทางเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจกับกลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่ม

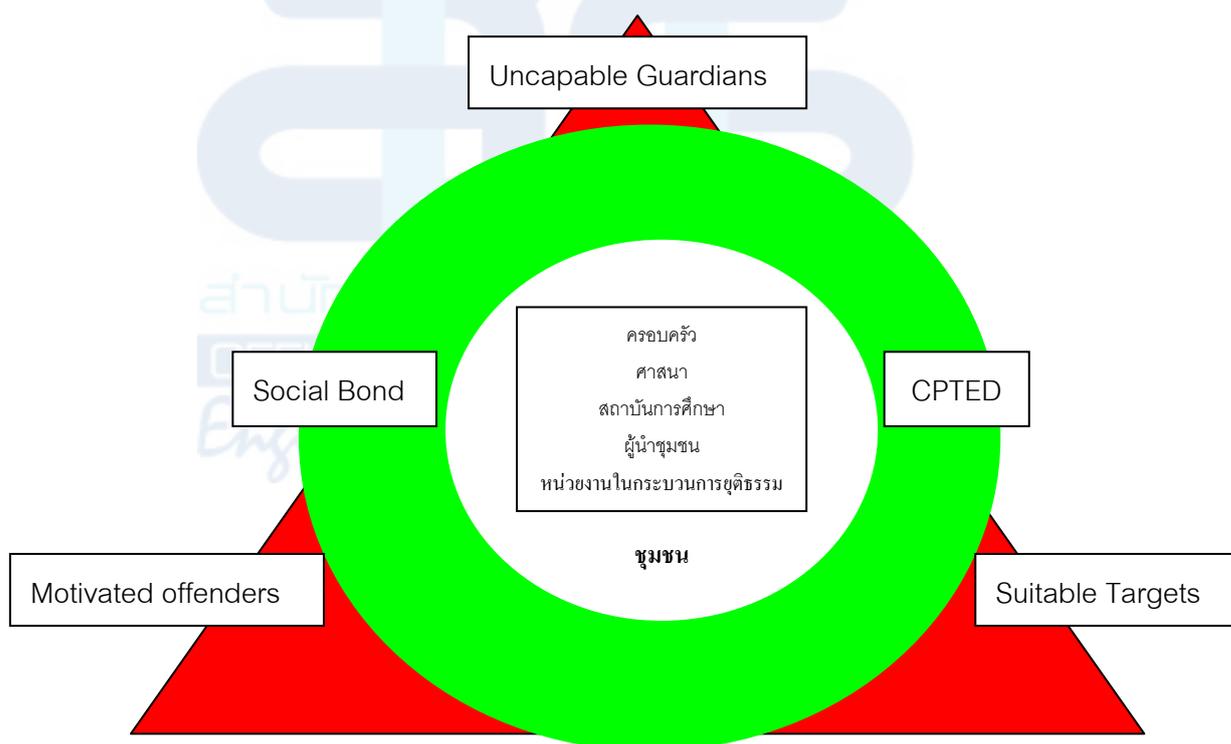
การจัดตั้งโรงเรียนพลเรือน (**Citizens' Academy**) เป็นโรงเรียนที่ตำรวจจัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในงานของตำรวจ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เริ่มมองตำรวจให้แง่ดีขึ้น มีความศรัทธา ทำให้รู้สึกเป็นหุ้นส่วนกันอย่างแท้จริงระหว่างตำรวจกับชุมชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและเปิดใจต่อใจในการทำงานร่วมกันระหว่างคนทั่วไปกับตำรวจ มีการริเริ่มโครงการ (**Ride Along Programs**) เพื่อช่วยให้ประชาชนเรียนรู้ว่าตำรวจทำงานโดยการนั่งรถไปกับตำรวจว่ามีการทำงานอย่างไรและส่งเสริมให้เกิดความซาบซึ้งและความรู้สึกของสมาชิกคนอื่นในชุมชน โดยผู้เข้าร่วมจะไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและ การทำงานของตำรวจอีกด้วย ซึ่งเปิดโอกาสให้คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้ารับการอบรมได้ และที่สำคัญเพื่อสร้าง active citizen ในการป้องกันอาชญากรรม (Active Citizen in Crime Prevention) เป็นคนที่กระตือรือร้นแข็งขันในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความรู้สึกกลัวการเกิดอาชญากรรม (Fear of Crime) น้อยลง การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน นอกจากตำรวจจะได้รับความไว้วางใจจากชุมชนให้เป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันแล้ว ตำรวจเองก็จะได้รับข้อมูลอาชญากรรมมากขึ้นจากชุมชน ทำให้ปัญหาสถิติอาชญากรรมที่ไม่ได้รับรายงาน (dark report) ลดน้อยลง อีกทั้งการให้ความรู้แก่กลุ่มต่างๆ ใน การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (**Education in CPTED**) การให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย (**Law Education**) และการสร้างความมั่นใจว่าถ้าให้เบาะแสแก่ตำรวจแล้วตนเองและครอบครัวจะไม่เจอกับคุกคามจากอิทธิพลมืด ตำรวจยังสามารถเพิ่มเนื้อหาทางด้านการศึกษาให้ความรู้ถึงบทบาทของกลุ่มต่างๆ ว่าด้วยว่าต้องมีส่วนในการป้องกันอาชญากรรมด้วย ไม่ใช่มองว่าเป็นหน้าที่หลักของตำรวจหน่วยงานเดียว

3) แนวทางการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันอาชญากรรม

ในอดีตที่ผ่านมาการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไม่มีเป้าหมาย หรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องเข้ามาดูแลในส่วนนี้ โดยแต่ละกลุ่มควรมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง เป็นการป้องกันมิให้โครงการต่างๆ ต้องหยุดชะงักเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร

4) แนวทางการนำหน่วยงานอื่นเข้ามาเป็นแนวร่วม

อีกแนวทางหนึ่งในการสร้างแนวร่วมระหว่างกลุ่ม คือการนำหน่วยงานที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่นอาสาสมัครคุมประพฤติ การนำอาสาสมัครคุมประพฤติ เข้ามาเป็นตัวประสาน (**Facilitator**) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติมีความเหมาะสมและความพร้อมหลายประการ เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (**Volunteer Probation Officer**) คือประชาชนที่สมัครใจและผ่านการสรรหาคัดเลือก ในด้านคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา มีความเสียสละ มีฐานะมั่นคง หรือเคยเป็นผู้นำชุมชน โดยผ่านการอบรม และแต่งตั้งจากกระทรวงยุติธรรมให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติในการแก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์ผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก อีกปัจจัยหนึ่งคืออาสาสมัครคุมประพฤตินักเป็น ผู้ที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติเป็นไปได้โดยง่าย

โดยสรุป จากแนวทางที่นำเสนอทั้งหมดจะนำไปสู่การเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Social Bond) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ การสร้างพันธะความผูกพันที่เข้มแข็ง จะเป็นการตัดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม เมื่อคนในชุมชนมีความผูกพันอย่างเหนียวกันทั้งในชุมชนเองกับตำรวจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการ รวมทั้งการที่คนมีความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมจาก

สภาพแวดล้อม (CPTED) จะเป็นการตัดองค์ประกอบทั้งสามประการของการเกิดอาชญากรรม Suitable Targets เมื่อคนในชุมชนมีความผูกพันกันและมีพันธะต่อสังคมที่ตนเองอยู่ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อตำรวจ การมีความรู้ในการป้องกันตนเองจากอาชญากรรม ชุมชนนั้นก็เข้มแข็งพอและไม่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และการที่ชุมชนผูกพันกันก็เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนเอง ทำให้อาชญากรหรือผู้ที่มุ่งมันจะประกอบอาชญากรรมหมดโอกาสนั้น (Motivated Offenders) และอีกทั้งชุมชนรู้จักการป้องกันตนเอง เป็น active citizen ที่มีความสำนึกและตระหนักถึงการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ร่วมแก้ปัญหาในชุมชนของตนเอง (Capable Guardians) อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้นในสังคมเช่นนี้ ดังแสดงให้เห็นในแผนภาพข้างต้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

“อาชญากรรม” เป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยดังจะเห็นได้จากจำนวนอาชญากรรมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และจากสถิติคดีอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับในส่วนของ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดจากการนำแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) การควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) มาผสมผสานกันจนเกิดเป็นแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมที่นำสถาบันหรือหน่วยงานสังคมอื่นๆ ที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและอาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และผู้นำชุมชน โดยการศึกษาวิจัยได้นำผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยอาศัย ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ของโคเฮนและเฟลสัน (Cohen and Felson) ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) ของเจฟเฟอรี ซี เรย์ (Jeffery C Ray) และทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) ของ ทราวิท เฮอร์ชชี (Travis Hirschi) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

1) ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด โดยกล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (Siegel and Senna, 1997: 92)

-เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target) โดยเหยื่อหรือเป้าหมายสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ คน สิ่งของ และสถานที่ ซึ่งอะไรก็ตามที่เคยเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายมาแล้ว ก็สามารถกลับไปเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายได้อีก (Siegel and Senna, 1997: 94)

- ความอ่อนแอของผู้ดูแล (Absence of a Capable Guardian) คือ ผู้ดูแลไม่อยู่หรือมีอยู่แต่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ดูแลก็คืออะไรก็ได้ที่สามารถยับยั้งไม่เกิดอาชญากรรม เช่น ตำรวจลาดตระเวน พนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อนบ้าน คนเฝ้าประตู กล้องโทรทัศน์วงจรปิด ๆ (Siegel and Senna, 1997: 93)

- บุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) คือ ตัวผู้กระทำความผิดซึ่งคิดว่าเหยื่อหรือเป้าหมายมีความเหมาะสม และผู้ดูแลอ่อนแอและตัดสินใจที่จะกระทำความผิด ซึ่งตัวผู้กระทำความผิดมีเหตุผลหลายประการที่จะกระทำการไปเช่นนั้น เช่น ความยากจน ติดยาเสพติด เด็กหรือเยาวชนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ (Siegel and Senna, 1997: 94)

2) การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม(Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) เป็นทฤษฎีที่เน้นการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การลดจำนวนอาชญากรรมและความกลัวที่มีต่ออาชญากรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Jeffery, 1971) หลักการหรือกลยุทธ์ของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มี 4 ข้อ (Timothy, 2008: 69) ดังนี้

- เฝ้าระวังโดยธรรมชาติ (Natural Surveillance) หลักการข้อนี้คือทำสภาพแวดล้อมให้ดูโล่ง เอาสิ่งกีดขวางสายตาออกไป เพื่อให้คนทั่วไปสามารถมองเห็นผู้บุกรุกได้ง่าย สรุปแล้วหลักการเฝ้าระวัง ไม่ใช่เพื่อขังผู้บุกรุก แต่เพื่อเฝ้าระวังให้ผู้บุกรุกอยู่ในสายตา

- ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural Access Control) หลักการข้อนี้ คือ ควบคุมการเข้าออกโดยใช้ประตู รั้ว พุ่มไม้เตี้ยๆ คุน้ำ แนวต้นไม้ เพื่อกันให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากบริเวณนั้น กล่าวคือ ถ้าพื้นที่ดูแปลกไปจากธรรมดา หรือเข้าออกยากกว่าธรรมดา คนร้ายก็จะเปลี่ยนใจไม่ยากรบกวาน

- แบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน (Territorial Reinforcement) หลักการข้อนี้ คือ การออกแบบให้สามารถมองเห็นชัดเจนว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ควบคุมและหวงห้าม ไม่ใช่ที่สาธารณะ ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะรู้สึกว่าการกำลังบุกรุกเมื่อเข้าไปยังพื้นที่ควบคุม

- บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Management and Maintenance) หลักการข้อนี้ คือ การร่วมมือกันบริหารจัดการในส่วนที่ร่วมกันของชุมชนหรือที่สาธารณะ ไม่ให้กรำร้าง เสื่อมโทรม เป็นที่ซ่องสุมพวกมิจฉาชีพ

3) ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าคนเรานั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดกฎหมายเป็นทุนเดิมอยู่แล้วเพียงแต่ควบคุมเอาไว้เท่านั้น เหตุที่สามารถควบคุมเอาไว้ได้และไม่กระทำผิดเนื่องจากองค์ประกอบ 4 ประการ (Hirschi, 1969)

- องค์ประกอบทางด้าน Attachment หมายถึง ความผูกพันต่อผู้อื่นทางด้านอารมณ์ (Emotional Element) เกี่ยวกับความรัก ความผูกพัน ความแนบแน่นของเด็กที่มีต่อบุคคลอื่นซึ่งได้แก่ พ่อ-แม่, เพื่อน, รวมไปถึงโรงเรียน

- องค์ประกอบทางด้าน Commitment จะเกี่ยวข้องกับเวลา ความพยายาม รวมทั้งพลังกำลังที่คนทุ่มเทลงไปในการประพฤติปฏิบัติตามแบบประเพณีนิยม เช่น การพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียน พยายามตั้งใจใฝ่หาอาชีพและพยายามเก็บหอมรอมริบไว้สำหรับอนาคต

- องค์ประกอบทางด้าน Involvement หมายถึง การที่คนเราได้ไปทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมและเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องชอบธรรม เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกมต่างๆ การดูกีฬาการทำงานสาธารณกุศลต่างๆ เหล่านี้ หากคนเราใช้เวลาไปกับสิ่งเหล่านี้

ทั้งกลางวันและกลางคืนก็จะทำให้คนเราไม่มีเวลาไม่มีความสุขตามที่ต่างๆ และไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิด

- องค์ประกอบทางด้าน Belief หมายถึง การยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมรวมไปถึงศีลธรรมและจริยธรรมด้วย เนื่องจากคนเราเชื่อว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับยึดถือปฏิบัติและให้ความยำเกรงต่อบทลงโทษของกฎหมาย เราจึงไม่ประกอบอาชญากรรม

เนื้อหาในบทนี้เป็นการสรุปเนื้อหาในบทที่ 2-5 พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในอนาคต ซึ่งการนำเสนอจำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ผลการศึกษา

6.1.2 การสังเคราะห์ผลการศึกษา

6.1.3 กลไกในการเชื่อมโยงการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ

6.1.4 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ผลการศึกษา

1) สภาพปัญหาอาชญากรรม

ซึ่งจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาที่พบในชุมชน คือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาการลักทรัพย์ โดยในส่วนของปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอย่างชัดเจนว่าเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่เหมาะสม (suitable target) ของการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงเสี่ยงต่อการถูกก่ออาชญากรรมในลักษณะนี้ อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าเด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องติดยาเสพติด เพราะส่วนใหญ่แล้วก่อนที่เด็กและเยาวชนจะเข้าหายาเสพติดจะต้องมีแนวโน้มหรือแรงจูงใจ (Likely and Motivated Offenders) บางอย่างเป็นตัวผลักดันให้เกิด ซึ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจนและพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก ๆ ในครอบครัวก็เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง สำหรับปัญหาการลักทรัพย์ จากข้อมูลจากการประชุมกลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงยังคงมีการระบาดของยาเสพติด ประกอบกับในบางพื้นที่มีการก่อสร้างขนาดใหญ่ ทำให้มีการหลั่งไหลของคนงานต่างด้าว คนงานก่อสร้างอันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการลักทรัพย์ในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎี (Routine Activity Theory) ที่กล่าวว่าคนติดยาเสพติด คนที่มีฐานะยากจน เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) เนื่องจากกลุ่มบุคคล

เหล่านั้นต้องการหาเงินไปซื้อยาเสพติดหรือไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ดังนั้น พื้นที่ใดที่มีผู้ติดยาเสพติดหรือคนงานต่างด้าวอาศัยอยู่ ก็เสี่ยงต่อการถูกก่ออาชญากรรมในลักษณะนี้

นอกจากนี้ ในส่วนของคดีการค้าประเวณี ซึ่งตามสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าในเขตพระนครมีจำนวนมาก แต่ประชาชนส่วนใหญ่กลับให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดกับปัญหาลักทรัพย์ เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ

ประการแรก การเกิดอาชญากรรมในชุมชนบางส่วนมิได้ไม่ได้แจ้งความกับตำรวจ (Dark Figures of Crime Report to the Police) อันเนื่องมาจาก การขาดความไว้วางใจกันระหว่างชุมชนกับตำรวจ (Lack of Trust between Community and Police) ซึ่งทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมอย่างเป็นทางการ (Official Report) ที่รวบรวมข้อมูลมาจากการรับแจ้งความของตำรวจหรือที่เรียกกันว่า Uniform Crime Report (UCR) ไม่ได้นำเสนอตัวเลขที่แท้จริงของการเกิดอาชญากรรม อันนำไปสู่การแก้ไขและตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนที่ผิดไปจากความเป็นจริง

ประการที่สอง ปัญหาการค้าประเวณีมักเกิดในสถานที่สาธารณะที่ไม่ใช่ในชุมชน เช่น สนามหลวง คลองหลอด เป็นต้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะโดยปกติบุคคลจะพิจารณาถึงปัญหาที่ตนเองประสบและรับรู้อยู่ในชุมชนของตนเอง

2) การป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

กลุ่มต่างๆ ในชุมชนมีวิธีการเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น การควบคุมดูแลบุตรหลานของกลุ่มครอบครัว การอบรมศีลธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชนของกลุ่มศาสนา คนเข้าหาตัวกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดโดยผู้นำชุมชน การออกตรวจในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยของกลุ่มตำรวจ อย่างไรก็ตามพบว่า วิธีการต่างๆ เหล่านี้ บางครั้งไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ทำให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร กล่าวคือ ในชุมชนยังไม่สามารถลดองค์ประกอบทั้ง 3 ของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างเต็มที่

- เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target) เช่น การปล่อยให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว บุคคลขาดความรู้และวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่เหมาะสม
- ความอ่อนแอของผู้ดูแล (Absence of a Capable Guardian) เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีการดูแลเป็นพิเศษก็ต่อเมื่อเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยหรือเคยเกิดเหตุการณ์ต่างๆ มาแล้ว การจัดเวรยามหรือการเฝ้าระวังในชุมชนก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอ เพราะขาดเงินทุน โรงเรียนไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

- บุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) การปล่อยให้เด็กและเยาวชนในชุมชนติดยาเสพติด พระสงฆ์ไม่มีโอกาสเข้าไปกล่อมเกลาจิตใจให้แก่กลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำความผิด เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านั้นไม่ค่อยได้เข้าวัด การปล่อยให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว

3) การมีส่วนร่วมของกลุ่มอื่น ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม

ส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมักจะขาดการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ครอบครัวจะไปหาตำรวจก็เฉพาะมีเหตุเกิดขึ้นกับตน วัดก็เช่นกันจะไปหาตำรวจก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในวัดหรือกับพระ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถของผู้ดูแล (Capable Guardian) กล่าวคือ ผู้ดูแลตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) มิได้หมายถึงแต่เพียงตำรวจเท่านั้น เจ้าของบ้าน เพื่อนบ้าน กลุ่มต่างๆ หรือแม้แต่วาระบบรักษาความปลอดภัย ก็ถือเป็นผู้ดูแลได้ ดังนั้น หากทุกคนในชุมชนช่วยกันดูแลภายในบ้านของตนเอง บ้านของเพื่อนบ้าน สถานที่ต่างๆ ในชุมชน ก็จะสามารถลดโอกาสของการเกิดอาชญากรรมไปได้มาก นอกจากนี้ การร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอย่างเข้มแข็งยังสามารถลดแนวโน้มหรือแรงจูงใจของผู้กระทำความผิด (Likely and Motivated Offenders) ได้อีกด้วย เช่น ในเวลาที่พ่อแม่ไม่มีเวลาอยู่ดูแลเด็กๆ ในครอบครัว เพื่อนบ้าน ครู พระสงฆ์ หรือคนอื่นๆ ในชุมชน ก็สามารถช่วยกันดูแล

6.1.2 การสังเคราะห์ผลการศึกษา

1) ด้านสภาพบริบททางสังคม

จากการศึกษาพบว่าทั้งสองกลุ่มแม้ว่าในอดีตจะดูมีความแตกต่างกันทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เขตพระนครดูจะมีความเจริญเติบโตและมีความเป็นเมืองมากกว่าเขตบางกอกน้อย แต่ในปัจจุบันความแตกต่างทั้งระหว่างสองเขตดูจะไม่แตกต่างกันมากนักเนื่องจากเขตบางกอกน้อยเริ่มมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองมากขึ้นจนเกือบจะทัดเทียมกับเขตพระนครที่เป็นเขตชั้นในเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

2) ด้านสภาพปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่าทั้งสองเขตต่างก็ประสบปัญหาอาชญากรรมคล้ายคลึงกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นกลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน มองประเภทของปัญหาอาชญากรรมไปในทิศทางเดียวกันคือ ปัญหายาเสพติดและการลักทรัพย์เป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตำรวจ ที่มองปัญหาอาชญากรรมในภาพรวมโดยใช้สถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

เนื่องจากสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิตของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย คนเริ่มมีความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualism) มากขึ้น กลายเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่มีใครรู้จักใคร สังคมเอื้ออาทรในอดีตของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวในภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งเขตพระนครและเขตบางกอกน้อยประสบปัญหาคล้ายกัน คือความสัมพันธ์ในชุมชนค่อนข้างน้อย (Lack of Bond within Community) ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอลงไปด้วย

4) ด้านความรับรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

ในประเด็นนี้ผลการวิจัย พบว่าทั้งสองเขตต่างก็มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นโดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว และเป็นปัญหาที่ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบเป็นหลัก

5) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และทัศนคติต่อตำรวจ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองเขตค่อนข้างจะมีปฏิสัมพันธ์กับตำรวจค่อนข้างน้อยมาก และโดยส่วนใหญ่จะไปพบตำรวจต่อเมื่อจะไปแจ้งความเท่านั้น และผลการวิจัยข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติเข้าพื้นที่เข้าหาประชาชนในชุมชนอาจจะเข้าไม่ถึง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าไม่ค่อยได้พบเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาในพื้นที่ ส่วนกลุ่มผู้นำชุมชนที่โดยภาระหน้าที่ต้องติดต่อกับตำรวจมากที่สุดกลับมีมุมมองในแง่ค่อนข้างเป็นลบกับตำรวจ

โดยสรุปจากผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าบริบททางสังคม ประเภทของอาชญากรรมและประเด็นปัญหาของทั้งเขตพระนคร และเขตบางกอกน้อยค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมากอันนำมาสู่การนำเสนอแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมไปในแนวเดียวกันดังนี้

6.1.3 กลไกในการเชื่อมโยงการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สำหรับแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ จากผลจากการศึกษาวิจัยนี้พบว่าสำหรับแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการนั้น ถ้าจะทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในกระบวนการยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมเข้ามาเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างการป้องกันแบบเป็นทางการและการป้องกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดกลไกเชื่อมโยงภาครัฐกับภาคประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างกลไกผลักดันให้การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการก่อ

เกิดเป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการอย่างได้ผล โดยผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มสถาบันชุมชนและผู้นำชุมชน มีปัญหา ดังต่อไปนี้ จนไม่สามารถขับเคลื่อนกลไกการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการด้วยตนเอง

1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างในชุมชนที่อ่อนแอ (Weaken Bonds and Informal Social Control in the Community)

ประเด็นสำคัญในชุมชนนั้นต้องมีความผูกพันกันระหว่างคนในชุมชน แต่จากผลการศึกษา พบว่าแต่ละกลุ่มค่อนข้างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันค่อนข้างน้อย ซึ่งส่งผลให้การควบคุมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) เกิดขึ้นค่อนข้างยาก เนื่องจากสภาพการต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้จักกันในชุมชน ความรักและผูกพันในฐานะสมาชิกในสังคมค่อนข้างน้อย ทำให้ขาดจิตสำนึก ร่วมในการช่วยแก้ปัญหาในชุมชน (Lack of Sense of Community) ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพันธะความผูกพันทางสังคม (Travis Hirschi, 1969) ที่ว่าในชุมชนที่คนในชุมชนไม่มีความผูกพันกัน แนวโน้มของการเกิดอาชญากรรม ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องจากทุกคนมองว่าไม่ใช่ปัญหาของตน (No one cares) อีกทั้งความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มก็มีน้อยหรือถูกทำลายไป

2) ด้านบริบททางสังคมในเขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับในต่างจังหวัดการป้องกันอาชญากรรมสามารถเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้ง่ายกว่า โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นทางการในภาครัฐ และส่วนมากสามารถใช้ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อนในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการได้ ในขณะที่บริบททางสังคมเมืองในกรุงเทพมหานครที่ผู้คนไม่ได้รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น การที่มีสภาพต่างคนต่างอยู่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำที่ไม่ได้มีอิทธิพลต่อคนในชุมชนมากนักเมื่อเทียบกับ ผู้นำชุมชนในต่างจังหวัดที่ผู้นำชุมชนมีลักษณะเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ มีบทบาทมีอิทธิพลมากในการชี้นำคนในชุมชน รวมทั้งสถาบันศาสนาที่มีบทบาทค่อนข้างน้อยในบริบทสังคมเมือง

3) ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มยกเว้น กลุ่มผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรมค่อนข้างน้อยและมีความต้องการที่จะได้รับความรู้ทางด้านกฎหมายรวมทั้งการป้องกันตนเองจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนที่มองว่าตนเองไม่มีหน้าที่ป้องกันอาชญากรรมและเป็นหน้าที่ตำรวจ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วโรงเรียนถือเป็นสถาบันหลักในการป้องกันอาชญากรรม แม้แต่ผู้บริหารโรงเรียนก็ยังไม่เข้าใจในประเด็นนี้ จากการศึกษาจะเห็นได้ชัดว่าตำรวจมีความเหมาะสมที่สุดและความพร้อมที่สุดในการแก้ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

4) ด้านความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์และความไว้วางใจต่อตำรวจ

พบว่ายกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีการประชุมกับตำรวจอยู่แล้ว กลุ่มอื่นแทบจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับตำรวจเลย ต้องจำเป็นจริงถึงจะเข้าหาตำรวจเช่น ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม จึงเข้าแจ้งความ ส่วนใหญ่มองว่าตำรวจยังไม่ได้ทำหน้าที่เต็มที่ ไม่ได้จริงจังกับประชาชน ดังจะเห็นได้จาก ผู้บริหารไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเลย มักจะส่งแต่ตำรวจระดับล่างมา สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและทัศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจ ทำให้เวลาตำรวจขอความร่วมมือจะไม่ได้รับเต็มที่ รวมทั้งเกิดปัญหาไม่รายงานอาชญากรรม (Unreport Crime) ที่เกิดขึ้นให้กับตำรวจ รวมทั้งไม่แจ้งเบาะแสข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อีกประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลคือ ทัศนคติในทางลบของผู้นำชุมชนต่อตำรวจ ทำให้นำข้อมูลถ่ายทอดไปให้คนในชุมชนไปในแง่ลบ ทำให้คนในชุมชนขาดความไว้วางใจตำรวจ และก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานตำรวจตามไปด้วย

จะเห็นได้ว่าประเด็นปัญหานี้จะให้หน่วยงานใดจัดการไม่ได้เลยนอกจากหน่วยงานตำรวจเองที่จะต้องเข้ามาแก้ไขพร้อมกันไปกับการเป็นตัวกลไกเชื่อมระหว่างหน่วยงานป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการกับการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ เนื่องจากเห็นได้ชัดว่าในการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบหลักของตำรวจ ก็ประสบปัญหาที่ไม่ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากประชาชน อีกทั้งปัญหาการไม่ได้รับรายงานการเกิดอาชญากรรมในชุมชน ทำให้เกิดข้อมูลสถิติที่คลาดเคลื่อนอันทำให้เกิดการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ผิดไปและทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยตำรวจให้เข้ามาเป็นตัวผลักดันและในขณะเดียวกันก็แก้ปัญหาการไม่ไว้วางใจในตำรวจไปพร้อมกันด้วย

5) ความเกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยในการให้ข้อมูลเบาะแสอาชญากรรมแก่ตำรวจ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีหลายกลุ่มที่พบเห็นการประกอบอาชญากรรมและอยากแจ้งตำรวจ แต่เกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยกับตนเองและคนในครอบครัว ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาว่าตำรวจนอกจากจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนแล้วยังจำเป็นต้องปราบปรามกลุ่มอิทธิพลให้ได้ด้วย (Rigorously enforcing the law and Suppressing the Crime) เพื่อให้คนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของตำรวจรวมทั้งสร้างความมั่นใจให้คนในชุมชนที่อยากเป็นพลเมืองดีแต่ไม่มั่นใจในความปลอดภัย เช่น ให้ความรู้ด้านกฎหมายคุ้มครองพยาน

6) มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนทางกายภาพ

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชุมชนมีการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนตามแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) อยู่หลายประการด้วยกัน เช่น มีการติดตั้งไฟแสงสว่างในชุมชน การจัดการที่รกร้างว่างเปล่า จัดการพื้นที่รกร้าง การจัดการกิจกรรมในชุมชน การติดตั้ง

สัญญาณเดื่อนภัย ความพยายามติดตั้งกล้องวงจรปิด แต่อย่างไรก็ตามพบว่าสิ่งที่ชุมชนยังขาดอยู่ คือ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Management and Maintenance) เนื่องจากคนในชุมชนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าไร

จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าตำรวจเป็นเสมือนตัวผลักดันและกระตุ้นเป็นกลไกให้การป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการขับเคลื่อนไปได้ ในความเป็นจริงแล้วการป้องกันอาชญากรรมต้องเป็นหลักและมีการป้องกันอาชญากรรมเป็นตัวเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยแก้ไขจัดการกับการเกิดอาชญากรรมได้ดียิ่งขึ้นดังปัจจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น

6.1.4 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ

โดยสรุปจากผลการวิจัยและการวิเคราะห์สามารถนำประเด็นหลักมานำเสนอเป็นแนวทางป้องกันอาชญากรรมได้ดังต่อไปนี้

1) แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยการเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Strengthen Bonds)

การที่สภาพความสัมพันธ์ในชุมชนเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้จักกัน การขาดความสัมพันธ์ระหว่างกันในชุมชน นำไปสู่ปัญหาต่างๆมากมายตามมา เป็นลูกโซ่ กล่าวคือเมื่อชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่รู้จักกัน ต่างคนต่างอยู่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนก็ไม่สนใจจะช่วยเหลือ เวลาที่มีการขอความร่วมมือก็ไม่ให้ความร่วมมือ เพราะถือว่า “ธุระไม่ใช่” สภาพเช่นนี้ นำไปสู่ การขาดการควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ (Ineffective Informal Social Control) เมื่อคนไม่มีความผูกพันกัน (Broken Bond) การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการจึงไร้ประสิทธิภาพในการเหนี่ยวรั้งไม่ให้คนไปกระทำผิด เพราะคนไม่มีความผูกพันกัน ขาดจิตสำนึกของความเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

ดังนั้นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้คือการสร้างการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้เข้มแข็งขึ้นดังทฤษฎีพันธะทางสังคมของ Hirschi ที่ว่า อาชญากรรมจะไม่เกิดถ้าคนมีพันธะทางสังคม (Social Bond) ยึดเหนี่ยวจิตใจไว้เป็นการควบคุมจากภายในที่ได้ผล เมื่อคนมีความผูกพันกันไม่ว่าในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็น active citizen ขึ้นในชุมชน active citizen ในที่นี้หมายถึงคนที่กลายมาเป็นกระตือรือร้นแข่งขันในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน เมื่อชุมชนมีคนแบบนี้อยู่ เวลาขอความร่วมมือจะได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี สภาพชุมชนเช่นนี้นับว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมีภูมิต้านทานต่อปัญหาอาชญากรรมสูง

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว

ประการแรก การให้ความรู้แก่พ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ให้มีการจัดโรงเรียนพ่อแม่ขึ้นภายในชุมชน โดยจัดอบรมให้แก่สมาชิกของครอบครัวในชุมชนที่กำลังตั้งครรภ์หรือมีสมาชิกใหม่เกิดขึ้น อบรมให้ความรู้กับพ่อแม่เกี่ยวกับวิธีการดูแลบุตร

ประการที่สอง การจัดพ่อแม่อุปถัมภ์ขึ้นในชุมชนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่พ่อแม่ที่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูก โดยพ่อแม่อุปถัมภ์อาจจะเป็นผู้ใหญ่ในชุมชนที่ได้รับการยอมรับนับถือ หรือการจับกลุ่มคู่พ่อแม่ที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างๆ เพื่อผลัดกันดูแลลูกหลานในเวลาที่ตนและคู่ของตนไปทำงาน

ซึ่งแนวทางทั้งสองประการนี้นำไปสู่การสร้างพันธะทางสังคมทางด้านความผูกพันระหว่างครอบครัว และการผูกมัด (Attachment and Commitment to Family)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันการศึกษา

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ล้วนแต่มุ่งแข่งขันเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งในการให้ความรู้ทางวิชาการแก่เด็กและเยาวชน จนบางครั้งละเลยหน้าที่ในปลูกฝังระเบียบวินัยและจิตสำนึก ตลอดจนการดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การเพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อปลูกฝังวินัยและจิตสำนึกหรืออื่นๆ หลังเลิกเรียน และกิจกรรมดังกล่าวจะต้องเปิดกว้างให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าร่วม เช่น กีฬา ดนตรี และเทคโนโลยี เพราะหากนักเรียนได้ใช้เวลาไปในกิจกรรมต่างๆ ก็จะทำให้นักเรียนไม่มีเวลาไม่มีความสุขตามที่ต่างๆ และไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด

ประการที่สอง การเยี่ยมบ้านนักเรียน (Home Visitation) เพื่อดูแลและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและ การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนจะเป็นการสร้าง ความผูกพันระหว่างครูอาจารย์กับนักเรียนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้สึกที่ครูอาจารย์รักและเป็นห่วงตนเองเช่นเดียวกับพ่อแม่ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้เกิดบรรทัดที่ดีของความร่วมมือระหว่างครูอาจารย์และผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนในที่สุด

แนวทางทั้งสองแนวทางนี้จะทำให้เป็นการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน ให้มีความผูกพันมีข้อผูกมัดต่อครูอาจารย์และสถานศึกษา (Attachment and Commitment to School) อีกทั้งทำให้เด็กมีกิจกรรมให้ทำมากขึ้นเพื่อไม่ให้เด็กมีเวลาไปมั่วสุมและกระทำผิดได้ (Involvement in Legal Activity)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่สถาบันศาสนา

ในปัจจุบันคนจะเข้าวัดก็ต่อเมื่อเป็นวันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมส่วนใหญ่ที่วัดจัดให้ก็มีเพียงการไหว้พระและทำบุญเท่านั้น ประกอบกับในปัจจุบันมักจะมีข่าวเกี่ยวกับการประทุติตนไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ จึงทำให้ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อศาสนาลดน้อยลงไปบ้าง ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหามีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเทศนาธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้มากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมเช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจหลักธรรมและแก่นแท้ของพุทธศาสนา มากขึ้น

ประการที่สอง การสร้างแบบอย่างที่ดีในการประทุติตนให้อยู่ในศีลธรรม ซึ่งเจ้าอาวาสและตำรวจพระก็อาจจะต้องทำหน้าที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อเรียกศรัทธาคืนมาจากประชาชน

แนวทางทั้งสองแนวทางนี้จะทำให้เป็นการเสริมสร้างพันธะทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน ให้มีความผูกพันมีข้อผูกมัดต่อสถาบันศาสนา (Attachment and Commitment to School)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญภายในชุมชน ซึ่งหากชุมชนใดที่ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ก็จะทำให้ชุมชนดังกล่าวมีความเข้มแข็งตามไปด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานที่ชัดเจนให้กับผู้นำชุมชน และหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้นำชุมชนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชน แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำชุมชนมีดังนี้

ประการแรก ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาต่างๆ เช่น การจัดอบรมให้แก่ผู้นำชุมชนในเรื่องต่างๆ เป็นการเฉพาะ หรือ การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอย่างกว้างขวาง

ประการสอง ส่งเสริมให้เกิดการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากชุมชนในปัจจุบันมีขนาดเล็ก มักจะขาดความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนั้น หากแต่ละชุมชนร่วมมือกัน ก็จะทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนมากขึ้น

ประการสาม สนับสนุนให้ผู้นำชุมชนเข้าไปสร้างความผูกพันกับประชาชนในชุมชนให้มากขึ้น เช่น การเยี่ยมเยียนลูกบ้านในชุมชน

ประการสี่ การให้ผู้นำชุมชนจัดตั้งกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มเพื่อนบ้านเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม (Block Watch Programs) ซึ่งเมื่อได้จัดตั้งและกำหนดกิจกรรมต่างๆ แล้ว

แนวทางที่นำเสนอมานี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำให้สามารถนำคนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน (Involvement) และก่อให้เกิดความผูกพันกันในชุมชน (Attachment to Community)

- แนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ตำรวจ

ปัญหาที่สำคัญของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมคือ การขาดความร่วมมือจากประชาชน ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาในบทที่ 4 สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าตำรวจมีการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันอาชญากรรมค่อนข้างน้อย ดังนั้น ตำรวจจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะและวิธีการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ

ประการแรก การฝึกอบรมบุคลากรที่จะปฏิบัติร่วมกับครอบครัว โรงเรียน วัด และผู้นำชุมชนให้ความรู้และความเชี่ยวชาญก่อนการไปปฏิบัติหน้าที่จริง หรือมิฉะนั้นก็มอบหมายให้บุคคลกรที่มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันต่างๆ เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นการเพิ่มความศรัทธาและเชื่อมั่นในตำรวจให้มากขึ้น

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องเข้มงวดกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน

2) แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแต่ละกลุ่มมีการร่วมมือเพื่อป้องกันอาชญากรรมน้อยมาก จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มทางสังคมที่ไม่ใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรมไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมในการป้องกันอาชญากรรมด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการประสานความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมระหว่างกลุ่มจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งเน้นการให้ตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มครอบครัว

การประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มครอบครัวไม่ควรเป็นในลักษณะโดยตรงเนื่องจากปัจจัย 2 ประการ ประการแรก จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะเข้าหาครอบครัวได้อย่างทั่วถึง ประการที่สอง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อใดก็ตามที่มีตำรวจเข้าหาแสดงว่าต้องมีเรื่องที่เกิดปฏิกิริยาเกิดขึ้น ดังนั้นจึงนำไปสู่แนวทางในการเข้าหาครอบครัวโดยผ่านโรงเรียน วัดและผู้นำชุมชน

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มสถาบันการศึกษา

ตำรวจจำเป็นต้องเข้าไปในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการเข้าไปจะเป็นในลักษณะการให้ความรู้ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของครูและผู้บริหารโรงเรียนว่าการป้องกันอาชญากรรมเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของสถาบันการศึกษา ตลอดจนเข้าไปช่วยสอนหนังสือแก่นักเรียนในบางวิชา ซึ่งวิธีดังกล่าวสามารถเรียกอีกอย่างว่า ตำรวจโรงเรียน (School Police)

ตำรวจโรงเรียนสามารถให้ความรู้แก่ครูไม่ว่าจะเป็น เรื่องการป้องกันอาชญากรรม กฎหมายเบื้องต้น รวมทั้งความรู้ทางด้านอาชญาวิทยา สาเหตุการเกิดอาชญากรรมรวมถึง บทบาทของครูในการป้องกันอาชญากรรม ว่าที่จริงแล้วเป็นบทบาทสำคัญที่ครูมองข้ามไปว่าเป็น เรื่องไกลตัว ทฤษฎีทางอาชญาวิทยา Low-Self Control Theory ของ Gottfredson and Hirschi (1990) บอกไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้าเด็กไม่ได้รับการอบรม สอดส่องดูแล และลงโทษ เมื่อทำผิด เมื่อ ถึงวัย ประมาณ 10 ขวบ เด็กจะกลายเป็นคนมีการควบคุมตนเองต่ำ และจะแฝงอยู่ในตัวของเด็ก ตลอดช่วงชีวิต แต่อาจไม่แสดงออกจนเมื่อมีสิ่งเร้าหรือสภาพปัจจัยที่เหมาะสม

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มสถาบันศาสนา

การเข้าหากลุ่มสถาบันศาสนา โดยไปให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่พระ เพื่อให้พระสามารถ นำความรู้ทางกฎหมายต่างๆ และวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่สำคัญๆ เหล่านั้นไปถ่ายทอดให้แก่ คนในชุมชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับกลุ่มครอบครัวโดยผ่านสถาบันทางศาสนา ตลอดจนการไป สนทนากับพระสงฆ์เพื่อหาข้อมูลต่างๆ เนื่องจากในปัจจุบันวัดก็เป็นสถานที่แห่งที่เด็กนักเรียน มักจะเข้าไปรวมกลุ่มกันหลังเลิกเรียน

- แนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจกับกลุ่มผู้นำชุมชน

ตำรวจยังมีปัญหาในการเข้าถึงชุมชน เพราะยังไม่ได้รับความไว้วางใจและเชื่อใจจาก ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้นำชุมชน โดยมองว่าตำรวจไม่จริงจัง ส่งแต่ตำรวจคนน้อย ซึ่งไม่มี ผลต่อการผลักดันนโยบายในการแก้ปัญหาให้ชุมชนได้จริง ทำให้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ ตำรวจการให้เบาะแสการเกิดอาชญากรรม ดังนั้นแนวทางการประสานความร่วมมือของตำรวจ กับกลุ่มผู้นำชุมชนจึงควรเน้นไปที่การเพิ่มความเข้มข้นในสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เช่น การ เยี่ยมเยียนผู้นำชุมชนเป็นวิธีการเข้าถึงผู้นำชุมชน โดยตำรวจระดับผู้บริหาร การจัดตั้งสถานี ตำรวจชุมชน (Neighborhood Mini-stations) และศูนย์ประสานงานชุมชน (Community Centers) เป็นการกระจายบริการงานตำรวจลงสู่ระดับชุมชน

- แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียนและผู้นำชุมชน

เนื่องจากในปัจจุบัน ทั้ง 3 ส่วนนี้มีการประสานความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ไปอยู่เป็นประจำ เช่น โรงเรียนก็มีการให้พระมาสอนวิชาพุทธศาสนา วัดจัดงานสำคัญทางศาสนาก็เชิญผู้นำชุมชน และโรงเรียนเข้าร่วม อย่างไรก็ตาม ควรมีแนวทางเพิ่มดังนี้

ประการแรก การให้พระมาสอนวิชาพุทธศาสนา ควรจะจัดให้มีทุกโรงเรียนมิใช่แค่ โรงเรียนที่อยู่ใกล้วัดเท่านั้น

ประการที่สอง การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างวัด โรงเรียนและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็น เรื่องต่างๆ ดังนั้นหากเพิ่มในส่วนของกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมก็จะทำให้คนใน ชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น

- แนวทางเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจกับกลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่ม

การจัดตั้งโรงเรียนพลเรือน (**Citizens' Academy**) เป็นโรงเรียนที่ตำรวจจัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในงานของตำรวจ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เริ่มมองตำรวจให้แง่ดีขึ้น มีความศรัทธา ทำให้รู้สึกเป็นหุ้นส่วนกันอย่างแท้จริงระหว่างตำรวจกับชุมชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและเปิดใจต่อใจในการทำงานร่วมกันระหว่างคนทั่วไปกับตำรวจ มีการริเริ่มโครงการ (**Ride Along Programs**) เพื่อช่วยให้ประชาชนเรียนรู้ว่าตำรวจทำงานโดยการนั่งรถไปกับตำรวจว่ามีการทำงานอย่างไรและส่งเสริมให้เกิดความซาบซึ้งและความรู้สึกของสมาชิกคนอื่นในชุมชน เพื่อสร้าง active citizen ในการป้องกันอาชญากรรม (**Active Citizen in Crime Prevention**) เป็นคนที่กระตือรือร้นแข่งขันในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือช่วยกันเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีในชุมชนที่ตนอยู่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความรู้สึกกลัวการเกิดอาชญากรรม (**Fear of Crime**) น้อยลง การที่สังคมมีคนแบบนี้ที่มีจิตสำนึกอาสาพร้อมจะเข้าช่วยเหลือชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยคิดแก้ปัญหา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน นอกจากตำรวจจะได้รับความไว้วางใจจากชุมชนให้เป็นหุ้นส่วน (**Partnership**) กันแล้ว ตำรวจเองก็จะได้รับข้อมูลอาชญากรรมมากขึ้นจากชุมชน ทำให้ปัญหาสถิติอาชญากรรมที่ไม่ได้รับรายงาน (**Dark Report**) ลดน้อยลง อีกทั้งการให้ความรู้แก่กลุ่มต่าง ๆ ใน การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (**Education in CPTED**) การให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย (**Law Education**) และการสร้างความมั่นใจว่าถ้าให้เบาะแสแก่ตำรวจแล้วตนเองและครอบครัวจะไม่เจอกับคุกคามจากอิทธิพลมืด ตำรวจยังสามารถเพิ่มเนื้อหาทางด้านการศึกษาให้ความรู้ถึงบทบาทของกลุ่มต่างๆว่าด้วยว่าต้องมีส่วนในการป้องกันอาชญากรรมด้วย ไม่ใช่มองว่าเป็นหน้าที่หลักของตำรวจหน่วยงานเดียว

4) แนวทางการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันอาชญากรรม

ในอดีตที่ผ่านมาการดำเนินในส่วนของการป้องกันอาชญากรรมของสถาบันทางสังคมที่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม มักจะดำเนินการอย่างไม่มีเป้าหมาย หรือดำเนินการไปตามสามัญสำนึก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องเข้ามาดูแลในส่วนนี้ โดยแต่ละกลุ่มควรจะมีแผนกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติแนวทางในการจัดทำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง เป็นการป้องกันมิให้โครงการต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร

5) แนวทางการนำหน่วยงานอื่นเข้ามาเป็นแนวร่วม

อีกแนวทางหนึ่งในการสร้างแนวร่วมระหว่างกลุ่ม คือการนำหน่วยงานที่มีความพร้อมและได้ผ่านการฝึกอบรมมาในระดับหนึ่งแล้วมาเป็นตัวประสานระหว่างกลุ่ม เช่นอาสาสมัครคุมประพฤติ การนำอาสาสมัครคุมประพฤติ เข้ามาเป็นตัวประสาน (**Facilitator**) เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติมีความเหมาะสมและความพร้อมหลายประการ เช่น อาสาสมัครคุมประพฤติ (**Volunteer Probation Officer**) คือประชาชนที่สมัครใจและผ่านการสรรหาคัดเลือกในด้านคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา มีความเสียสละ มีฐานะมั่นคง หรือเคยเป็นผู้นำชุมชน อีกปัจจัยหนึ่งคืออาสาสมัครคุมประพฤตินักเป็น ผู้ที่มาจากบุคคลที่ชุมชนให้ความเคารพยกย่อง นับถือ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชนหรือชุมชนอยู่แล้ว ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆที่ได้รับการประสานโดยอาสาสมัครคุมประพฤติเป็นไปโดยง่าย

โดยสรุป จากแนวทางที่นำเสนอทั้งหมดจะนำไปสู่การเสริมสร้างพันธะทางสังคม (Social Bond) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ การสร้างพันธะความผูกพันที่เข้มแข็ง จะเป็นการตัดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม เมื่อคนในชุมชนมีความผูกพันอย่างเหนียวแน่นกันทั้งในชุมชนเองกับตำรวจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการป้องกันอาชญากรรมแบบเป็นทางการ รวมทั้งการที่คนมีความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (CPTED) จะเป็นการตัดองค์ประกอบทั้งสามประการของการเกิดอาชญากรรม Suitable Targets เมื่อคนในชุมชนมีความผูกพันกันและมีพันธะต่อสังคมที่ตนเองอยู่ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อตำรวจ การมีความรู้ในการป้องกันตนเองจากอาชญากรรม ชุมชนนั้นก็จะมีเข้มแข็งพอและไม่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และการที่ชุมชนผูกพันกันก็เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนเอง ทำให้อาชญากรหรือผู้ที่มุ่งมั่นจะประกอบอาชญากรรมหมดโอกาสนั้น (Motivated Offenders) และอีกทั้งชุมชนรู้จักการป้องกันตนเอง เป็น active citizen ที่มีความสำนึกและตระหนักถึงการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ร่วมแก้ปัญหาในชุมชนของตนเอง (Capable Guardians) อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้นในสังคมเช่นนี้ ดังแสดงให้เห็นในแผนภาพข้างต้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องงานวิจัยนี้มุ่งจะศึกษาเฉพาะกลุ่ม ครอบครัว โรงเรียน ผู้นำชุมชน ศาสนา และตำรวจ ในฐานะเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในงานวิจัยขึ้นไปควรที่จะเพิ่มสถาบันทางสังคมอื่นด้วย เช่น สถาบันสื่อ และควรที่จะเพิ่มการศึกษาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นด้วย ตลอดจนนำแนวทางต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้กับชุมชนในเขตอื่นที่มีสภาพแวดล้อมต่างๆ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการป้องกันอาชญากรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลทิพย์ คติการ. โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี2549 ในเขต กรุงเทพมหานคร (ออนไลน์) <http://www.thaicvs.org> (กรกฎาคม 2552)

ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์.(2526). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : หลักทฤษฎี และมาตรการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

พัทธา สายหู.(2522) ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกทางสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์.

พรชัย ชันดีและธวัชชัย ปิยะนิละบุตรและอัศวิน วัฒนวิบูลย์ .(2543) ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บุ๊คเน็ต .

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.(2550) การบริหารงานยุติธรรม กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร.ความเป็นมาของเมืองและการขยายตัวของเมือง.(ออนไลน์) www.bma.go.th/info (ธันวาคม 2551)

สำนักงานเขตบางกอกน้อย.ข้อมูลทั่วไปของเขต .(ออนไลน์) <http://203.155.220.239/subsite/index.php.001032> (ธันวาคม 2551)

สำนักงานเขตพระนคร.ข้อมูลทั่วไปของเขต .(ออนไลน์) <http://203.155.220.239/subsite/index.php.001052> (ธันวาคม 2551)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.ข้อมูลสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม. (ออนไลน์) www.royalthaipolice.go.th (ธันวาคม 2551)

สนทยา พลศรี . (2545) หลักสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่1 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์.

ภาษาอังกฤษ

- Agnew, Robert. (1991) **Wayward Youth** .NY: Viking.
- Anderson A.F. and V.E. Gil . (1998) China's modernization and the decline of communitarianism: The control of sex crimes and implications for the fate of informal social control, **Journal of Contemporary Criminal Justice** 14 . pp 248–261.
- Anderton, K.J. (1985) **The Effectiveness of Home Watch Schemes in Cheshire**. Chester, UK: Cheshire Constabulary.
- Bennett, S.F. and P.J. Lavrakas (1989) Community-Based Crime Prevention: An Assessment of the Eisenhower Foundation's Neighborhood Program. **Crime and Delinquency** 35. pp 345–364.
- Brantingham and Faust .(1976) A Conceptual Model of Crime Prevention . **Crime Delinquency** 22. pp 284-296
- Cirel, P., P. Evans, D. McGillis, and D. Whitcomb. (1977) **Community Crime Prevention Program, Seattle: An Exemplary Project**. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.
- Clark, R. V. (2001), Effective Crime Prevention: Keeping Pace with New Development; in UNODCCP, **Forum on Crime and Society**, Vol. 1, Number 1, February 2001, pp 17-33.
- Cloward, Richard A. and Ohlin, Lloyd E. (1961) **The Mask of Sanity** .St Louis, Mo :V Mosby.
- Curran, D.J. (1998) Economic reform, the floating population, and crime: The transition of social control in China, **Journal of Contemporary Criminal Justice** 14 . pp 262–280.
- Gottfredson ,Michel R and Travis Hirschi, (1990) . **A General Theory of Crime**. Stanford, CA Stanfor University Press.
- Hirschi, Travis. (1969). **Cause of Delinquency**. Los Angeles, California: University of California Press.
- Jiao, A.Y. (2001) Police and culture: A comparison between China and the United States, **Police Quarterly** 4 . pp 156–185.
- Latessa, E.J. and L.F. Travis, L.F. (1986) **Evaluation of the College Hill Crime Prevention Program**. Cincinnati, Ohio: University of Cincinnati.
- Lewis, D.A., J.A. Grant, and D.P. Rosenbaum. (1988) **Social Construction of Reform: Crime Prevention and Community Organizations**. New Brunswick, New Jersey: Transaction Books.

- Jeffery, Ray C (1971) **Crime Prevention Through Environmental Design**. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Lu H. and E. Gunnison (2003) Power, corruption, and the legal process in China, **International Criminal Justice Review** 13. pp. 28–49.
- Lu H. and L. Zhang (2005) Death penalty in China: The law and the practice, **Journal of Criminal Justice** 33. pp 367–376.
- Matza, David (1988) **The current state of differential association theory**. Crime and Delinquency 34(3)
- Merton, Robert (1968) **Social Theory and Social Structure**. revise edition, NY: Macmillan Publishing Company .
- National Crime Prevention Council. (2001) **The 2000 National Crime Prevention Survey: Are We Safe?** Washington, D.C.: National Crime Prevention Council.
- N. Masamba Sita, P. Eric Kibuka and M. Ssamula. **The Involvement of (Local) Communities in Crime Prevention: The Case of African Counties** (Online)
www.unicri.it/wwk/related/pni/docs/2002/09_masamba_sita.doc (September 2008)
- Nye, F. Ivan (1972). **Length of the Y chromosome in criminal males**. Clinical Genetics 3.
- Orcutt, James D. (1983). **Testosterone, aggressive, physical, and personality dimension in normal adolescent males**. Psychosomatic Medicine 42 .
- Reckless, Walter C. (1973) **The Crime Problem**, California: Goodyear Publishing Co. Inc.
- Reeder, W.W. (1963) **Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Family**. NY: Cornell University Press.
- Regoli, Robert M. and Hewitt, John D., (2000) . **Delinquency in Society**. fourth edition. Boston Burr Ridge, IL: The McGraw-Hill Company .
- Ren X. (1997). **Tradition of the law and law of the tradition**, Westport, CT: Greenwood Press
- Rojek D.G. (1996) Changing directions of Chinese social control. In: C.B. Fields and R.H. Moore Jr., Editors, **Comparative criminal justice: Traditional and nontraditional systems of law and control**. Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Rojek D.G. (2001) Chinese social control: From shaming and reintegration to “getting rich is glorious.”. In: J. Liu, L. Zhang and S.F. Messner, Editors, **Crime and social control in a changing China**. Westport, CT: Greenwood Press.

- Rosenbaum, D.P., D.A. Lewis, and J.A. Grant. (1987) *The Impact of Community Crime Prevention Programs in Chicago: Can Neighborhood Organizations Make a Difference. Final Report: Volume One. Center for Urban Affairs and Policy Research*, Northwestern University.
- Sellin, Thorsten (1938) **Introduction to Criminal Justice**, NY: West Publishing Company .
- Shoemaker, Donald J. (1992) **Policing Domestic Violence: Experiment and Delemmas**. NY: The Free Press.
- Shaw, Clifford R and McKay, Henry D (1942) **The Jack Roller**. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Siegel, Larry J. (2006). **Criminology**. ninth edition. Toronto, Ontario: Thomson Wadsworth Inc.
- Siegel, Larry J. and Senna, Joseph (1997). **Juvenile Delinquency**. sixth edition. St. Paul, MN: West Publishing Company .
- Sims, L. (2001) *Neighborhood Watch: Findings from the 2000 British Crime Survey*, **Research Findings 150**. London: Home Office.
- Sutherland, Edwin H and Donald, Cressey R (1937) **The Professional Thief**. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Sutherland, Edwin H (1947) **Principle of Criminology** . fourth edition. Philadelphia, PA: J. B. Lippincott.
- Sutherland, Edwin H and Donald, Cressey R and Luckenbill, David F (1978) **Criminology** . tenth edition. Philadelphia, PA: J. B. Lippincott.
- Timothy, Crowe D. (2008). **Retail Crime, Security, and Loss prevention . An encyclopedia Reference**. Burlington, MA: Butterworth-Heinemann.
- Terrill, R.J. , (2003) **World criminal justice: A survey**. Cincinnati, OH: Anderson
- Xiong (1999) **Criminal justice systems in China**. Beijing : China's Law Press.

ภาคผนวก

สรุปผลการ Focus Group

การจัดการสหนทากลุ่มของกลุ่มครอบครัว กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มศาสนา และกลุ่มตำรวจของเขตบางกอกน้อยและเขตพระนครในวันที่ 21-22 มีนาคม 2552

1. สภาพปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

เขตพระนครและเขตบางกอกน้อยมีลักษณะมีความเป็นเมืองมากขึ้นเรื่อยๆ มีการหลั่งไหลของคนในการเข้ามาตั้งรกราก ประกอบกิจการ ทำมาหากินในทั้งสองเขตนี้แล้ว ปัญหาที่ตามมาของความเจริญและการขยายกลายเป็นชุมชนเมืองอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เริ่มมีการพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ ก็คือปัญหาอาชญากรรม จากผลการศึกษาพบว่าทั้งสองเขตต่างก็ประสบปัญหาอาชญากรรม คล้ายคลึงกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นกลุ่มครอบครัว, กลุ่มศาสนา, กลุ่มสถาบันการศึกษา, กลุ่มผู้นำชุมชน มองประเภทของปัญหาอาชญากรรมไปในทิศทางเดียวกันคือ ปัญหายาเสพติดและ การลักทรัพย์เป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวตำรวจที่มองปัญหาอาชญากรรมในภาพรวม โดยใช้สถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอธิบายสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลมีความแตกต่างกันไปบ้าง เช่น ในเขตพระนคร มีสถิติคดีค้าประเวณีสูง แต่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการลักทรัพย์เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากกว่า

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

เนื่องจากสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิตของคนในเขตพระนครและเขตบางกอกน้อยก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย คนเริ่มมีความเป็นปัจเจกบุคคล (individualism) มากขึ้น กลายเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่มีใครรู้จักใคร สังคมเอื้ออาทรในอดีตของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวในภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อยๆ แม้แต่ในครอบครัวเองเวลาที่อยู่ด้วยกันระหว่างสามี-ภรรยา พ่อแม่ลูกก็เริ่มน้อยลง การทำกิจกรรมด้วยกันก็น้อยลง แม้แต่ความสัมพันธ์กับศาสนา คนก็ไม่มีเวลาไปเข้าวัดทำบุญ ฟังเทศน์ ถ้าไม่ใช่เทศกาลสำคัญทางศาสนา จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเขตพระนครหรือเขตบางกอกน้อยก็ประสบปัญหาคล้ายกัน คือความสัมพันธ์ในชุมชนค่อนข้างน้อย (Lack of Bond within Community) ทำให้การควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการในชุมชนอ่อนแอไปด้วย ทำให้มองเห็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างในชุมชนที่อ่อนแอ (Weaken Bonds and Informal Social Control in the Community)

3. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

ทั้งสองเขตเกือบทุกกลุ่มมองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมใน

ชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นโดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว ประเด็นนี้เองจะสอดคล้องและเห็นได้ชัดว่ากลุ่มโรงเรียนจะไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มและเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมน้อยที่สุดในจำนวนทั้งหมด 5 กลุ่ม (กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มครอบครัว กลุ่มศาสนา กลุ่มตำรวจ) ในการจัดประชุมการสนทนากลุ่มของโครงการวิจัยนี้

4. การมีปฏิสัมพันธ์และทัศนคติต่อตำรวจ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองเขตค่อนข้างจะมีปฏิสัมพันธ์กับตำรวจค่อนข้างน้อยมาก และโดยส่วนใหญ่จะไปพบตำรวจต่อเมื่อจะไปแจ้งความเท่านั้น และนอกจากนี้ ทุกกลุ่มให้ข้อมูลว่าไม่ค่อยได้พบเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาในพื้นที่หรือในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาใกล้ชิดกับชุมชน คนยังไม่ศรัทธาและไม่ไว้วางใจตำรวจ ทำให้ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับตำรวจ (Lack of Trust and Faith in Police)

5. ความเกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยในการให้ข้อมูลเบาะแสอาชญากรรมแก่ตำรวจ

จากการสนทนากลุ่มแสดงให้เห็นว่ามีหลายกลุ่มที่พบเห็นการประกอบอาชญากรรมและอยากแจ้งตำรวจ แต่เกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยกับตนเองและคนในครอบครัว ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาว่าตำรวจนอกจากจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนแล้วยังต้องจำเป็นต้องปราบปรามกลุ่มอิทธิพลให้ได้ด้วย (Rigorously enforcing the law and Suppressing the Crime) เพื่อให้คนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของตำรวจรวมทั้งสร้างความมั่นใจให้คนในชุมชนที่อยากเป็นพลเมืองดีแต่ไม่มั่นใจในความปลอดภัย เช่นให้ความรู้ด้านกฎหมายเช่น กฎหมายคุ้มครองพยาน การให้คนมีความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (cpted)

โดยประเด็นที่ได้เหล่านี้จะได้นำไปอธิบายผลการวิจัย รวมทั้งอภิปรายและนำเสนอแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการต่อไป

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้แทนกลุ่มครอบครัว กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มศาสนา และกลุ่มตำรวจ
ของเขตบางกอกน้อยและเขตพระนคร

1. สภาพปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่าทั้งสองเขตต่างก็ประสบปัญหาอาชญากรรม คล้ายคลึงกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นกลุ่มครอบครัว, กลุ่มศาสนา, กลุ่มสถาบันการศึกษา, กลุ่มผู้นำชุมชน มองประเภทของปัญหาอาชญากรรมไปในทิศทางเดียวกัน คือ ปัญหายาเสพติดและการลักทรัพย์เป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวตำรวจที่มองปัญหาอาชญากรรมในภาพรวม โดยใช้สถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอธิบายสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมิได้แตกต่างจากการประชุมกลุ่มย่อยมากนัก แต่ข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมคือ ปัญหายาเสพติดในชุมชนบางครั้งเกิดจากผู้มีอิทธิพลเป็นผู้นำรายใหญ่ ทำให้คนในชุมชนเกรงกลัวว่าจะเป็นอันตรายต่อตนเองและครอบครัว หากให้ข้อมูลกับตำรวจ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

คนเริ่มมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ฟังพากันในสังคมน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ความสัมพันธ์ในชุมชนค่อนข้างน้อย กลายเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่มีใครรู้จักใคร สังคมเอื้ออาทรในอดีตของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ความมีปฏิสัมพันธ์กันก็ค่อนข้างมีน้อย ไม่มีใครสนใจใคร ไม่อยากรู้จักใคร ต่างคนต่างอยู่ เวลามีปัญหาในชุมชนก็จะมีแค่คนเพียงไม่กี่คนเข้าร่วมแก้ปัญหา เช่นผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน เมื่อสภาพเป็นเช่นนี้ ทำให้ความรู้สึกสำนึกถึงและผูกพันกันในชุมชนก็ไม่มี (Lack of Social Bond) สังคมแบบนี้ไม่เอื้อต่อการควบคุมทางสังคมแบบไม่เป็นทางการให้ใช้ได้ผล (Ineffective Informal Social Control)

3. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทตนเองต่อการป้องกันอาชญากรรม

เกือบทุกกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ทราบถึงบทบาทตนเองว่าต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนของตน ในขณะที่กลุ่มอื่นโดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนมีมุมมองว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่ใช่หน้าที่ของตน และค่อนข้างจะมองว่าบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในด้านกฎหมายรวมทั้งการป้องกันอาชญากรรม

4. การมีปฏิสัมพันธ์และทัศนคติต่อตำรวจกับตำรวจ

ในภาพรวมผู้ให้สัมภาษณ์ค่อนข้างจะมีปฏิสัมพันธ์กับตำรวจค่อนข้างน้อยมาก และโดยส่วนใหญ่จะไปพบตำรวจต่อเมื่อจะไปแจ้งความเท่านั้น และนอกจากนี้ ทุกกลุ่มให้ข้อมูลว่าไม่ค่อยได้พบเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาในพื้นที่หรือในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาใกล้ชิดกับชุมชน และมีมุมมองต่อตำรวจไปในทางลบ (Lack of Trust between Police and Community) ทำให้เกิดปัญหาตามมาคือไม่รายงานการเกิดอาชญากรรมแก่ตำรวจ กลายเป็น dark report และปัญหาอาชญากรรมในชุมชนจึงไม่ได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ไปสู่ปัญหาในการสร้างหุ้นส่วนระหว่างตำรวจและประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

5. ความเกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยในการให้ข้อมูลเบาะแสอาชญากรรมแก่ตำรวจ

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่ามีหลายกลุ่มที่พบเห็นการประกอบอาชญากรรมและอยากแจ้งตำรวจ แต่เกรงกลัวอิทธิพลและความไม่ปลอดภัยกับตนเองและคนในครอบครัว ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาว่าตำรวจนอกจากจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนแล้วยังต้องจำเป็นต้องปราบปรามกลุ่มอิทธิพลให้ได้ด้วย (Rigorously enforcing the law and Suppressing the Crime) เพื่อให้คนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของตำรวจรวมทั้งสร้างความมั่นใจให้คนในชุมชนที่อยากเป็นพลเมืองดีแต่ไม่มั่นใจในความปลอดภัย เช่นให้ความรู้ด้านกฎหมายเช่น กฎหมายคุ้มครองพยาน

โดยสรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกไม่แตกต่างไปจากประเด็นที่สังเคราะห์ได้จากการสนทนากลุ่ม และยังเป็นที่ยืนยันข้อมูลสิ่งที่ได้จากการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาใช้ในการอธิบายผลการวิจัย อภิปรายผลตลอดจนการนำเสนอแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการต่อไป

การสัมมนาวิพากษ์งานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ : กรณีศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร

การนำเสนอผลการวิพากษ์งานวิจัย เรื่อง การศึกษาหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการ : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ

ประการแรก ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประการที่สอง ข้อเสนอที่คณะผู้วิจัยนำไปดำเนินการแก้ไข

1. ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 ข้อเสนอแนะจากรองศาสตราจารย์ อัจฉราพรรณ จรัสวัฒน์

- ต้องดูเรื่องระเบียบวิธีวิจัยให้ชัดเจน เชื่อมโยงระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ ต้องอธิบายให้ชัดเจน

- การพัฒนาโมเดลที่ได้จากงานวิจัย บ้าน วัด โรงเรียน

- ข้อเสนอแนะ ขอให้แยกให้ชัดเจนเพื่อให้เจ้าของทุนทราบว่ายากทำอะไรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการกระบวนกรยุติธรรมและการป้องกันอาชญากรรมแบบไม่เป็นทางการในอนาคต

- ต้องเพิ่มเติมในเรื่องของชุมชน เพราะชุมชนในขณะนี้มากกว่า 8,000 ชุมชนที่ไม่เป็นทางการที่เข้าร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในนามของยุติธรรมชุมชน กรณีในกรุงเทพจะมีสวนอ้อย และ มีนบุรี และบ้านบ้านโคลน ที่มีความเข้มแข็ง

1.2 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์โรงเรียนนายร้อย (พันตำรวจโท ยศวิจน์ ชูสังข์)

แนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนั้นควรเริ่มที่โรงเรียนเป็นแม่ข่าย เนื่องจากการปลูกฝังควรเริ่มจากเยาวชนเพราะทำได้ดีกว่าผู้ใหญ่ โดยโรงเรียนอาจจัดกิจกรรมเชิญตำรวจมาเชิญครอบครัว ตัวแทนศาสนาหรือผู้นำชุมชน เข้ามาเพื่อพบปะ พูดคุยกันทีเดียว (ตั้งโต๊ะกลม)

1.3 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ ดร.ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล

ทฤษฎีที่อ้างเข้ามาดีแล้วแต่ยังขาดการเชื่อมโยงกัน ทฤษฎีเหล่านี้ได้เคยมีการใช้วัดมาก่อน อาจหามาเสริม อีกส่วนหนึ่งเป็นงานที่ค่อนข้างชัดเจน เรื่อง สเตกโฮลเดอร์ แอลนาไลซิส ซึ่งเป็นแนวคิดที่หากนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ซึ่งจะใช้ในการเป็นพรีเวเนชัน ในด้านนอร์มอล ว่ามี

ใครบ้างและมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเข้ามา จะเป็นการช่วยในการอธิบายผลการวิจัยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.4 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ปิ่นทอง ใจสุทธิ จากโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม

ปัญหาที่เกิดขึ้นโรงเรียนไม่ใช้ต้นตอ โรงเรียนได้รับผลกระทบมาจากครอบครัว อาทิเช่น เด็กมาไม่ถึงโรงเรียน จึงได้มีความคิดริเริ่มโครงการพุทธบุตรขึ้น ทำให้เด็กได้เรียนรู้ธรรมะ พระพุทธศาสนาทำให้เด็กมีสำนึกแล้วกลับเข้าสู่โรงเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนได้มีมาตรการที่เข้มงวด และมีการประสานงานกับชุมชนในการช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กนักเรียน การจัดกิจกรรมโดยมากต้องอาศัยต้นสังกัด(ผู้อำนวยการ)เป็นแรงขับเคลื่อนให้กิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินการได้ ซึ่งสถาบันการศึกษาในยุคพุทธศตวรรษที่สอดคล้องกับแผนแม่บทยุติธรรมอยู่แล้ว

1.5 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์สุมนทิพย์ จิตสว่าง จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อยากให้เพิ่มในเรื่องของผลการศึกษา โดยอยากให้พูดถึงลักษณะของชุมชน ว่าชุมชนที่ศึกษามีกลุ่มต่าง ๆ เป็นอย่างไร เพราะกลุ่มเหล่านี้จะตอบได้ว่าส่งผลต่ออาชญากรรมและการป้องกันอย่างไร

- อยากให้เห็นถึงข้อมูลสถิติอาชญากรรมของชุมชนที่เกิดขึ้นจริงที่เข้าแจ้งความ อาชญากรรมประเภทไหนที่เกิดขึ้นมาก เมื่อเทียบกับกลุ่มของคนที่ยอม คืออาจมีบางกลุ่มที่ไม่แจ้งความ

- เรื่องของผลการศึกษา ควรมีการเชื่อมโยงแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพราะมองในเรื่องของทฤษฎีพันธะทางสังคมโดยอยากทราบว่าคนที่เข้ามาอยู่ในชุมชนเป็นคนที่อพยพมาจากข้างนอกมากน้อยแค่ไหน และมีความผูกพันมากน้อยแค่ไหนถึงก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม

- การจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม ในผลการศึกษาไม่มีบอกไว้ อยากทราบว่ามีการป้องกันการอาชญากรรมในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อม เช่น ระบบทางกายภาพต่าง ๆ การติดไฟฟ้า

- ผลการศึกษาที่พูดถึงวิธีการป้องกันอาชญากรรมของแต่ละกลุ่ม อยากทราบว่ามีการประสานงานร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรมของแต่ละกลุ่มหรือไม่

1.6 ข้อเสนอแนะจากอาจารย์โรงเรียนนายร้อย (พันตำรวจโท ดร.อมรฤทธิ์ คชกุล)

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้มีการกำหนดนโยบายข้าราชการตำรวจที่ชัดเจนอยู่แล้ว

- การมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะก่อให้เกิดประโยชน์ และต้องมีการประเมินผล
- สนับสนุนเรื่องการแก้ปัญหาอาชญากรรมในเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อม
- อยากให้ทฤษฎีทั้งสามที่ใช้เชื่อมโยงกัน

- อยากให้แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีโมเดลเล็กๆ ก่อนที่จะเป็นโมเดลใหญ่ การแก้ปัญหาแต่ละปัญหาควรเป็นอย่างไร
- ปัญหาสาเหตุเป็นปัญหาต้นเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่นการลักขโมย

2. ข้อเสนอที่คณะผู้วิจัยนำไปดำเนินการแก้ไข

2.1 การนำทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ของโคเฮนและเฟลสัน (Cohen and Felson) ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED) ของเจฟเฟอร์รี่ ซี เรย์ (Jeffery C Ray) และ ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) ของ ทราวิท เฮอร์ชชี (Travis Hirschi) มาเชื่อมโยงกับผลการศึกษาวิจัย

2.2 นำข้อมูลสถิติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้ามาประกอบกับผลการศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์อาชญากรรมในชุมชนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 เพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆ ในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อให้แนวทางการป้องกันอาชญากรรมมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

อ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

ผู้ร่วมวิจัย

ผศ. ดร. ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี

ผู้ช่วยวิจัย

ผศ.นภ กาญจนกันติ

นายกิตติพงษ์ เกิดน้อย

นางสาวอ่อนนุช เซาณะ

ผู้ช่วยเก็บข้อมูลภาคสนาม

พันตรีเสกสรร วรรณสืบเชื้อ

นางสาวศศิวิมล ทองกลม

นางสาวจุฑาภา อุดมทรัพย์

Engineered for Good Justice